

Filologia catalana: llengua

Report elaborat sota la coordinació de Joan Martí i Castell,
president de la Secció Filològica,
amb la col·laboració de Mar Massanell i Messalles

SUMARI

Abreviacions	883
Resum	885
Presentació	887
1. Introducció	889
2. Contextualització general: marcs de les administracions públiques per a la promoció de la recerca	891
3. Recursos institucionals per a la recerca	895
4. Recursos humans	915
5. Recursos econòmics	923
6. Productivitat i resultats	938
7. Conclusions	963

ABREVIACIONS

€	euro	DEC	Desenvolupament i Educació en Context
ACES	ajuts per a accions especials de recerca i desenvolupament	DGICYT	Direcció General d'Investigació de la Ciència i la Tecnologia
ACI	accions integrades	DGPL	Direcció General de Política Lingüística
AGAUR	Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca	DIEC	<i>Diccionari de la llengua catalana</i> (de l'Institut d'Estudis Catalans)
AGP	ajuts del Programa d'Estudis Catalans Gaspar de Portolà	DOGC	<i>Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya</i>
AIRE	ajuts per a la mobilitat interregional d'investigadors	DURSI	Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació
APC	accions especials o de política científica	EMCON	Estudi dels Mitjans de Comunicació Orals Nord-occidentals
ARCS	ajuts per a la realització de congressos i simposis científics, humanístics i tecnològics d'especial rellevància	ER	<i>Estudis Romànics</i>
ÀT	àrea temàtica	FCR	Fundació Catalana per a la Recerca
BBR	beques Batista Roca	FI	becari/ària de formació d'investigadors
BDLex	base de dades lexicogràfica	FIAP	beques de formació de personal investigador en àrees del Pla de Recerca
BE	beques i ajuts per a estades per a la recerca fora de Catalunya	FPU	becari/ària de formació de personal universitari
BGP	beques per a professors i investigadors del Programa d'Estudis Catalans Gaspar de Portolà	GEFIR	Grup d'Estudis de Filologia Ribagorçana
BOE	<i>Butlletí Oficial de l'Estat</i>	GERD	Grup d'Estudis sobre la Receptió del Discurs
BR	becari/ària de recerca	GEV	Grup d'Estudi de la Variació
CAC	Consell de l'Audiovisual Català	GFE	Grup de Fonètica Experimental
CC	ajudes per a l'organització de cursos CIRIT	GGT	Grup de Gramàtica Teòrica
CEAB	Centre d'Estudis Avançats de Blanes	GLILEM	Grup de Llengua i Literatura de l'Edat Moderna
CID	Centre d'Investigació i Desenvolupament	GNE	grup de recerca amb nom específic
CIRIT	Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica	GR	grup de recerca
CLUB	Col·loqui Lingüístic de la Universitat de Barcelona	GRAD	Grup de Recerca sobre l'Atenció a la Diversitat
CNRS	Centre Nacional de la Recerca Científica	GRAV	Recerca Audiovisual
COC	corpus oral de conversa	GRC	grup de recerca consolidat
COD	corpus oral dialectal	GREUV	Grup de Recerca Educativa de la Universitat de Vic
COR	corpus oral de registres	GVL	Grup de Variació en el Llenguatge
CORDIS	Community Research & Development Information Service	IAE	Institut d'Anàlisi Econòmica
CREL	Centre de Referència en Enginyeria Lingüística	IBB	Institut Botànic de Barcelona
CSIC	Consell Superior d'Investigacions Científiques	IBMB	Institut de Biologia Molecular de Barcelona
CTILC	Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana	ICE	Institut de Ciències de l'Espai
DDLC	<i>Diccionari descriptiu de la llengua catalana</i>	ICI	Instituto de Cooperación Iberoamericana
		ICM	Institut de Ciències del Mar
		ICMB	Institut de Ciències Materials de Barcelona
		ICREA	Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats
		ICTJA	Institut de Ciències de la Terra Jaume Almera

IEC	Institut d'Estudis Catalans	PITILE	Pedagogia Interactiva
IIBB	Institut d'Investigacions Biomèdiques de Barcelona	PIV	ajuts per a doctors i investigadors visitants a Catalunya
IIIA	Institut d'Investigacions d'Intel·ligència Artificial	PSPGC	Pla Sectorial de Promoció General del Coneixement
IIQAB	Institut d'Investigacions Químiques i Ambientals J. Pascual Vila	PSR	personal tècnic de suport a la recerca
ILCC	Institut de Llengua i Cultura Catalanes	Q	nivell de qualificació
IMB-CNM	Institut de Microelectrònica de Barcelona - Centre Nacional de Microelectrònica	R+D	recerca i desenvolupament
IME	Institut Menorquí d'Estudis	R+D+I	recerca, desenvolupament i innovació
IMF	Institució Milà i Fontanals	RED	ajuts per a la reincorporació de doctors a grups de recerca
IRI	Institut de Robòtica i Informàtica	s. d.	sense data
IULA	Institut Universitari de Lingüística Aplicada	SGR	suport a grups de recerca consolidats a Catalunya
LATRAL	Lingüística Aplicada: Tractament del Llenguatge	SPU	Secretaria de Polítiques Universitàries
LiPTV	Llengua i Publicitat	TR	troncal
LP	línia prioritària	UA	Universitat d'Alacant
LRU	Llei de reforma universitària	UAB	Universitat Autònoma de Barcelona
MAPA	Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació	UB	Universitat de Barcelona
MAS	Ministeri d'Assumptes Socials	UdG	Universitat de Girona
MCT	Ministeri de Ciència i Tecnologia	UdL	Universitat de Lleida
MEC	Ministeri d'Educació i Ciència	UE	Unió Europea
MECE	Ministeri d'Educació, Ciència i Esports	UIB	Universitat de les Illes Balears
MSC	Ministeri de Sanitat i Consum	UIC	Universitat Internacional de Catalunya
NACS	North American Catalan Society	UOC	Universitat Oberta de Catalunya
nre.	nombre	UPC	Universitat Politècnica de Catalunya
OBL	obligatori/òria	UPF	Universitat Pompeu Fabra
OE	Observatori de Física Còsmica de l'Ebre	URL	Universitat Ramon Llull
OPT	optatiu/iva	URV	Universitat Rovira i Virgili
PAM	Publicacions de l'Abadia de Montserrat	UTM	Unitat de Tecnologia Marina
PB	projecte becat	UV	Universitat de València
PCI	Programa de Cooperació Internacional	UVAL	Unitat de Recerca de Variació Lingüística
PCR	Programa de Comunicació de la Recerca	UVic	Universitat de Vic
PIR	Programa d'Infraestructures de Recerca	XT	ajuts per a la creació, el desenvolupament i la consolidació de xarxes temàtiques

RESUM

El document *Reports de la recerca a Catalunya (1996-2002). Filologia catalana: Llengua* (Institut d'Estudis Catalans, Barcelona, 2004), elaborat sota la coordinació de Joan Martí i Castell, president de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), amb la col·laboració de Mar Massanell i Messalles i el suport tècnic de Llorenç Arguimbau, és el segon informe sobre la recerca feta a Catalunya en aquest àmbit (el primer abraçava els anys 1990-1995). Cal dir d'entrada que el terme *filologia* no denota un àmbit de recerca clarament delimitat. Tradicionalment, s'associa a l'anàlisi de l'estructura i l'evolució d'una llengua per mitjà dels textos que se'n conserven i es vincula, doncs, a una orientació diacrònica. Són branques de la filologia, la gramàtica històrica i la història de la llengua, i també s'hi inclou la dialectologia, ja que des dels seus orígens ha tingut un enfocament clarament historicista. Són matèria d'altres reports, els estudis literaris, les filologies altres que la catalana i la lingüística i la sociolingüística.

Aquest report s'ha elaborat sobre la base de les dades que han aportat les diverses institucions que han respost a la demanda d'informació feta des de la Secretaria Científica de l'IEC. Han proporcionat informació: la Unió Europea (UE), a través del servei Community Research & Development Information Service (CORDIS); el Ministeri de Ciència i Tecnologia (MCT) i el Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC); el Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI); l'IEC; la Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA), i les diverses universitats del sistema universitari català, a través dels vicerektorats de recerca respectius (Universitat de Barcelona [UB], Universitat Autònoma de Barcelona [UAB], Universitat Politècnica de Barcelona [UPC], Universitat Pompeu Fabra [UPF], Universitat Rovira i Virgili [URV], Universitat de Girona [UdG], Universitat de Lleida [UdL], Universitat Oberta de Catalunya [UOC], Universitat Ramon Llull [URL], Universitat de Vic [UVic] i Universitat Internacional de Catalunya [UIC]). Excepte errors involuntaris, les omissions i diferències en el volum, la precisió o el tractament de les dades cal considerar-les un reflex dels diferents nivells de resposta obtinguts.

L'informe s'estructura en set apartats: 1) Introducció, 2) Contextualització general: marcs de les administracions públiques per a la promoció de la recerca, 3) Recursos institucionals

per a la recerca, 4) Recursos humans, 5) Recursos econòmics, 6) Productivitat i resultats i 7) Conclusions.

En l'apartat 2, es repassen els marcs de les diverses administracions públiques per a la promoció de la recerca: el marc europeu (Programa Marc de Recerca i Desenvolupament Tecnològic), el marc estatal (Pla Nacional de Recerca Científica i Desenvolupament Tecnològic i Pla Nacional de Recerca Científica, Desenvolupament i Innovació Tecnològica) i el marc autonòmic (Pla de Recerca de Catalunya), i s'estableix la posició de la filologia catalana en aquests tres marcs.

En el tercer apartat, s'informa sobre els diversos recursos institucionals per a la recerca: els departaments i instituts universitaris en el marc dels quals es treballa en filologia catalana —amb dades sobre el professorat, les assignatures de primer i segon cicle i els estudis de doctorat—; els grups de recerca que investiguen en dialectologia o història de la llengua, especialment els que han aconseguit el reconeixement com a grups consolidats de recerca —amb informació sobre el nombre d'investigadors i les línies de recerca en què treballen—; els programes de recerca de l'IEC —amb detall dels objectius de cadascun—; la ICREA; el CSIC, i les xarxes temàtiques concedides per la Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica (CIRIT).

Els recursos humans centren el quart apartat del report, en què es faciliten dades sobre beques de recerca, beques Batista Roca (BBR), ajuts per a investigadors visitants, ajuts per a la reincorporació de doctors a grups de recerca i contractes Ramón y Cajal per a investigadors doctors.

L'apartat 5 aplega les dades sobre recursos econòmics. Es detallen els projectes de recerca concedits a l'àrea de coneixement de filologia catalana (llengua), amb especificació del títol, l'investigador responsable, el nombre de membres, la data de concessió, els anys de durada, l'import concedit i l'entitat financeradora. També es fa referència a altres fonts de finançament: ajuts a la recerca, ajuts per a infraestructures, accions especials, ajuts a grups de recerca consolidats i contractes i convenis.

La productivitat i els resultats obtinguts, amb els recursos esmentats anteriorment, pels grups de recerca universitaris i pels programes de recerca de l'IEC ocupen el sisè apartat. A banda d'esmentar el grau de desenvolupament dels diversos projectes i programes de recerca, es fa el recompte de les tesis, les tesi-

nes i els treballs d'investigació llegits, dels llibres i capítols de llibre publicats, dels articles científics difosos en revistes especialitzades i de les contribucions en congressos. També s'analitza el nivell de les revistes (*A, B, C, D* o sense qualificar) en què cada grup fa pública la seva producció, la tipologia de les contribucions en congressos (presidència, comitè científic, comitè organitzador, ponència, comunicació, etc.) i els indrets de celebració dels congressos en què s'ha participat.

El report es tanca amb unes conclusions que denuncien que la filologia catalana pateix del mal social de la marginació, en tant que és un conjunt de disciplines que no es qualifiquen estrictament com a científiques, i posen de manifest la responsabilitat dels mateixos filòlegs per no haver treballat prou a fons per a obtenir el suport de la societat i per no haver-se plantejat profundament una relació estreta entre la recerca filològica i les necessitats reals de la societat.

Així, en el marc europeu, la filologia no compta entre les àrees per a la sol·licitud de subvencions per a projectes d'investigació i, en el marc estatal espanyol, no té més vies de finançament que el Pla Sectorial de Promoció General del Coneixement (PSPGC). Només en el Pla de Recerca de Catalunya hi ha una línia d'investigació sobre llengua. A més, la CIRIT ha reconegut set grups consolidats de recerca dins l'àmbit de filologia catala-

na —tots els que ho han sol·licitat—, dels quals només tres afecten l'àrea de filologia catalana (llengua). En canvi, cap dels cinquanta-tres investigadors contractats per la ICREA no és de l'àmbit de la filologia catalana. I no s'imparteix cap doctorat específic sobre lingüística diacrònica o dialectologia.

La falta d'institucionalització de la recerca en filologia catalana que revelen les dades anteriors contribueix al treball individual, que acostuma a renunciar a les sol·licituds de suport, per les minses possibilitats i les denegacions habituals. Per aquest motiu, també, molts resultats d'alta recerca acaben sent publicats en revistes locals, de difusió molt limitada (i amb poc reconeixement oficial per al currículum de l'autor). D'altra banda, en la classificació de la CIRIT, hi ha un menysteniment de les revistes en llengua catalana: cap de les revistes científiques que es fan als Països Catalans en l'àmbit de la filologia no té la consideració de *A* i només dues tenen la consideració de *B*.

Les conclusions es tanquen amb la proposta de concebre el sistema universitari català com una sola universitat de Catalunya, que abraçés totes les universitats públiques del país. Cadascuna impartiria aquells ensenyaments en què demostrés que despunta (i aquells altres que el medi on és ubicada pogués aconseguir objectivament). Això enfortiria la tendència al treball en equip i les relacions interuniversitàries.

PRESENTACIÓ

Aquest és el segon report de la recerca en filologia catalana a Catalunya, realitzat amb el suport i la col·laboració de la CIRIT i de la Secretaria d'Estat d'Universitats, Investigació i Desenvolupament del Ministeri d'Educació i Cultura (MEC). Respecte al primer, que abraçava els anys 1990-1995 (*Reports de la recerca a Catalunya: Filologia catalana (1990-1995)*, Institut d'Estudis Catalans, Barcelona, 2000), cal subratllar que hem disposat d'una organització per a l'obtenció de dades molt més sòlida i, sobretot, coherent, la qual cosa ha assegurat que hàgim pogut treballar amb una informació molt més completa i ponderada, i, doncs, que les consideracions i l'avaluació respecte a la investigació en aquest àmbit siguin més fiables.

Tanmateix, si hom contrasta les conclusions a què s'arriba en ambdós reports, s'adonarà que no canvien substancialment. És a dir, allò que en el primer ens indicaven unes dades més limitades ha estat corroborat en aquest segon per un gruix superior recollit, endemés, amb criteris més ben definits i més igualitaris quant als diversos centres de recerca: universitats, departaments, instituts, CSIC, principalment. Aquesta constatació aparentment positiva no ens satisfà, ja que esperàvem que en la perspectiva de deu anys l'estat de la investigació en qualsevol àmbit del coneixement hagués millorat sensiblement; no solament perquè avançar significa corregir mancances, rectificar, canviar estratègies, etcètera, sinó també perquè el fet de disposar concretament d'una anàlisi crítica de la situació reflectida en la feina del primer report obligava a treure'n les conseqüències adients.

És bo que es prenguin mesures de seguiment, de coneixement exacte sobre el progrés en la recerca, però les iniciatives en aquest sentit han d'anar acompanyades per la voluntat d'actuar a partir dels resultats que es mostren en els punts forts i en els febles, per tal que minvin les deficiències i es consolidin els aspectes en què el funcionament és positiu. Si les anàlisis que contenen els reports de la recerca a Catalunya serveixen únicament per a assabentar-se dels seus continguts, els esforços i els recursos que s'hi dediquen no valen prou la pena. Hauríem volgut poder dedicar un apartat per a explicar els avenços de la recerca en filologia catalana a Catalunya tot contrastant els trams cronològics 1990-1995 i 1996-2002. Lamentablement hi hem hagut de renunciar, senzillament perquè no s'observen diferències significatives entre l'un i l'altre.

Encara que la finalitat del report és centrar-se exclusivament en la investigació, volem remarcar un fenomen que, tot i que no hi tingui a veure directament, l'afecta indirectament: la davallada numèrica molt considerable en els darrers anys de persones que trien en primera opció de seguir l'ensenyament de filologia catalana. Això no és normal. El retrocés en la demanda és índex evident que l'oferta no desperta prou interès i que l'impuls dels estudis en aquesta llicenciatura és, com a mínim, insuficient. Aquesta realitat condiona sigui l'ànim dels investigadors i les investigadores, sigui l'actitud de l'Administració, la qual cau fàcilment en la conclusió que provoca un cercle viciós, que consisteix a decidir que no és rendible invertir en la recerca en un ensenyament que minva progressivament i alarmantment. És imprescindible, doncs, una doble reflexió intercomplementària que mení cap a solucions de canvis profunds: d'una banda, què ha d'oferir a la societat avui i en el futur immediat la llicenciatura en filologia catalana i, d'altra banda, què ha de fer la societat —molt més concretament l'Administració— per tal que es recuperi el prestigi d'aquesta especialitat mitjançant les contribucions adequades. Si no s'afronta amb realisme aquesta situació, aviat començarem a parlar de la possible desaparició dels estudis de filologia catalana, si més no, en més de tres i de quatre universitats de Catalunya. La responsabilitat d'aquest possible desenllaç fatal s'hauria de carregar damunt els especialistes, primerament, els quals hem de tenir la capacitat de fer interessant i útil aquesta branca del saber, que fins ara hem subordinat excessivament a les necessitats avui ja bàsicament cobertes de l'ensenyament primari i secundari; però, en darrera instància, damunt l'Administració pública, que té el deure de vetllar per una adequació racional entre recerca i millora de la societat.

Hem d'insistir en una ambigüitat que ja s'assenyalava en el primer report: la poca precisió del concepte *filologia*. Un primer retret, per tant, que ens hem de fer, perquè la reiteració en la delimitació poc clara de les matèries que abraça significa que no s'ha fet l'esforç suficient per a progressar en la seva definició. Hem de continuar partint d'una divisió que no convenç del tot ningú: la lingüística i sociolingüística, per un costat, i, per l'altre, la filologia, és a dir, la dialectologia, la història de la llengua, la gramàtica i la lexicografia històriques, i l'onomàstica. Costa d'en-

tendre, si no és per prejudicis discriminatoris, per què no s'encabeixen totes dins la denominació *ciències del llenguatge*, per exemple, o d'alguna altra de semblant. Probablement hi són determinants qüestions de prestigi que pesen en la consideració que mereix la sincronia i la diacronia, tot i que tant la dialectologia com l'onomàstica no tenen per què ser estudiades metodològicament des de la perspectiva de l'evolució a través del temps. Esperem que en la propera elaboració dels reports de la recerca a Catalunya puguem partir d'una classificació més comprensible de tot allò que afecta l'estudi de la llengua catalana (estalviem entrar en les línies d'intersecció que fan que es trobin llengua i literatura).

Tot i que, com hem dit més amunt, en aquesta ocasió hem de celebrar una millora substancial quant a la recollida de dades i l'establiment dels criteris en la seva interpretació, hem de reconèixer que de ben segur que se'ns haurà escapat informació; sens dubte que aquest inconvenient és atribuïble principalment a les nostres limitacions; però també al fet que acabem d'esmentar que una distribució que separa àmbits que no s'haurien de desvincular entre si provoca que restin silenciats treballs d'investigació que estan a cavall entre la lingüística i sociolingüística, i la filologia, sobretot, i també entre la literatura i la filologia. Demanem sincerament disculpes als investigadors i a les investigadores que es ressenten d'aquesta mancança injusta.

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Delimitació de l'àmbit de coneixement

El terme *filologia* no denota un àmbit de recerca clarament delimitat. Tradicionalment, la filologia s'ha considerat, tal com recull el *Diccionari de la llengua catalana* (de l'IEC) (DIEC), la «disciplina que estudia l'estructura i l'evolució d'una llengua principalment per mitjà de l'anàlisi i la interpretació de textos i llurs relacions amb les cultures on s'han originat». La filologia, doncs, es vincula a una orientació diacrònica, a una perspectiva d'estudi de les llengües que les considera tenint en compte la seva evolució al llarg del temps i que, per aquesta mateixa raó, es fonamenta en gran manera en l'anàlisi dels textos —òbviament escrits— que ens ha llegat la història.

Són branques de la filologia, doncs, la gramàtica històrica —que descriu la formació i l'evolució del sistema foneticofonològic, morfològic, sintàctic i lexicosemàntic de la llengua— i la història de la llengua —que exposa els esdeveniments històrics que han condicionat la formació i el desenvolupament de la llengua i que han influït en el seu ús social. No cal dir que, a més d'aquestes dues branques fonamentals de l'enfocament diacrònic, que no deixen d'estar estretament lligades, podem delimitar altres branques menors —no pas per importància, sinó perquè consideren un objecte d'estudi força més acotat. Les que gaudeixen de més desenvolupament són l'onomàstica, que estudia la formació dels noms propis de lloc —toponímia— o de persona —antroponímia—, i la lexicografia històrica, que analitza el cabal de dades lèxiques aplegades en els diccionaris antics.

Aquest enfocament filològic tradicional, centrat en l'estudi diacrònic de la llengua i basat en l'anàlisi dels textos escrits que ens han romàs, es va veure alterat a mesura que l'interès per la llengua traspasava l'àmbit escrit i s'orientava també cap a l'oralitat. Aquest parlar l'orella a la llengua viva parlada havia de dur per força a constatar que la variació —la convivència de múltiples variants lingüístiques més o menys equivalents— és un element consubstancial de tota llengua i que no es pot entendre el fet lingüístic sense aprofundir en els mecanismes de la variació, sigui diatòpica —geogràfica—, diastràtica —social— o diafàsica —estilística.

Per l'enfocament historicista que fins llavors havia tingut la filologia, és la variació diatòpica —a través de l'espai— la que va

suscitar més interès en aquest àmbit de coneixement: els geolèctes o dialectes geogràfics més conservadors eren percebuts com una font magnífica per aconseguir mostres vives d'estadis evolutius que els territoris lingüísticament més desenvolupats havien deixat enrere des de feia temps. Els estudis diacrònics, basats en l'anàlisi de textos del passat, trobaven una molt bona complementarietat en els estudis dialectals, que en els seus orígens perseguïen de recollir els parlars vius més conservadors —es visitaven especialment localitats aïllades i s'enquestaven informadors vells, sense formació i que haguessin tingut poca mobilitat. La combinació dels resultats d'ambdós tipus de recerques —diacròniques i dialectals— permetia de dibuixar amb més nitidesa el panorama evolutiu de la llengua. Per exemple, possibilitava una delimitació més clara dels processos d'expansió o de recessió de determinades variants lingüístiques des de l'estadi que es documentava en els textos antics fins a la situació dels dialectes vius. La dialectologia, doncs, va desenvolupar-se com una nova branca de la disciplina filològica, centrada en l'estudi dels dialectes geogràfics, la qual venia a sumar-se a les ja existents i presentava com a novetat que analitzava textos orals i no pas solament escrits.

Al llarg dels segles XIX i XX, la filologia, aquesta disciplina humanística, de tradició secular, orientada a l'estudi de l'evolució d'una llengua per mitjà de l'anàlisi dels textos que se'n conserven, va rebre el concurs de la lingüística moderna, entesa com la disciplina que estudia científicament el llenguatge i s'interessa per descriure i explicar l'estructura i el funcionament de les diferents llengües, considerades des d'un enfocament sincrònic.

Aquesta disciplina avui ha arribat a un gran desenvolupament i una gran diversificació, fins al punt que se sol parlar de *ciències del llenguatge* com a denominació genèrica que engloba tot el conjunt de branques en què s'ha ramificat el tronc originari: la lingüística teòrica (o general), que proposa elaborar mètodes d'anàlisi aplicables a qualsevol llengua o a descobrir els principis universals del llenguatge humà; la lingüística antropològica, que estudia les relacions entre cultura i llenguatge, especialment com les estructures culturals es reflecteixen en les estructures lingüístiques; la lingüística descriptiva (o sincrònica), que descriu la llengua en un estadi determinat de la seva evolució, que sol ser l'estadi actual; la pragmàtica, que estudia la llengua en relació

amb el seu ús i els usuaris, i se centra especialment en les característiques dels actes de parla, la dixi i les inferències; la sociolingüística, que s'ocupa de les interaccions entre la llengua i el medi social, especialment la covariació entre fets lingüístics i fets socials; la lingüística computacional, que se centra en l'elaboració de models i sistemes de comprensió i producció del llenguatge mitjançant tècniques informàtiques; la lingüística contrastiva, que estudia les diferències entre les llengües, sobretot amb propòsits pedagògics, amb vista a l'ensenyament de segones llengües, i tota la resta de derivacions diverses de la lingüística aplicada, que abracen des de la didàctica de la llengua fins a la lexicografia, per posar-ne només dos exemples.

La coincidència en l'objecte d'estudi —la llengua— encamina necessàriament aquestes dues disciplines —la filologia i la lingüística— a una entesa. Aquest camí, però, no és fàcil, perquè es parteix de tradicions d'estudi, de mètodes d'anàlisi i d'objectius de recerca diferents. Tanmateix, la filologia necessita una teoria lingüística, en la qual pugui fonamentar la seva anàlisi del procés evolutiu de la llengua, si aspira que la seva visió s'integri en el conjunt de coneixements que s'han assolit sobre el llenguatge; alhora, la lingüística no pot prescindir de la dimensió diacrònica i social que té tota llengua, si aspira a oferir una visió completa del fet lingüístic, i necessita, doncs, els ensenyaments que ha aplegat la tradició filològica.

Aquest acostament entre filologia i lingüística ja s'ha començat a produir i això ha provocat que, en ocasions, ens hagi costat delimitar quines dades convenia incloure en aquest report i quines calia deixar per al report sobre les ciències del llenguatge. Les dificultats de delimitació, però, no acaben aquí: la filologia catalana està integrada, òbviament, en la filologia romànica. Tot i que la recerca feta en filologies altres que la catalana és objecte d'un altre report, no podem oblidar que la investigació en filologia romànica —o en filologia d'alguna de les altres llengües romàniques— sovint repercuteix positivament en l'avenç de la filologia catalana. Hem establert els límits d'aquest report, doncs, procurant ajustar-nos al màxim als àmbits i sotsàmbits de coneixement que defineix la CIRIT de la Generalitat de Catalunya, tot i que no ignorem que a voltes aquestes fronteres —com moltes d'altres— tenen un component d'arbitrarietat i corren el risc de deixar fora el que convindria que quedés dins o de posar dins el que hauria de ser fora.

1.2. Procés d'elaboració d'aquest report

Per a l'elaboració d'aquest report ens hem basat en les dades que han aportat les diverses institucions que han respost a la demanda d'informació feta des de la Secretaria Científica de l'IEC.

Aquestes dades han estat recollides i organitzades pel documentalista Llorenç Arguimbau, a qui agraïm tota la feina que ha fet.

Les institucions que han proporcionat informació són les següents. De l'àmbit europeu, la UE a través del servei CORDIS. De l'àmbit de l'Estat espanyol, l'MCT i el CSIC. De l'àmbit de Catalunya, el DURSI, l'IEC, la ICREA i les diverses universitats del sistema universitari català, a través dels vicerectorats de recerca respectius: UB, UAB, UPC, UPF, URV, UdG, UdL, UOC, URL, UVic i UIC. Cal remarcar, doncs, que només hem tingut en compte la recerca desenvolupada per aquestes universitats i no per totes les universitats dels Països Catalans que fan recerca en filologia catalana. El motiu és clar: l'encàrrec que havíem rebut procedia de la Generalitat de Catalunya i tenia l'objectiu de valorar l'estat de la recerca en el territori en el qual té competències.

Hem procurat reproduir, amb la màxima fidelitat, les dades que han proporcionat les diverses fonts a les quals la Secretaria Científica de l'IEC ha demanat informació. Salvant algun possible error involuntari, pel qual ens excusem a la bestreta, les omissions i les diferències en el volum, en la precisió o en el tractament de les dades cal considerar-les un reflex dels diferents nivells de resposta obtinguts.

En aquest sentit, cal dir que les dificultats amb què hem topat més sovint són de tres tipus. En primer lloc, no sempre hem pogut cenyir-nos amb exactitud al període cronològic que se'ns havia marcat (1996-2002, inclosos), ja que, en alguna ocasió, o bé la informació recollida no cobria tot el període —començava més tard o acabava abans— o bé depassava aquest marc cronològic, sense que poguéssim destriar quines dades exactament hi feien referència. En aquests casos, reportem la informació tal com l'hem rebuda, indicant sempre, és clar, el desfasament cronològic.

En segon lloc, també hem trobat sovint dificultats a l'hora de delimitar quin finançament i quina producció científica calia incloure en el report. Els diversos grups de recerca que treballen en dialectologia o en història de la llengua solen abraçar un àmbit més ampli, que toca altres disciplines —la sociolingüística, la pragmàtica, els estudis literaris. Això fa que les dades de finançament i de producció científica que ens n'han facilitat puguin incloure ajuts que no han anat destinats pròpiament a la recerca en dialectologia o en lingüística diacrònica, de la mateixa manera que no tots els resultats de la seva recerca s'inscriuen en aquest àmbit.

En tercer i darrer lloc, cal dir que les bases de dades de gestió de la recerca que han implantat algunes universitats ens han estat molt útils i ens han facilitat molt la feina de buidar i destriar les informacions que necessitàvem. També tenen, però, algun petit inconvenient. Com solen advertir les mateixes bases de dades, la informació que emmagatzemen depèn de les actualitzacions del currículum que vagi fent cadascun dels investigadors:

si algú no és gaire diligent en aquesta tasca, la producció científica que mostra la base de dades queda per sota de la real. També hi afegiríem un altre inconvenient, i és que la fiabilitat de les dades depèn de la precisió dels investigadors a l'hora d'entrar-les: no és estrany de trobar codificat com a «llibre» el que hauria de constar com a «edició» o com a «traducció», o bé com a «article en revista» una comunicació en unes actes, o com a «participació rellevant en un congrés» la simple assistència. No cal dir que aquestes imprecisions alteren els recomptes que ofereix el programa associat a la base de dades i, si són nombroses, aconsellen d'entretenir-se en un buidat manual.

2. CONTEXTUALITZACIÓ GENERAL: MARCS DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES PER A LA PROMOCIÓ DE LA RECERCA

2.1. Marc europeu: Programa Marc de Recerca i Desenvolupament Tecnològic

El finançament europeu de la recerca es vehicula a través de les successives edicions del Programa Marc de Recerca i Desenvolupament Tecnològic. Entre el 1994 i el 1998, va estar vigent el IV Programa Marc; entre el 1998 i el 2002, ha regit el V Programa Marc i, a partir del 2002 i fins al 2006, estem immersos en el VI Programa Marc.

Cada programa marc estableix un nombre limitat de programes temàtics específics encarats a finançar la recerca en les línies que es consideren prioritàries. En el IV Programa Marc, les línies temàtiques eren set: «Tecnologies de la informació i les comunicacions», «Tecnologies industrials i dels materials», «Medi ambient», «Ciències i tecnologies de la vida», «Energia»,¹ «Transport» i «Investigació socioeconòmica amb finalitats pròpies». En el V Programa Marc, els programes temàtics específics van quedar reduïts a quatre: «Qualitat de vida i gestió dels recursos vius», «Creixement competitiu i sostenible», «Energia,² medi ambient i desenvolupament sostenible» i «Societat de la informació». Aquests programes temàtics es complementen amb altres programes anomenats *horitzontals*, que els donen suport responent a necessitats comunes a totes les àrees de recerca, com la cooperació amb països tercers i organitzacions internacionals, la difusió i explotació de resultats, i l'estímul a la formació i mobilitat dels investigadors.

Les línies prioritàries del programa marc, com es veu, estan força apartades de la recerca en filologia. Podem dir, però, que

a través dels programes temàtics «Tecnologies de la informació i les comunicacions» (IV Programa Marc) i «Societat de la informació» (V Programa Marc) s'han finançat projectes en l'espai veï de la lingüística (concretament, s'ha aconseguit finançament per a recerca en lingüística computacional).

2.2. Marc estatal: Pla Nacional de Recerca Científica i Desenvolupament Tecnològic / Pla Nacional de Recerca Científica, Desenvolupament i Innovació Tecnològica

En el període 1996-2002, el finançament estatal de la recerca es va vehicular a través del III Pla Nacional de Recerca Científica i Desenvolupament Tecnològic (R+D), entre el 1996 i el 1999, i a través del IV Pla Nacional de Recerca Científica, Desenvolupament i Innovació Tecnològica (R+D+I), entre el 2000 i el 2003.

El III Pla Nacional de Recerca Científica i Desenvolupament Tecnològic s'organitzava entorn de dos tipus de programes: els programes nacionals, a través dels quals es prioritzava el finançament de determinades àrees de recerca, i els programes sectorials, que incloïen la investigació en altres camps no preferents. Els programes nacionals s'agrupaven en tres àrees: l'àrea de qualitat de vida i recursos naturals (que comprenia els programes «Biotecnologia», «Salut», «Tecnologia d'aliments», «R+D agrari», «R+D medi ambient», «R+D sobre el clima», «Recursos hídrics», «Ciència i tecnologia marines» i «Investigació de l'Antàrtida»), l'àrea de tecnologies de la producció i les comunicacions (que aplegava els programes «Tecnologies avançades de la producció», «Investigació espacial», «Materials», «Tecnologies de la informació i les telecomunicacions», «Aplicacions i serveis telemàtics» i «Tecnologies de processos químics») i l'àrea dels anomenats *programes horitzontals i especials* (que eren els següents: «Foment de l'articulació del sistema de ciència-tecnologia-indústria», «Formació del personal investigador», «Física d'altres energies» i «Estudis socials i econòmics»). Cap dels programes prioritari, doncs, no era de tipus filològic ni lingüístic —si deixem de banda les possibilitats que oferia, per a la lingüística computacional, el dedicat a les tecnologies de la informació— i, de fet, només un dels programes nacionals, el d'estudis socials i econòmics, es podia considerar de tipus humanístic.

Pel que fa als programes sectorials, eren cinc i depenien de ministeris diversos: «Promoció general del coneixement» i «Formació del professorat i formació del personal investigador», del MEC; «R+D agrari i alimentari», del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació (MAPA); «Fons d'investigació sanitària», del Ministeri de Sanitat i Consum (MSC), i «Estudi de les dones i del gènere», del Ministeri d'Assumptes Socials (MAS). La recerca

1. Es refereix a energia no nuclear. Existeix un programa marc específic per a la formació i investigació en el sector de l'energia nuclear (Euratom Framework Programme).

2. Novament es refereix a energia no nuclear.

en filologia, doncs, havia de procurar-se el finançament a través del Programa Sectorial de Promoció General del Coneixement, igual com la resta de disciplines humanístiques.

Amb l'entrada en vigor del IV Pla Nacional de Recerca Científica, Desenvolupament i Innovació Tecnològica, es va modificar l'estructura organitzativa i denominativa del Pla anterior, tot i que els aspectes fonamentals van seguir, si fa no fa, de la mateixa manera. Així, s'establia un nombre limitat d'àrees d'activitat prioritàries, que eren de dos tipus, àrees científicotecnològiques i àrees sectorials, i també s'inclouïen activitats d'investigació bàsica no orientada, per a les quals no es marcaven prioritats temàtiques. Les àrees científicotecnològiques eren el domini d'actuació preferent del Pla i pretenien el desenvolupament de sabers propis d'una tecnologia o disciplina científica, que fossin aplicables a curt, mitjà o llarg termini. Aquestes àrees científicotecnològiques eren les següents: «Biomedicina», «Biotecnologia», «Tecnologies de la informació i de les comunicacions», «Materials», «Processos i productes químics», «Disseny i producció industrial», «Recursos naturals», «Recursos i tecnologies agroalimentàries» i «Socioeconomia». Al seu torn, les àrees sectorials estaven orientades per la demanda empresarial i social i es focalitzaven en la resolució de problemes en un determinat sector socioeconòmic estratègic. Aquestes àrees sectorials eren: «Aeronàutica», «Alimentació», «Automoció», «Construcció civil i conservació del patrimoni històricocultural», «Defensa», «Energia», «Espai», «Medi ambient», «Sociosanitària», «Societat de la informació», «Transports i ordenació del territori» i «Turisme, oci i esport».

Pel que fa a la investigació bàsica de caràcter general no vinculada a cap de les àrees prioritzades, quedava inclosa en l'àrea genèrica de promoció general del coneixement. La «Promoció general del coneixement» es considerava una àrea addicional del Pla Nacional de Recerca Científica, Desenvolupament i Innovació Tecnològica i recollia tots els àmbits de recerca no inclosos explícitament en les àrees científicotecnològiques i sectorials, com ara la investigació en humanitats i ciències socials.³ La recerca en filologia catalana, doncs, havia de procurar aconseguir finançament a través d'aquesta via (anomenada Programa Sectorial de Promoció General del Coneixement, en el III Pla Nacional, i rebatejada com a Programa Nacional de Promoció General del Coneixement, en el IV Pla Nacional).

Els instruments de finançament de la recerca que han proporcionat el III i el IV Pla Nacional es poden agrupar en sis categories («Potenciació de recursos humans», «Projectes R+D», «Suport a la innovació tecnològica», «Equipament científicotèc-

nic», «Accions especials» i «Incentius fiscals a les activitats de R+D+I»), quatre de les quals poden proporcionar realment finançament per a la recerca en filologia:

a) La potenciació de recursos humans, que comprèn les beques de formació predoctorals i postdoctorals, els ajuts a la mobilitat del personal investigador i la contractació de doctors en centres públics de recerca.

b) La concessió de projectes de recerca (codi PB = projecte becat) mitjançant convocatòries públiques anuals, que constitueixen el gruix del finançament estatal de la recerca.

c) Els ajuts per a l'adquisició, millora i renovació d'instal·lacions o d'equipament científicotècnic.

d) Les subvencions a accions especials (codi APC = accions especials o de política científica), com la celebració de congressos, seminaris i jornades, la publicació i difusió de resultats de la recerca i altres activitats de divulgació científica.

2.3. Marc autonòmic: Pla de Recerca de Catalunya

L'any 1993 la Generalitat de Catalunya va engegar el I Pla de Recerca de Catalunya, vigent fins al 1996, amb els objectius principals de «potenciar la recerca bàsica i aplicada de qualitat, aconseguir una cobertura adequada de les diferents àrees de coneixement i identificar tant línies de treball com grups i centres de recerca de qualitat, per tal de promoure les seves activitats en el context més ampli de la recerca internacional». El I Pla de Recerca de Catalunya, doncs, pretenia el foment general de la recerca acompanyat, però, de la identificació d'un seguit de línies prioritàries que es poguessin considerar «estratègiques per al desenvolupament de la cultura, la societat i l'economia catalanes». Aquestes línies prioritàries (LP) del I Pla de Recerca de Catalunya (1993-1996) van ser sis: LP d'agroalimentació, LP de química fina, LP de desenvolupament tecnològic, LP de medi ambient, LP de llengua i població i LP de societat i governabilitat. Destaca, doncs, la presència de dues línies relacionades amb les humanitats i les ciències socials, una de les quals és específicament de llengua.

El I Pla de Recerca de Catalunya va tenir continuació en el II Pla de Recerca de Catalunya, desenvolupat entre el 1997 i el 2000, en el qual les sis línies prioritàries establertes es van reformular en sis àrees de gestió temàtiques, a les quals es va sumar una altra àrea de gestió general que abraçava la recerca no prioritzada: l'àrea «Progrés general del coneixement». Pel que fa a les àrees temàtiques (ÀT), van quedar de la manera següent: ÀT de cultura i societat, ÀT de salut i qualitat de vida, ÀT de medi ambient i recursos naturals, ÀT d'agroalimentació, ÀT de tecnolò-

3. També inclou alguns dominis específics vinculats amb grans instal·lacions estatals o europees: «Astronomia i astrofísica», «Física de partícules elementals i grans acceleradors» i «Fusió termonuclear».

logies industrials i ÀT d'ordenació del territori i tecnologies de les obres públiques i de la construcció. El finançament d'aquestes set àrees es va estructurar a través de dos grans programes horitzontals, que havien de potenciar més o menys a cada àrea, segons les necessitats, cadascun dels dos factors que componen el concepte R[ecerca]+D[esenvolupament]: el Programa de Foment General de la Recerca i el Programa de Desenvolupament i de Transferència de Tecnologia.

El relleu del II Pla de Recerca de Catalunya l'ha pres el III Pla de Recerca de Catalunya, iniciat el 2001 i que va regir fins al 2004. En aquest III Pla es manté el sistema organitzatiu de l'anterior, tot i que amb algunes innovacions. Així, les àrees de gestió passen a ser vuit, l'àrea «Progrés general del coneixement» més set àrees concertades (en el Pla anterior anomenades *temàtiques*): «Ciències agroalimentàries», «Cultura i societat», «Innovació tecnològica», «Medi ambient i recursos naturals», «Salut i qualitat de vida», «Societat de la informació» i «Territori, ciutat i mobilitat».

Observem com es manté l'àrea «Cultura i societat», per a la qual s'especifiquen diversos àmbits: «Catalunya: història i cultura», «Llengua catalana i tecnologia lingüística», «La gestió de les administracions», «Realitat econòmica i empresarial», «Els nous reptes de l'educació», «Impacte de la immigració», «Administració de justícia i seguretat ciutadana» i «Esport i societat». Els dos primers àmbits toquen de ple la disciplina filològica, com es veu en el desenvolupament que els acompanya. Per a «Catalunya: història i cultura» el desglossament és el següent: «L'especificitat catalana, la seva existència i el seu abast», «Història», «Literatura», «Espais de comunicació», «Patrimoni etnològic, arqueològic, arxivístic i bibliogràfic», «Catalunya dins la gènesi i desenvolupament de la cultura mediterrània com a zona de trobada i de conflicte», «Indústries culturals», «Viabilitat de les empreses de creació, producció i difusió cultural». I per a «Llengua catalana i tecnologia lingüística» la parcel·lació és la següent: «Processament del llenguatge», «Lexicografia i terminologia», «Sociolingüística i dialectologia», «Lingüística comparada» i «Adquisició del llenguatge».

D'altra banda, un canvi que presenta el III Pla de Recerca de Catalunya és que els programes horitzontals a través dels quals s'estructurava la concessió de finançament ja no es divideixen en dos sinó en cinc, en atenció al tipus de recursos que cadascun s'orienta a proporcionar: Programa de Recursos Humans, Programa de Centres de Recerca,⁴ Programa d'Infraestructures

de Recerca (PIR), Programa de Cooperació Internacional (PCI), Programa de Transferència de Tecnologia i altres accions del Pla de Recerca.

2.3.1. Programa de Recursos Humans

El Programa de Recursos Humans del Pla de Recerca de Catalunya comprèn diversos tipus d'ajuts que es poden classificar en quatre categories: beques per a la formació de personal investigador, ajuts per a la incorporació d'investigadors, suport a grups de recerca i accions mobilitzadores.

Primerament, cal esmentar les convocatòries anuals de la CIRIT per a la concessió de beques predoctorals de formació d'investigadors, que presenten dues modalitats: les beques de formació d'investigadors no prioritzades (beques FI) i les beques de formació d'investigadors en determinades àrees prioritàries del Pla de Recerca (beques FIAP), entre les quals s'incloua la línia de recerca «Llengua i societat» (I Pla) i, posteriorment, l'àrea de gestió «Cultura i societat» (II i III Pla) (taula 1).

TAULA 1
Beques predoctorals de formació d'investigadors

Codi	Tipus de beca
FI	Beques de formació de personal investigador
FIAP	Beques de formació de personal investigador en àrees prioritàries del Pla de Recerca

A més d'aquestes beques per a la formació d'investigadors a Catalunya, també es concedeixen beques per a estades de recerca fora de Catalunya (BBR, BE) o per a acollir a Catalunya investigadors forans en formació (BBR) (taula 2).

TAULA 2
Beques per a estades de recerca fora de Catalunya

Codi	Tipus de beca
BBR	Beques Batista Roca
BE	Beques i ajuts per a estades per a la recerca fora de Catalunya

D'altra banda, es convoquen ajuts per a estades de doctors i investigadors visitants a Catalunya (PIV) i per a la reincorporació de doctors a grups de recerca de Catalunya (RED) (taula 3).

4. En els subapartats que segueixen, deixem de banda el Programa de Centres de Recerca, destinat al finançament dels anomenats *centres de referència*, perquè no n'hi ha cap en l'àmbit de la filologia. Sí que n'existeix un, en canvi, en l'àmbit de la lingüística: el Centre de Referència en Enginyeria Lingüística (CREL).

TAULA 3
Ajuts per a doctors i investigadors

Codi	Tipus de beca
PIV	Ajuts per a doctors i investigadors visitants a Catalunya
RED	Ajuts per a la reincorporació de doctors a grups de recerca de Catalunya

També s'atorguen ajuts a grups de recerca que, per la seva trajectòria, es consideren *consolidats* (SGR) (taula 4).

TAULA 4
Ajuts a grups de recerca consolidats

Codi	Tipus d'ajut
SGR	Suport a grups de recerca consolidats de Catalunya

Finalment, cal esmentar els ajuts per a la realització d'accions mobilitadores, com ara la creació, el desenvolupament i la consolidació de xarxes temàtiques o la celebració de congressos, simposis i altres actuacions de divulgació d'especial rellevància (taula 5).

TAULA 5
Ajuts per a la realització d'accions mobilitadores

Codi	Tipus d'ajut
XT	Ajuts per a la creació, el desenvolupament i la consolidació de xarxes temàtiques
ARCS	Ajuts per a la realització de congressos i simposis científics, humanístics i tecnològics d'especial rellevància

2.3.2. Programa d'Infraestructures de Recerca (PIR)

En el marc del Pla de Recerca de Catalunya, s'atorguen ajuts a universitats catalanes i centres públics de recerca, per al finançament de la dotació i millora de la infraestructura de recerca (programa PIR, modalitat A o modalitat B, aquesta darrera en coordinació amb l'Administració de l'Estat) (taula 6).

TAULA 6
Ajuts a universitats catalanes i centres públics de recerca

Codi	Tipus d'ajut
PIR	Ajuts per al finançament de la dotació, millora i, preferentment, la renovació de la infraestructura de recerca

2.3.3. Programa de Cooperació Internacional

El Programa de Cooperació Internacional (PCI) del Pla de Recerca de Catalunya comprèn diversos tipus de finançament: ajuts per a realitzar accions de cooperació i mobilitat amb institucions, regions i consorcis interregionals signataris d'acords de col·laboració amb Catalunya (PCI); accions integrades (ACI); mobilitat interregional d'investigadors (AIRE), i programes internacionals de cooperació científica amb el Centre Nacional de Recerca Científica (CNRS) de França (PICS) (taula 7).

També cal tenir en compte el Programa d'Estudis Catalans Gaspar de Portolà, en col·laboració amb la Universitat de Califòrnia

TAULA 7
Finançament del Programa de Cooperació Internacional

Codi	Tipus d'ajut
ACI	Accions integrades
AIRE	Ajuts per a la mobilitat interregional d'investigadors
PIC	Programes internacionals de cooperació científica amb el CNRS de França
PCI	Accions de cooperació i mobilitat amb institucions, regions i consorcis interregionals signataris d'acords de col·laboració amb Catalunya

TAULA 8
Finançament del Programa d'Estudis Catalans Gaspar de Portolà

Codi	Tipus d'ajut
BGP	Beques per a professors i investigadors del Programa d'Estudis Catalans Gaspar de Portolà, en col·laboració amb la Universitat de Califòrnia
AGP	Ajuts del Programa d'Estudis Catalans Gaspar de Portolà, en col·laboració amb la Universitat de Califòrnia, per a activitats de col·laboració

nia, que concedeix beques per a professors i investigadors (BGP) i ajuts per a activitats de col·laboració (AGP) (taula 8).

2.3.4. Altres accions del Pla de Recerca

A més de les diverses vies de finançament esmentades fins ara, en el marc del Pla de Recerca de Catalunya també s'atorguen ajuts per a accions especials de recerca i desenvolupament (ACES) (taula 9).

TAULA 9
Altres ajuts del Pla de Recerca de Catalunya

Codi	Tipus d'ajut
ACES	Ajuts per a accions especials de recerca i desenvolupament

També cal esmentar les distincions de la Generalitat de Catalunya per a la Promoció de la Recerca, en dues categories (Jove Investigador i Investigador Reconegut), que van començar a atorgar-se a partir de l'any 2000.

2.4. Posició de la filologia catalana en el marc de recerca europeu, estatal i autonòmic

La filologia catalana —igual com la resta de filologies i la quasi totalitat d'àmbits humanístics— ha estat absent de les línies d'investigació del IV i del V Programa Marc de Recerca i Desenvolupament Tecnològic de la UE (1994-1998, 1998-2002). Igualment, la filologia catalana —com totes les altres— no ha format part de les àrees prioritàries del III Pla Nacional de Recerca Científica i Desenvolupament Tecnològic (1996-1999) ni del IV Pla Nacional de Recerca Científica, Desenvolupament i Innovació Tecnològica (2000-2003). En tot cas, el finançament estatal de la recerca en l'àmbit de la filologia catalana s'havia d'aconseguir a través del Programa Sectorial de Promoció General del Coneixement (III Pla), posteriorment esdevingut Programa Nacional de Promoció General del Coneixement (IV Pla).

Pel que fa al finançament autonòmic de la recerca, la situació que trobem contrasta amb el marc europeu i estatal: cal destacar que el I Pla de Recerca de Catalunya (1993-1996) tenia, entre les seves sis línies prioritàries, la recerca en «Llengua i societat»; a partir del II Pla de Recerca (1997-2000) i també en el III Pla de Recerca (2001-2004), aquesta línia va donar lloc a l'àrea preferent «Cultura i societat», que té com a subàrees «Catalunya: història i cultura» i «Llengua catalana i tecnologia lingüística», les quals inclouen de manera explícita l'estudi de la història de la llengua i de la dialectologia.

D'altra banda, el Pla de Recerca de Catalunya preveu —a través de diferents programes horitzontals dels quals es poden beneficiar totes les àrees— una bateria prou àmplia d'ajuts adreçada al finançament de grups de recerca consolidats, a la realització d'accions mobilitzadores —com ara l'establiment de xarxes temàtiques—, a la millora d'infraestructures i a la provisió de recursos humans —per exemple, mitjançant la concessió de beques predoctorals, entre les quals hi ha una modalitat específica per a determinades àrees prioritàries, inclosa «Cultura i societat».

3. RECURSOS INSTITUCIONALS PER A LA RECERCA

3.1. Departaments, instituts i grups de recerca universitaris

El sistema universitari català està integrat per onze universitats: UB, UAB, UPC, UPF, UdL, UdG, URV, URL, UOC, UVic i UIC. D'aquestes onze universitats, n'hi ha quatre que tenen un departament de filologia catalana —una de les quals, a més, disposa d'un Institut de Llengua i Cultura Catalanes (ILCC)— i n'hi ha quatre més que tenen un departament que inclou la filologia catalana, com es reflecteix a la taula 10.

TAULA 10
Departaments i instituts de recerca universitaris

Universitat	Departament / institut / estudis
UB	Departament de Filologia Catalana
UAB	Departament de Filologia Catalana
UdL	Departament de Filologia Catalana
URV	Departament de Filologia Catalana
UdG	Departament de Filologia i Filosofia Institut de Llengua i Cultura Catalanes
UPF	Departament de Traducció i Filologia Departament d'Humanitats*
UOC	Estudis d'Humanitats i Filologia
UVic	Departament de Filologies Catalana i Espanyola (Facultat de Ciències Humanes, Traducció i Documentació) Departament de Filologia (Facultat d'Educació)

* La UPF té un Departament de Traducció i Filologia, en el qual treballen entre divuit i vint professors assignats a l'àrea de coneixement de filologia catalana, i un Departament d'Humanitats, en el qual també hi ha una àrea de coneixement de filologia catalana, en la qual consten, en el període estudiat, entre dos i quatre professors.

D'aquestes vuit universitats, però, només sis ofereixen la llicenciatura de filologia catalana: UB, UAB, UdL, UdG, URV i UOC. Per a fer-ho, cadascuna d'aquestes sis universitats té un equip docent assignat a l'àrea de coneixement de filologia catalana, tal com es mostra a la taula 11, en què es recull l'evolució del professorat d'aquesta àrea entre el 1996 i el 2002. Cal tenir en compte que no es comptabilitzen els professors que, tot i pertànyer a un departament de filologia catalana, estan assignats a una altra àrea de coneixement (teoria de la

literatura, lingüística general, biblioteconomia i documentació, etc.).

Segons la informació apareguda per al curs 2002-2003 en el lloc web de cadascuna d'aquestes universitats, en el marc de la llicenciatura en filologia catalana s'oferien les següents assignatures de primer cicle (1r C) i de segon cicle (2n C), de caràcter troncal (TR), obligatori (OBL) o optatiu (OPT), de les matèries d'història de la llengua [H], de gramàtica històrica [G] i de dialectologia [D] (taula 12).

TAULA 11
Professors assignats a l'àrea de coneixement de filologia catalana*

Universitat	Curs						
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
UB	50	53	53	54	52	53	58
UAB	46	49	51	54	56	47	47
UdL	16	16	17	15	16	18	19
UdG	17	15	15	17	20	17	18
URV	13	12	12	12	12	15	15
UOC	—	—	2	4	6	6	6

* Font: DURSI, excepte en el cas de la UOC, en què les dades provenen de la mateixa universitat.

TAULA 12
Assignatures de la llicenciatura en filologia catalana*

a) Universitat de Barcelona

Assignatures de diacronia i diatopia	Crèdits TR / OBL	Crèdits OPT	Crèdits totals
(1) [H] Lingüística històrica catalana 1r C TR / OBL 6 crèdits	H: 6	H: 6	H: 12
(2) [H] Història de la llengua catalana 1r C OPT 6 crèdits			
(3) [G] Gramàtica històrica catalana I 2n C TR / OBL 6 crèdits	G: 6	G: 6	G: 12
(4) [G] Gramàtica històrica catalana II 2n C OPT 6 crèdits			

* En els casos en què, dins la titulació de filologia catalana, s'oferixen assignatures de dialectologia o de diacronia no referides específicament a la llengua catalana, també les recollim, tot i que les comptabilitzem separatament.

TAULA 12 (Continuació)
Assignatures de la llicenciatura en filologia catalana

Assignatures de diacronia i diatopia	Crèdits TR / OBL	Crèdits OPT	Crèdits totals
(5) [D] Dialectologia catalana I 2n C TR / OBL 6 crèdits	D: 6	D: 6	D: 12
(6) [D] Dialectologia catalana II 2n C OPT 6 crèdits			
<i>Total</i>	T: 18	T: 18	T: 36

b) Universitat Autònoma de Barcelona

Assignatures de diacronia i diatopia	Crèdits TR / OBL	Crèdits OPT	Crèdits totals
(1) [H] Història de la llengua catalana I 1r C OBL 5 crèdits			
(2) [H] Història de la llengua catalana II 2n C TR 5 crèdits	H: 10	H: 5	H: 15
(3) [H] Història de la llengua catalana III 2n C OPT 5 crèdits			
(4) [G] Gramàtica històrica catalana I 2n C TR 5 crèdits			
(5) [G] Gramàtica històrica catalana II 2n C OPT 5 crèdits	G: 5	G: 10	G: 15
(6) [G] Anàlisi lingüística de textos catalans 2n C OPT / OBL (itinerari llengua catalana) 5 crèdits			
(7) [D] Dialectologia catalana 2n C OPT / OBL (itinerari llengua catalana) 5 crèdits	D: 0	D: 5	D: 5
<i>Total</i>	T: 15	T: 20	T: 35

c) Universitat de Lleida

Assignatures de diacronia i diatopia	Crèdits TR / OBL	Crèdits OPT	Crèdits totals
(1) [H] Història de la lingüística catalana 1r C TR 3 crèdits			
(2) [H] Història de la llengua catalana I 2n C OPT 6 crèdits			
(3) [H] Història de la llengua catalana II 2n C TR 6 crèdits	H: 9	H: 12	H: 21
(4) [H] Història de la llengua catalana III 2n C OPT 6 crèdits			
(12) [H] Història de la lingüística romànica OPT 3 crèdits		[15]	[24]

TAULA 12 (Continuació)
 Assignatures de la llicenciatura en filologia catalana

Assignatures de diacronia i diatopia	Crèdits TR / OBL	Crèdits OPT	Crèdits totals
(5) [G] Gramàtica històrica catalana I 2n C TR 6 crèdits			
(6) [G] Gramàtica històrica catalana II 2n C OPT 6 crèdits			
(7) [G] Onomàstica catalana 2n C OPT 6 crèdits	G: 6	G: 16,5	G: 22,5
(8) [G] Pràctiques de toponímia catalana 2n C OPT 4,5 crèdits			
(13) [G] Lingüística romànica 2n C OPT 6 crèdits		[27]	[33]
(14) [G] Lingüística aragonesa 2n C OPT 4,5 crèdits			
(9) [D] Dialectologia catalana I 2n C TR 6 crèdits			
(10) [D] Dialectologia catalana II 2n C OPT 6 crèdits	D: 6	D: 9	D: 15
(11) [D] Investigació en dialectologia catalana 2n C OPT 3 crèdits			
(15) [D] Introducció a la lingüística occitana 2n C OPT 6 crèdits			
(16) [D] Dialectologia occitana 2n C OPT 6 crèdits			
(17) [D] Dialectologia occitana pirinenca: aranès 2n C OPT 6 crèdits		[39]	[45]
(18) [D] Dialectologia romànica 2n C OPT 6 crèdits			
(19) [D] Geolingüística 2n C OPT 6 crèdits			
<i>Total</i>	T: 21	T: 37,5	T: 58,5
		[81]	[102]

d) Universitat de Girona

Assignatures de diacronia i diatopia	Crèdits TR / OBL	Crèdits OPT	Crèdits totals
(1) [H] Història social de la llengua catalana 2n C TR 6 crèdits			
(2) [H] Història de la llengua literària 2n C TR 6 crèdits	H: 12	H: 6	H: 18
(3) [H] Història de la filologia catalana 2n C OPT 6 crèdits			

TAULA 12 (Continuació)
Assignatures de la llicenciatura en filologia catalana

Assignatures de diacronia i diatopia	Crèdits TR / OBL	Crèdits OPT	Crèdits totals
(4) [G] Gramàtica històrica catalana 1r C TR 9 crèdits			
(5) [G] Comentari filològic de textos 2n C OBL 6 crèdits	G: 15	G: 6	G: 21
(6) [G] Qüestions de gramàtica històrica catalana 2n C OPT 6 crèdits			
(8) [G] Gramàtica històrica espanyola I 1r C OBL 9 crèdits			
(9) [G] Introducció a la filologia romànica 1r C OBL 6 crèdits			
(10) [G] Lingüística romànica I 2n C OPT 6 crèdits	[30]	[24]	[54]
(11) [G] Lingüística romànica II 2n C OPT 6 crèdits			
(12) [G] Canvi lingüístic (espanyol) 2n C OPT 6 crèdits			
(7) [D] Dialectologia catalana 2n C OPT 6 crèdits	D: 0	D: 6	D: 6
		[12]	[12]
<i>Total</i>	T: 27	T: 18	T: 45
	[42]	[42]	[84]

e) Universitat Rovira i Virgili

Assignatures de diacronia i diatopia	Crèdits TR / OBL	Crèdits OPT	Crèdits totals
(1) [H] Història social de la llengua catalana 1r C OPT 6 crèdits			
(2) [H] Història de la lingüística catalana 2n C OPT 6 crèdits	H: 0	H: 12	H: 12
(7) [H] Història de la llengua espanyola 1r C OPT 6 crèdits			
(8) [H] Història de l'espanyol d'Amèrica 1r C OPT 6 crèdits		[24]	[24]
(3) [G] Gramàtica històrica de la llengua catalana I 2n C TR 6 crèdits			
(4) [G] Gramàtica històrica de la llengua catalana II 2n C TR 6 crèdits	G: 12	G: 6	G: 18
(5) [G] Onomàstica catalana 2n C OPT 6 crèdits			

TAULA 12 (Continuació)
Assignatures de la llicenciatura en filologia catalana

Assignatures de diacronia i diatopia	Crèdits TR / OBL	Crèdits OPT	Crèdits totals
(9) [G] Llatí vulgar 1r C OBL 6 crèdits			
(10) [G] Lingüística romànica I 1r C OBL 6 crèdits			
(11) [G] Lingüística romànica II 2n C OPT 6 crèdits	[24]	[24]	[48]
(12) [G] Gramàtica històrica de la llengua espanyola 2n C OPT 12 crèdits			
(6) [D] Dialectologia catalana 2n C OBL 12 crèdits	D: 12	D: 0	D: 12
<i>Total</i>	T: 24	T: 18	T: 42
	[36]	[48]	[84]

f) Universitat Oberta de Catalunya

Assignatures de diacronia i diatopia	Crèdits TR / OBL	Crèdits OPT	Crèdits totals
(1) [H] Història de la llengua catalana I 2n C TR 6 crèdits	H: 12	H: 0	H: 12
(2) [H] Història de la llengua catalana II 2n C TR 6 crèdits			
(3) [G] Gramàtica històrica catalana I 1r C OBL 7,5 crèdits	G: 15	G: 0	G: 15
(4) [G] Gramàtica històrica catalana II 1r C OBL 7,5 crèdits			
(5) [D] Dialectologia catalana 2n C OBL 6 crèdits	D: 6	D: 0	D: 6
<i>Total</i>	T: 33	T: 0	T: 33

Quant a programes de doctorat, no n'hi ha cap d'específic sobre lingüística diacrònica i dialectologia, tot i que matèries d'aquesta àrea de coneixement tenen cabuda en programes més generals, segons les informacions aparegudes, per al curs 2003-2004, en el lloc web de cadascuna d'aquestes universitats. Així, en cinc universitats⁵ trobem programes de doctorat

5. En queda al marge la UOC, que té un únic programa de doctorat sobre la societat de la informació i el coneixement.

que toquen més o menys de prop l'àmbit del present report (taules 13, 14, 15 i 16).⁶

Tot i que els departaments i els instituts de recerca són, d'acord amb la Llei de reforma universitària (LRU), les estructures

6. No recollim les informacions sobre doctorats específicament de literatura o de lingüística (com el doctorat interuniversitari de ciència cognitiva i llenguatge, en el qual participen la UB, la UAB, la URV i la UPF, i que té les assignatures organitzades en tres àrees: «Fonaments lògics i filosòfics de les ciències cognitives», «Lèxic, teoria gramatical i cognició», i «Percepció i processament del llenguatge»).

TAULA 13

Universitat de Barcelona. Departament de Filologia Catalana.
Programa de doctorat «Llenguatge i variació»

Ciència i variació lingüística; Comunicació social i discurs; Estructura argumental i configuracions sintàctiques; Estructura del lèxic i diccionaris; Estructura fonològica del català; Gramàtica i interacció; Processos comunicatius i cognitius; *Scripta* i projecció diatòpica; Variació lingüística en textos arcaics; Variació sociolectal i ideologies lingüístiques

TAULA 14

Universitat Autònoma de Barcelona.
Departament de Filologia Catalana.
Programa de doctorat «Llengua catalana»

Antropologia lingüística històrica; El discurs polític: de l'eslògan al debat; Estandardització i codificació; Estàndard oral: elocució; Política i planificació lingüística a l'àmbit català; Recursos lingüístics i discursius en els gèneres de la informació; Tecnologies de la informació per a la filologia

TAULA 15

Universitat de Lleida i Universitat Rovira i Virgili.
Departaments de Filologia Catalana.
Programa de doctorat «Qüestions de llengua i literatura:
identitat i estandardització»*

Estandardització i comunicació no verbal; Sociolingüística de la variació i alternança fonètica; Ser poeta; Estandardització lèxica i gramatical; Processos d'estandardització a les llengües romàniques; Folklore i literatura; Estandardització i llengua catalana: aproximació teòrica i aplicació al cas català; Identitat i gènere en la literatura del segle xx; Qüestions d'edició i crítica textual; Morfologia verbal: variació i estandardització; Onomàstica i estandardització; Fraseologia, concurrències i llengua estàndard; El recitge de la tradició: folklore i folklorisme en el segle xix; Usos socials del català al segle xix; Estandardització i traducció; Símbols i mites a la literatura catalana romàntica; Tradició i recepció de la tradició: el cas de la cançó folklorica; L'anàlisi lingüística: eines metodològiques; Internet: una eina per a la recerca; Estratègies d'argumentació i comunicació científiques; Escola catalana i estàndard oral; Estandardització, diatopia i seguretat lingüística; Intimitat i profetisme: poeta i poesia en el camp literari durant el segle xix

* Aquest programa de doctorat, per al període 2001-2004, succeïx un programa interuniversitari anterior, també compartit entre la UdL i la URV, titulat «Variació i canvi lingüístic», el qual es va desenvolupar entre el 1998 i el 2002.

orgàniques de la universitat encarregades d'organitzar i de desenvolupar la recerca, de fet la unitat bàsica funcional que aplega els professors entorn de línies de recerca i d'acord amb necessitats comunes és el grup de recerca (GR). El grup de recerca s'identifica per mitjà d'un nom específic que recull el seu àmbit d'especialit-

TAULA 16

Universitat de Girona. Departament de Filologia i Filosofia*
i Institut de Llengua i Cultura Catalanes.
Programa de doctorat de lletres

Itineraris:

Història medieval, moderna i contemporània / Llengua, art i cultura al Renaixement / Prehistòria i món antic / Teoria i cultura contemporànies: literatura, art, filosofia

Llengua i dialecte en la història del català; Les llengües a l'edat moderna; Lectures de l'obra d'art; La recerca en humanitats; Història del paisatge: memòria de la nació; Camps de recerca en història rural; Camps de recerca en història cultural i social; Lectures d'iconografia medieval: la imatge de «l'altre»; Art i arquitectura d'època moderna; Política, societat i conflictes en el món antic; Estudi de les restes faunístiques en jaciments arqueològics; La construcció realista: literatura del segle xx i cinema; Història, memòria i ficció: la representació de la guerra; Problemes de representació al cinema; Shakespeare: els sonets i les comèdies; Significació, acció i motivació; Nacionalisme i identitat; Metamètrica: poesia visual i altres artificis literaris; De l'edat mitjana al Renaixement; Història, memòria i ficció: la novel·la de guerra; Història rural comparada; La regió retrobada: Girona, Catalunya i Espanya en l'imaginari; Nació, memòria i paisatge a les èpoques moderna i contemporània; intel·lectuals i societat a Amèrica Llatina contemporània; Creixement i crisi en les societats medievals (1100-1550); Paleoantropologia i arqueologia funerària; La mort a les societats paleolítiques; *Sit tibi leuis*: el món dels morts a Roma; La imatge de la guerra a la Roma imperial; La crítica com a forma d'escriptura: literatura i cinema; Art en temps de crisi; Les adaptacions cinematogràfiques de Shakespeare; La consolidació de la poesia llatina del cinc-cents català; La poesia espanyola del segle xvi: etapes i transmissió; La poesia catalana del cinc-cents a la recerca d'una veu pròpia; Art i cultura a la cort napolitana d'Alfons el Magnànim; La transformació renaixentista de la pintura catalana; L'es-cultura a l'època del Renaixement; Objectivitat i subjectivitat: el problema del «jo»

* El Departament de Filologia i Filosofia de la UdG també participa, juntament amb el Departament de Pedagogia, el Departament de Dret Públic, el Departament d'Infermeria i el Departament de Psicologia d'aquesta mateixa universitat, en el programa de doctorat «Diversitat educativa i pluralitat lingüística», que té dos itineraris: «Educativ, dret i polítiques de la salut» i «Llengües i migració». Tot i que queda fora de l'àmbit del present report, cal dir que s'hi ofereixen, entre d'altres, les assignatures següents: Lingüística general; Variació social de les llengües; Caracterització tipològica de les llengües dels immigrants; Adquisició de segones llengües, i Caracterització del català i de l'espanyol com a llengües romàniques.

zació —alhora que en facilita la projecció externa— i s'integra en l'estructura orgànica de la universitat a partir de l'adscripció del seu investigador responsable a un departament o institut de recerca.

Els grups de recerca de les universitats i centres públics poden rebre el reconeixement com a grup de recerca consolidat (GRC) a

TAULA 17
*Grups de recerca consolidats en l'àmbit CIRIT «Filologia, lingüística, sociolingüística»,
 sotsàmbit «Filologia catalana»**

Referència	Institució	Nom del grup
2001SGR 00003	UB Filologia Catalana	Grup de Recerca sobre Literatura Catalana Moderna: Inventari, Estudi i Edició de Textos
2001SGR 00004	UB Filologia Catalana	Grup d'Estudi de la Variació
2001SGR 00149	UAB Filologia Catalana	Grup d'Estudis de la Literatura Catalana Contemporània
2001SGR 00150	UAB Filologia Catalana	Grup de Lingüística Teòrica
2001SGR 00286	UB Filologia Catalana	Grup de Cultura i Literatura a la Baixa Edat Mitjana
2001SGR 00287	UdG Institut de Llengua i Cultura Catalanes	Grup de Llengua i Literatura de l'Edat Moderna
2001SGR 00425	IEC / UAB Filologia Catalana	Grup de Fonètica Experimental

* Font: Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR).

través de les convocatòries anuals de finançament promogudes pel DURSI. Aquestes convocatòries d'ajuts a grups de recerca consolidats (codi SGR del Pla de Recerca de Catalunya) tenen l'objectiu de donar suport a les activitats dels grups de recerca de Catalunya i estan adreçades a aquells grups que «es caracteritzen per la qualitat i coherència de la seva tasca investigadora, acreditada a través de les publicacions conjuntes, de la participació en projectes comuns, de les activitats conjuntes de transferència i de la difusió de coneixements i resultats a la societat».

En l'àmbit CIRIT «Filologia, lingüística, sociolingüística», sotsàmbit «Filologia catalana», hi ha set grups de recerca que han rebut el reconeixement com a GRC, ja que van aconseguir finançament en la convocatòria SGR del 2001. Cal dir que, en aquest sotsàmbit, no hi ha cap grup de recerca que hagi sol·licitat el reconeixement i no l'hagi obtingut (taula 17).

D'aquests set grups, queden fora de l'abast del present report el Grup de Cultura i Literatura a la Baixa Edat Mitjana, primer de la UdG i ara de la UB, el Grup de Recerca sobre Literatura Catalana Moderna: Inventari, Estudi i Edició de Textos, de la UB, i el Grup d'Estudis de la Literatura Catalana Contemporània, de la UAB, ja que tots tres s'inscriuen en el terreny dels estudis literaris. Així, el Grup de Recerca sobre Literatura Catalana Mo-

derna s'articula entorn de tres grans eixos: l'elaboració d'inventaris sistemàtics de manuscrits i edicions de l'edat moderna, l'edició crítica de textos literaris del Renaixement a la Il·lustració, i l'estudi d'aspectes diversos de la literatura catalana moderna (retòrica i literatura a l'edat moderna, literatura neolatina al Renaixement, textos austriacistes i de la premsa durant la Guerra del Francès, i l'obra d'historiadors de la cultura catalana moderna com ara Lluís Nicolau d'Olwer i Miquel Batllori).

Pel que fa al Grup de Cultura i Literatura a la Baixa Edat Mitjana, té obertes diverses línies d'investigació: destaca la part lulliana —que inclou una base de dades sobre Ramon Llull, la gestió d'edicions lullianes i la gestió del sector bibliogràfic de la revista *Studia Lulliana*— i l'edició de les obres de Francesc Eiximenis, però també treballa sobre poesia del segle xv, el *Curial*, el *Tirant* i la versió catalana de la *Commedia* de Dante. Al seu torn, el Grup d'Estudis de Literatura Catalana Contemporània ha centrat la seva activitat investigadora en els moviments culturals i literaris i en l'estudi dels diferents gèneres (poesia, novel·la, teatre, etc.) de la Catalunya dels segles xix i xx i ha treballat en una doble perspectiva: d'una banda, l'anàlisi estètica i literària dels corrents, els autors i les obres, i de l'altra, l'anàlisi històrica, sociològica i cultural de la producció literària.

També el Grup de Lingüística Teòrica (o Grup de Gramàtica Teòrica) s'inscriu en l'àmbit d'un altre report, el de lingüística i sociolingüística. La investigació del Grup de Lingüística Teòrica se centra en l'estudi teòric dels principis universals que construeixen les llengües naturals i en l'estudi de l'estructura de les llengües romàniques, especialment del català i de l'espanyol. Els resultats aconseguits en aquesta recerca bàsica —centrada en la fonologia, la morfologia, la sintaxi i la semàntica d'aquestes llengües i en el desenvolupament de models gramaticals— són aplicats a l'estudi de l'adquisició de la primera i les segones llengües, a la dissolució patològica del coneixement gramatical, a l'ensenyament de llengües i a l'enginyeria lingüística, especial-

ca i diacrònica, però també en sociolingüística i en pragmàtica; al Grup de Llengua i Literatura de l'Edat Moderna (GLILEM), de la UdG, que combina la recerca en història de la llengua amb els estudis literaris, i al Grup de Fonètica Experimental (GFE), de l'IEC, que alhora que treballa en la descripció fonètica dels dialectes catalans també investiga en els mecanismes de producció i coarticulació de la parla.

Segons les dades proporcionades per l'AGAUR, referides al període 2001-2002, aquests tres grups de recerca consolidats presenten diferències, més accentuades o menys, pel que fa al nombre d'investigadors que els integren, a la procedència i a la quantitat de finançament conseguit, i al volum de la pro-

TAULA 18
Recursos humans dels GRC (2001-2002)

Grup	Investigadors		Altres membres			Total
	Doctors	No doctors	Doctors estrangers	Becaris	Altres	
GEV	17	11	1	6	3	38
GLILEM	14	13	1	4	6	38
GFE	8	6	0	1	5	20

TAULA 19
Nombre i import dels projectes concedits als GRC (2001-2002)

Grup	Projectes avaluats		Altres projectes		Total	
	Nombre	Import (€)	Nombre	Import (€)	Nombre	Import (€)
GEV	3	42.070,85	4	2.025.351,76	7	2.067.422,61
GLILEM	3	27.856,91	—	—	3	27.856,91
GFE	4	65.510,32	1	20.434,41	5	85.944,73

ment al disseny d'estratègies de processament del llenguatge i a la creació de correctors gramaticals.⁷

Només tres dels set grups consolidats, doncs, afecten l'àmbit del report de filologia catalana (llengua), tot i que cap no s'hi inscriu de manera exclusiva. Ens referim al Grup d'Estudi de la Variació (GEV), de la UB, que treballa en dialectologia sincròni-

ca i diacrònica, però també en sociolingüística i en pragmàtica; al Grup de Llengua i Literatura de l'Edat Moderna (GLILEM), de la UdG, que combina la recerca en història de la llengua amb els estudis literaris, i al Grup de Fonètica Experimental (GFE), de l'IEC, que alhora que treballa en la descripció fonètica dels dialectes catalans també investiga en els mecanismes de producció i coarticulació de la parla.

Segons les dades proporcionades per l'AGAUR, referides al període 2001-2002, aquests tres grups de recerca consolidats presenten diferències, més accentuades o menys, pel que fa al nombre d'investigadors que els integren, a la procedència i a la quantitat de finançament conseguit, i al volum de la producció científica, com queda recollit a les taules 18, 19, 20 i 21. Aquests aspectes es tractaran amb més detall en els apartats corresponents.

En els apartats següents, es recullen informacions més detallades sobre els departaments i instituts de recerca universitaris en el marc dels quals es treballa en filologia catalana i s'especifica, dels grups de recerca que s'hi han constituït, quins investiguen en dialectologia o en història de la llengua, amb èmfasi especial dels que han aconseguit el reconeixement com a grups de recerca consolidats.

7. Tot i això, al llarg del report en filologia catalana (llengua), farem esment en més d'una ocasió al Grup de Lingüística Teòrica de la UAB, ja que algunes de les publicacions dels seus investigadors apliquen les teories lingüístiques amb què treballen a l'estudi de certs aspectes de la llengua catalana antiga i dialectal.

TAULA 20
Fons de finançament dels projectes concedits als GRC (2001-2002)

Grup	Projectes internacionals				Projectes nacionals				Total	
			Administració		Empreses		Altres			
	Nre.	Import (€)	Nre.	Import (€)	Nre.	Import (€)	Nre.	Import (€)	Nre.	Import (€)
GEV	1	64.247,12	3	42.070,85	1	7.212,15	2	1.953.892,50	7	2.067.422,61
GLILEM	—	—	2	22.237,45	—	—	1	5.619,46	3	27.856,91
GFE	—	—	4	65.510,32	—	—	1	20.434,41	5	85.944,73

TAULA 21
Producció científica dels GRC (2001-2002)

Grup	Articles	Llibres	Capítols	Tesis	Ponències	Ressenyes	Altres
GEV	59	18	69	6	75	7	13
GLILEM	63	18	32	3	36	0	4
GFE	9	1	12	1	21	1	6

3.1.1. **Universitat de Barcelona. Departament de Filologia Catalana. Grup d'Estudi de la Variació. Grup Llengua i Publicitat**

La UB té un Departament de Filologia Catalana en el qual consten cinquanta-set professors assignats a l'àrea de coneixement de filologia catalana, distribuïts per categories tal com es reproduïx a la taula 22. Les dades corresponen al curs 2003-2004.⁸

Al Departament de Filologia Catalana de la UB es va constituir el grup de recerca GEV, que és un dels cent noranta-cinc grups de recerca consolidats de què disposa actualment la UB comptant tots els àmbits del saber. L'investigador responsable del GEV és Joaquim Viaplana i en el curs 2003-2004 en formaven part dinou professors del Departament de Filologia Catalana: tres catedràtics d'universitat, nou titulars d'universitat i set professors contractats. Disposem també del nombre total de membres de l'equip investigador (no desglossats per categories) d'alguns anys anteriors (taula 23).

Segons les dades actuals, els membres d'aquest grup de recerca consolidat són (per ordre alfabètic): Montserrat Adam, Núria Alturo, Antoni M. Badia i Margarit, Josep Besa, Oscar Bldas, Emili Boix, Sebastià Bonet, Josefina Carrera, Esteve Clua, Mireia Galindo, Xavier Gomila, Maria Rosa Lloret, Mar Massa-

nell, M. Àngels Massip, Josep Moran, Neus Nogué, Anna Oller, Marta Payà, Lluís Payrató, Maria Pilar Perea, Clàudia Pons, Joaquim Rafel, Joan Solà, Marta Torres, Joan Veny, Amadeu Viana, Joaquim Viaplana i Francesc Xavier Vila.

Aquest grup consolidat té obertes sis línies de recerca:

1. Des d'un marc pragmàtic i etnolingüístic, estudia la variació funcional en català a partir dels fets de parla (conversa col·loquial, discurs polític, conte, recepta de cuina, etc.) que integren el corpus oral de conversa (COC) i el corpus oral de registres (COR).

2. Des d'un marc generatiu, estudia i analitza els diferents processos fònics que tenen lloc en els dialectes catalans a partir de les dades recollides en el corpus oral dialectal (COD).

3. Des del marc de la sociolingüística, estudia diversos aspectes relacionats amb les varietats, les ideologies i els usos lingüístics, a partir d'un corpus de català oral de la regió de Barcelona.

4. Descriu i analitza diversos aspectes relacionats amb la morfologia flexiva i derivativa de les varietats dialectals catalanes, a partir del marc que ofereix la morfologia natural i la teoria de l'optimitat.

5. En l'àmbit de la geolingüística, emmagatzema en forma de base de dades i cartografia les dades dialectals d'arreu del domini català que en el seu moment es van recollir en el marc del projecte Atlas Lingüístic del Domini Català.

6. Transcriu i comenta textos catalans, preferentment no li-

8. Font: GREC (base de dades de recerca de l'Oficina de Gestió de la Recerca de la UB).

TAULA 22
*Professorat del Departament de Filologia Catalana de la UB
 assignat a l'àrea de coneixement de filologia catalana (curs 2003-2004)*

Catedràtics d'universitat	Titulars d'universitat	Catedràtics d'escola universitària	Titulars d'escola universitària	Contractats	Total
7	21	1	11	17	57

TAULA 23
Membres de l'equip investigador del GEV entre el 1996 i el 2003

1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
25	–	25	–	29	28	–	28

teraris, que pertanyen als segles XIII–XX i que representen les diferents varietats dialectals d'aquesta llengua.

D'altra banda, el Departament de Filologia Catalana de la UB disposa també d'un grup de recerca no consolidat, Llengua i Publicitat (LiPTV), que es va constituir com a tal l'any 1998. Actualment, l'integren set membres: una catedràtica d'universitat (Lídia Pons, que n'és la investigadora responsable), una titular d'universitat (Caterina Martínez), tres titulars d'escola universitària (Elisabet Costa, Beatriu Guarro, Rosa Sayós) i dos professors contractats (Caterina Molina, Eugenio Tisselli). A més, el grup ha tingut la col·laboració d'una becària de segon cicle (curs 2001-2002), d'una becària de tercer cicle (curs 2002-2003), d'un informàtic (1999-2001) i, a partir del 2002, d'una professora de la Universitat de Màlaga (Sara Robles).

El grup investigador Llengua i Publicitat té com a objectiu especialitzar-se en l'estudi de la llengua i del discurs general de la publicitat i en l'estudi de les implicacions socials, culturals i pedagògiques del missatge publicitari. El treball d'aquest grup parteix de la creació i explotació d'una base de dades informatitzada d'espots comercials de televisió en català, els quals es tracten per tal de desglossar tota la informació, separant la lingüística de la no lingüística i la visual de l'auditiva. Aquests materials han de servir per a la investigació de la llengua catalana i de la comunicació publicitària que es vehicula a través d'aquesta llengua.

3.1.2. *Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Filologia Catalana. Grup Llengua i Mèdia. Grup de Lingüística Teòrica o Grup de Gramàtica Teòrica*

La UAB té un Departament de Filologia Catalana que, entre els anys 1996 i 2002, ha disposat d'entre cinquanta-dos i seixanta-

cinc professors assignats a l'àrea de coneixement de filologia catalana,⁹ com queda reflectit a la taula evolutiva 24, en què consten també les categories del professorat.

El desembre del 1998 la Junta de Govern de la UAB va reconèixer com a grup de recerca amb autorització de nom específic (ANE) l'equip investigador Llengua i Mèdia, integrat per professors del Departament de Filologia Catalana i el Departament de Traducció d'aquesta universitat, el qual existeix des de fa quinze anys. Actualment en formen part dotze investigadors (per ordre alfabètic): Margarida Bassols, Daniel Casals, Josep Anton Castellanos, Anna Cros, Mavi Dolç, Neus Faura, David Paloma, Albert Rico, Laura Santamaria, Mila Segarra, Elvira Teruel i Anna M. Torrent.

L'objectiu del grup Llengua i Mèdia és l'estudi de les varietats lingüístiques utilitzades en els mitjans de comunicació. El grup participa majoritàriament en el programa de doctorat de llengua catalana de la UAB i té representació a l'European Society for Screen Translation Studies (Laura Santamaria) i a la Xarxa Temàtica de Variació Lingüística: Dialectologia, Sociolingüística i Pragmàtica (Albert Rico).

D'altra banda, en el si del Departament de Filologia Catalana de la UAB, es va crear el Grup de Lingüística Teòrica o Grup de Gramàtica Teòrica (GGT), que ha assolit el reconeixement com a grup de recerca consolidat a través de les convocatòries anuals de finançament promogudes pel DURSI (1995SGR-00486, 1997SGR-00033, 1999SGR-00113, 2001SGR-00150). Entre els anys 1996 i 2002, aquest grup de recerca ha estat integrat per un nombre de membres variable entre disset i vint-i-

9. En aquest departament també hi ha personal assignat a les àrees «Biblioteconomia i documentació», d'una banda, i «Lingüística general», de l'altra.

TAULA 24
Professorat de l'àrea de coneixement de filologia catalana del Departament de Filologia Catalana de la UAB*

Categoria	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Catedràtics d'universitat	5	5	5	5	5	5	5
Titulars d'universitat	20	20	21	21	21	21	21
Catedràtics d'escola universitària	1	1	1	1	1	1	1
Titulars d'escola universitària	11	11	11	11	11	11	11
Ajudants de facultat	2	2	3	4	4	4	4
Associats	10	14	13	14	14	14	13
Associats laborals	0	0	0	0	0	0	1
Tecnòlegs docents	3	1	2	2	2	1	1
Professors visitants	0	1	0	1	0	4	8
<i>Total</i>	52	55	56	59	58	61	65

* Font: FÈNIX (base de dades sobre la recerca de l'Oficina d'Investigació i Transferència d'Investigació de la UAB).

TAULA 25
Membres de l'equip investigador del GGT entre el 1996 i el 2002

1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
17	19	19	24	24	24	21

quatre i ha comptat amb Gemma Rigau com a investigadora responsable (taula 25).

Actualment, formen part d'aquest grup de recerca consolidat els investigadors següents (per ordre alfabètic): Sergio Balari, Anna Bartra, Eulàlia Bonet, Josep Maria Brucart, Teresa Cabré, María Ángeles Escobar, Maria Teresa Espinal, Anna Gavarró, Maria Lluïsa Hernanz, Mireia Llinàs, Rafael Marín, Joan Mascaró, Jaume Mateu, Montserrat Pascual, Maria del Carme Picallo, Pilar Prieto, Gemma Rigau, Yolanda Rodríguez, Jaume Solà, Maria Teresa Vallverdú i Francesc Xavier Villalba.

Les línies de recerca del GGT —estudi teòric dels principis universals que constreixen les llengües naturals, estudi de l'estructura de les llengües romàniques, adquisició de la primera i les segones llengües, dissolució patològica del coneixement gramatical, ensenyament de llengües, enginyeria lingüística— queden fora de l'abast directe d'aquest report. Tanmateix, cal dir que, dins la línia de recerca sobre l'estructura de les llengües romàniques, alguns membres d'aquest grup han produït treballs que entren en l'anàlisi de dades dialectals i històriques de la llen-

gua catalana i que interessin, doncs, l'àmbit de la dialectologia i de la gramàtica històrica.

Finalment, tot i que no s'han constituït com a grup, cal esmentar la presència de diversos professors que inscriuen la seva recerca personal en l'àmbit de la història de la llengua o de la dialectologia: Mila Segarra, Vicent de Melchor, Xavier Luna, Maria Dolors Farreny i Daniel Casals.

3.1.3. Universitat de Lleida. Departament de Filologia Catalana. Grup de Recerca de Fonètica. Oficina d'Estudis de Llengua i Literatura de Ponent i del Pirineu

La UdL té un Departament de Filologia Catalana que, entre els anys 1996 i 2002, ha disposat d'entre quinze i vint-i-tres professors, distribuïts per categories tal com es recull a la taula evolutiva 26.

Al Departament de Filologia Catalana de la UdL s'ha constituït el Grup de Recerca de Fonètica, que està integrat per cinc investigadors: Joan Julià —que és l'investigador responsable—,

TAULA 26
Professors del Departament de Filologia Catalana de la UdL*

Categoria	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Catedràtics d'universitat	—	—	—	—	1	1	1
Titulars d'universitat	5	6	6	7	7	7	9
Catedràtics d'escola universitària	1	1	1	1	1	1	1
Titulars d'escola universitària	5	5	5	5	4	4	4
Ajudants	—	1	1	1	1	1	1
Associats	4	3	3	4	4	5	7
<i>Total</i>	15	16	16	18	18	19	23

* Font: Vicerectorat de Recerca de la UdL.

Josefina Carrera, Immaculada Creus, Francesc Alamon i Sílvia Romero. Aquest grup desenvolupa quatre línies de recerca: «Història de la lingüística catalana del segle XX», «Fonètica (descriptiva, prescriptiva i experimental) i fonologia catalanes», «Lingüística aplicada catalana (llengua i mitjans de comunicació)», i «Morfologia catalana».

D'altra banda, en aquest mateix departament s'ha constituït l'Oficina d'Estudis de Llengua i Literatura de Ponent i del Pirineu, que està integrada per un equip de disset investigadors: Ramon Sistac —investigador responsable—, Xavier Macià, Alfred Agustí, Albert Turull, Jordi Suïls, Aitor Carrera, Jordi Satorra, Josep Maria Boladeras, Helena Alonso, Josep Coll, Eva Esteve, Maria Dolors Farreny, Andreu Loncà, Ferran Rella, Sílvia Romero, Marina Solís i Miquel Viladegut. Aquest grup té com a línies de recerca: la recollida d'informació lingüísticoantropològica i etnogràfica de tota mena a cadascuna de les comarques de les Terres de Ponent i del Pirineu; la recollida, l'inventari i la classificació sistemàtica de les diverses manifestacions orals de literatura popular (rondalles, cançons, acudits, refranys, etc.), i l'aprofundiment en l'estudi dels diferents moviments literaris i dels autors. Com a objectius es proposa: revisar, completar i complementar els estudis generals realitzats per altres institucions sobre els mateixos aspectes; fornir elements que permetin incidir, amb una visió exocèntrica, en el procés d'estandardització i normalització de l'idioma; dotar l'ensenyament secundari, i la societat ponentina en general, de materials de treball lingüístics i literaris (bibliografia, edicions, metodologia, didàctica, etc.) i determinar i valorar la incidència dels principals moviments literaris nacionals i europeus en la literatura ponentina i, alhora, analitzar l'aportació autòctona en aquests moviments; dur a terme l'anàlisi específica d'obres i autors ponentins, la reedició d'o-

bres exhaurides i la publicació d'edicions crítiques, i crear un arxiu (bibliogràfic, audiovisual, etc.) de materials lingüístics i literaris de Ponent i del Pirineu.

Tot i que no està integrat al Departament de Filologia Catalana, sinó al Departament de Filologia Clàssica, Francesa i Hispànica, interessa a l'àmbit del present report el Grup d'Estudis de Filologia Ribagorçana (GEFIR), l'investigador principal del qual és Francesc Xavier Terrado (no disposem del nombre d'investigadors vinculats). El GEFIR té com a objectiu l'estudi de les modalitats lingüístiques parlades actualment al territori que va ocupar l'antic comtat de Ribagorça i l'estudi de la documentació escrita redactada des de l'edat mitjana en aquest territori. S'ocupa principalment de l'onomàstica (toponímia i antroponímia), de la documentació medieval i dels dialectes actuals, tant de tipus aragonès com de tipus català.

3.1.4. **Universitat de Girona. Departament de Filologia i Filosofia. Institut de Llengua i Cultura Catalanes: Secció Francesc Eiximenis. Grup de Llengua i Literatura de l'Edat Moderna**

La UdG té un Departament de Filologia i Filosofia que, entre els anys 1996 i 2002, ha disposat d'entre cinquanta-cinc i cinquanta-set professors, com es veu a la taula evolutiva 27.

També disposem de les dades sobre percentatges de doctors i no doctors, que reflecteixen un increment progressiu de professors doctors (del 60,7 % al 78,6 %) en aquest departament (taula 28).

D'aquests professors, actualment dinou estan assignats a l'àrea de coneixement de filologia catalana, que comprèn cinc subàrees (llengua catalana: diacronia, llengua catalana: sincro-

TAULA 27
Professors del Departament de Filologia Catalana de la UdG*

Categoria	1996-1997	1997-1998	1998-1999**	1999-2000	2000-2001	2001-2002
Catedràtics d'universitat	5	5	—	5	6	5
Titulars d'universitat	20	25	—	28	29	30
Catedràtics d'escola universitària	1	1	—	1	2	2
Titulars d'escola universitària	5	4	—	3	3	2
Ajudants	12	10	—	8	—	—
Associats a temps complet	—	—	—	—	6	6
Associats a temps parcial	9	7	—	8	9	9
Altres	4	3	—	2	2	2
<i>Total</i>	56	55	55	55	57	56

* Font: Vicerectorat de Recerca de la UdG.

** No disposem de les dades desglossades per categories per al curs 1998-1999.

TAULA 28
Professors doctors i no doctors del Departament de Filologia i Filosofia de la UdG

	1996-1997		1997-1998		1998-1999		1999-2000		2000-2001		2001-2002	
	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%
Doctors	34	60,7	38	69,1	41	74,5	41	74,5	42	73,7	44	78,6
No doctors	22	39,3	17	30,9	14	25,5	14	25,5	15	26,3	12	21,4

nia, literatura catalana medieval, literatura catalana moderna, literatura catalana contemporània). Els dinou professors de l'àrea es reparteixen per categories com consta a la taula 29.

A més de tenir el Departament de Filologia i Filosofia, la UdG disposa d'un institut universitari de recerca: l'Institut de Llengua i Cultura Catalanes (ILCC). La seva finalitat principal és promoure activitats d'investigació i de docència relacionades amb l'estudi de la cultura, la filosofia, la llengua, les lletres, les arts i la història cata-

lanes. L'ILCC està estructurat en dues seccions: la Secció Francesc Eiximenis, de llengua i literatura catalanes, i el Centre de Recerca d'Història Rural - Secció Jaume Vicens Vives, d'història rural.

La Secció Francesc Eiximenis de l'ILCC es dedica a l'estudi i la recerca en dos àmbits: la història de la llengua catalana i la literatura catalana antiga. Els investigadors adscrits en aquesta secció s'ocupen de la docència i la investigació en l'àmbit de la filologia catalana, i se centren, d'una banda, en l'estudi dels mo-

TAULA 29
Professorat del Departament de Filologia i Filosofia de la UdG
assignat a l'àrea de coneixement de filologia catalana (curs 2003-2004)

Catedràtics d'universitat	Titulars d'universitat	Titulars d'escola universitària	Associats a temps complet	Altres	<i>Total</i>
4	11	1	2	1	19

dels de llengua literària i, de l'altra, en l'edició de textos catalans i llatins dels segles XIII al XX. Les línies de recerca principals de l'ILCC són set: «Història de la llengua», «Sociologia de les llengües d'Europa», «Literatura de l'edat mitjana», «Literatura llatina humanística», «Literatura de l'edat moderna», «Literatura contemporània» i «Llengua i literatura occitanes».

La Secció Francesc Eiximenis té quaranta-cinc membres de la UdG i d'altres universitats dels Països Catalans (UB, UAB, UdL, URV, UOC, Universitat de les Illes Balears [UIB], Universitat d'Alacant [UA]) i vint-i-cinc col·laboradors també de diverses universitats. Dels membres, trenta-un són doctors i catorze llicenciats i tenen les categories acadèmiques següents (taula 30).

TAULA 30
Investigadors de la Secció Francesc Eiximenis
de l'ILCC de la UdG

Categoria	Nombre	Universitats
Catedràtics d'universitat	6	UdG, UB, UIB
Titulars d'universitat	18	UdG, UAB, UB
Titulars d'escola universitària	3	UdL, UAB, UA
Ajudants	1	URV
Associats	4	UdG
Altres (contractats)	3	UdG, UOC
Professors d'ensenyament secundari	1	—
Professors de centres adscrits a la UdG	1	—
Becaris	8	—
<i>Total</i>	45	—

El Grup d'Història de la Llengua de la Secció Francesc Eiximenis, format per deu investigadors (Josep Maria Nadal, Modest Prats, Francesc Feliu, Joan Ferrer, Narcís Iglesias, Cristina Juher, Jordi Mascarella, August Rafanell, Jordi Cornellà, Josep Miranda), centra els seus estudis en la història dels models formals (orals i escrits) i en la història del pensament de les idees lingüístiques i vol assolir un nexa d'unió entre la filologia estricta i les ciències socials. El principal projecte del Grup és acabar la *Història de la llengua catalana*, empresa per Josep M. Nadal i Modest Prats, de la qual han aparegut dos volums (*I. Dels inicis al segle XV*, el 1982; *II. El segle XV*, el 1996), amb l'objectiu que abrasi la història de la llengua catalana des dels orígens fins als

nostres dies. Per això, les principals línies d'investigació seguides pel Grup d'Història de la Llengua de la Secció Francesc Eiximenis tendeixen a abordar les èpoques que la comesa de Nadal i Prats encara no ha tocat. En el període 1996-2002 han treballat sobre la vivència de la llengua catalana durant l'edat moderna, centrant-se especialment en tres línies: els límits de la castellanització i de la francesització del país, la qualitat de la llengua escrita en aquesta època, i les dinàmiques de classe i els usos idiomàtics.

D'altra banda, al Departament de Filologia Catalana de la UdG hi ha el grup de recerca consolidat Grup de Llengua i Literatura de l'Edat Moderna. L'integren tretze investigadors, vuit dels quals són doctors, mentre que els altres cinc són llicenciats. Pel que fa a les categories acadèmiques, quatre són catedràtics d'universitat, tres són titulars d'universitat, un és professor associat a temps complet, un és professor d'ensenyament secundari i quatre són becaris (2 BR = becaris de recerca, 1 FPU = becari de formació de personal universitari i 1 FI = becari de formació d'investigadors). Els integrants de l'equip són: Josep Maria Nadal —investigador responsable—, Albert Rossich —investigador responsable—, Antoni Serra, Maria Àngela Vilallonga, Francesc Feliu, August Rafanell, Pep Valsalobre, Narcís Iglesias, Jordi Mascarella, Antoni Coll, Daniel Ferrer, Josep Miranda, Olga Muñoz.

En els darrers anys, l'equip del Grup de Llengua i Literatura de l'Edat Moderna ha treballat les sis línies de recerca següents, cadascuna vinculada a un projecte:

1. «Cultura humanística i escolàstica dels segles XIV i XV a la Corona d'Aragó: inventari, estudi de fonts i edició de textos». L'objectiu del projecte era aprofundir el coneixement de la cultura literària de la Corona d'Aragó durant els segles XIV i XV a través de l'estudi de la literatura humanística llatina d'autors catalans i de la literatura en llengua vulgar depenent directament de fonts llatines escolàstiques, així com la relació existent entre totes dues.

2. «Història de la llengua: homogeneïtat *versus* heterogeneïtat». Aquest treball es plantejava fer una anàlisi sobre quin és el moment i quines les causes d'aparició de la necessitat de «socialització» de la llengua i quins els mecanismes que determinen la imposició del model.

3. «La invenció de la llengua catalana: models de llengua literària (del segle XV al segle XIX)». L'objectiu del projecte era confeccionar una història lingüística del català —entesa com una història de la llengua literària— enfocada des de dues perspectives complementàries, la historioliterària i la historiolingüística. D'acord amb això, el Grup es dividia en dos subprojectes: «Models de llengua literària (oral i escrita) a l'edat moderna» —l'objectiu global del qual era la identificació dels models de llengua literària catalana dels segles XV al XIX— i «La imposició de la llen-

gua catalana: ideologia i prescripció» —que tenia com a objectiu principal l'estudi dels mecanismes d'imposició dels models de llengua en aquest mateix període de temps.

4. «Català i occità als segles moderns: entre el retrobament i la separació». L'objectiu del projecte és analitzar fins a quin punt la potència del lligam històric catalanooccità —que té el punt culminant amb l'establiment d'una poètica conjunta a l'edat mitjana— va sobreviure a la disgregació política i cultural dels territoris separats per les Corberes; és a dir, fins a quin punt es va mantenir una més o menys difusa «consciència» d'unitat idiomàtica entre catalans i occitans una vegada traspasat el llindar del segle XVI.

5. «Història de la llengua catalana (s. XVI i XVII)». L'objectiu del projecte és la redacció del tercer volum de la *Història de la llengua catalana* iniciada pels professors Josep M. Nadal i Modest Prats en la part relativa a l'època medieval i que es vol continuar amb la intervenció directa d'altres membres de l'equip d'investigació.

6. «Repertori de textos teatrals antics en llengua catalana». Els membres d'aquest projecte es proposen inventariar sistemàticament el corpus complet de la literatura dramàtica catalana des dels seus orígens fins al 1865, data que marca l'inici de la restauració del teatre català contemporani. El repertori contindrà una descripció sumària de les obres i, quan sigui possible, la identificació dels seus autors; la localització dels testimonis, manuscrits o impresos, i eventualment les edicions de cada text i els estudis monogràfics que se'ls hagin dedicat.

3.1.5. Universitat Rovira i Virgili. Departament de Filologia Catalana. Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús

La URV té un Departament de Filologia Catalana en el qual consten disset professors assignats a l'àrea de coneixement de filologia catalana, distribuïts per categories tal com es reproduïx a la taula 31. Les dades corresponen al curs 2003-2004.

Vinculat al Departament de Filologia Catalana de la URV hi ha el grup investigador Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús. Està integrat per onze membres d'aquest departament: cinc titulars d'universitat (Jordi Ginebra —que n'és l'investigador responsable—, Joaquim Mallafré, Pere Navarro, Miquel Àngel Pradilla, Josep Maria Pujol), un titular d'escola universitària (Antoni Arnal), dos contractats (Olga Cubells i Anna Maria Montserrat) i tres membres més dels quals no consta el tipus de vinculació (Alexandra Cuadrado, Maria Teresa Domingo i Raül David Martínez).¹⁰

Les línies de recerca d'aquest grup són vuit: «Fraseologia i idiomàticitat», «Història social de la llengua catalana», «Gramàtica històrica i gramàtica descriptiva de la llengua catalana», «Variació lingüística», «Historiografia lingüística», «Teoria i pràctica de la traducció», «Lèxic» i «Planificació lingüística».

3.1.6. Universitat Oberta de Catalunya. Estudis d'Humanitats i Filologia

La UOC, fundada el 1995, té uns Estudis d'Humanitats i Filologia, els quals imparteixen dues titulacions: el Programa d'Humanitats i el Programa de Filologia Catalana. Aquesta darrera titulació es va començar a desplegar el curs 1998-1999 i es va acabar de desenvolupar quatre anys més tard, el curs 2001-2002: el juny del 2002 va sortir la primera promoció de llicenciats en filologia catalana per la UOC.

Els Estudis d'Humanitats i Filologia mostren l'evolució següent pel que fa al professorat assignat al Programa de Filologia Catalana, que actualment és de sis professors a jornada completa —tot i que amb dedicació també al Programa d'Humanitats— més un professor a mitja jornada (taula 32).

D'aquests professors, només un —incorporat el curs 2000-2001— està assignat a l'àrea «Dialectologia i història de la llengua», amb dedicació també a l'àrea «Llengua catalana» del Programa d'Humanitats. No hi ha, doncs, cap grup de recerca constituït a la UOC en aquest àmbit de coneixement, i la investigació en dialectologia

TAULA 31

Professorat del Departament de Filologia Catalana de la URV assignat a l'àrea de coneixement de filologia catalana (curs 2003-2004)*

Catedràtics d'universitat	Titulars d'universitat	Titulars d'escola universitària	Contractats	Altres	Total
1	8	1	5	2	17

* Font: GREC (base de dades del Servei de Gestió de la Recerca de la URV).

10. Font: GREC (base de dades del Servei de Gestió de la Recerca de la URV).

TAULA 32
Professors assignats a l'àrea de coneixement de filologia catalana a la UOC

1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
–	–	2	4	6	6	6 + 1

tologia i diacronia es fa a través de la participació en un grup de recerca extern, el GRC-Grup d'Estudi de la Variació, amb dedicació compartida als projectes «Variació i canvi lingüístic. *Scripta* i projecció dialectal» i «Estudi i edició de l'*Essai de dictionnaire historique de la langue catalane* o *Inventari Alart* (1862-1880) de J. B. Alart», a més de la participació en el comitè català de l'*Atlas Linguistique Roman* i la col·laboració en l'*Atlas lingüístic del domini català*.

3.1.7. Universitat Pompeu Fabra.
Departament de Traducció i Filologia.
Institut Interuniversitari de Lingüística
Aplicada. Unitat de Recerca
de la Variació Lingüística

El Departament de Traducció i Filologia de la UPF —que té una àrea de coneixement de filologia catalana, en la qual consten entre divuit i vint professors (taula 33)— i l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada (IULA) d'aquesta mateixa universitat desenvolupen línies de recerca que queden fora de l'àmbit d'aquest report i que s'inscriuen plenament en l'àmbit de la lingüística (teòrica, descriptiva, aplicada) i de les ciències del llenguatge (sociolingüística, pragmàtica, psicolingüística, neurolingüística). Tot i això, a la UPF hi ha dues figures de recerca properes a la filologia: la Unitat de Recerca de Variació Lingüística (UVAL) i el Seminari d'Edició de Textos.

La UVAL, dirigida per Maria Teresa Turell, és un grup de recerca amb nom específic (GNE) que té sis membres permanents i cinc membres externs. Aquesta unitat de l'IULA, creada el 1995, en el període que ressenyem ha treballat en tres grans àrees: a) «Language variation and language interaction», b) «Discourse, semantic and pragmatic variation» i c) «Bilingual

multimedia educational material for children». Actualment té planificat fer recerca en tres àrees més: d) «Language variation and change in apparent/real time», e) «Variation and foreign language acquisition and learning of high intermediate, advanced and post-advanced university students» i f) «Forensic linguistics». L'àrea d pretén enllaçar amb la recerca duta a terme per la UVAL abans del període que abraça el nostre report, la qual va concretar-se el 1995 amb l'edició, a cura de Maria Teresa Turell, del llibre *La sociolingüística de la variació*, en què un seguit de treballs analitzaven canvis lingüístics en curs en diversos dialectes catalans: Núria Alturo, «La variació d'haver auxiliar al català nord-occidental»; Brauli Montoya, «L'observació del canvi fonològic en el català balear»; Joan Pla, «L'obertura de [ə] a Barcelona: el xava i altres varietats»; Carme Plaza, «Lleialtat lingüística, edat i nivell educatiu: la e posttònica a la Conca de Barberà», i Miquel Àngel Pradilla, «El desafricament prepalatal intervocàlic al català de transició nord-occidental/valencià». En el període que reportem, es vincula amb aquesta línia d'estudi l'article de Turell titulat «More on the interplay between internal and external factors: dialect convergence and divergence of Catalan» (dins K. MATTHEIER [ed.], *Dialect and migration in a changing Europe*, Frankfurt, Peter Lang, 2000, p. 43-56).

Pel que fa al Seminari d'Edició de Textos, està constituït per un grup de doctors en diverses filologies (catalana, clàssica, espanyola, romànica), tots professors del Departament d'Humanitats —que té una àrea de coneixement de filologia catalana, en la qual consten entre dos i quatre professors (taula 33). En el marc d'aquest Seminari d'Edició de Textos, es treballa en el camp dels estudis literaris i, específicament, en l'edició de textos clàssics de diferents èpoques i tradicions.

TAULA 33
Professors assignats a l'àrea de coneixement de filologia catalana a la UPF

Departament	Curs						
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
Traducció i Filologia	20	18	19	18	18	18	18
Humanitats	3	2	3	4	4	4	4

3.1.8. Universitat de Vic. Departament de Filologies Catalana i Espanyola (Facultat de Ciències Humanes, Traducció i Documentació). Departament de Filologia (Facultat d'Educació)

La Facultat de Ciències Humanes, Traducció i Documentació té un Departament de Filologies Catalana i Espanyola (no disposem del nombre de professors). En aquesta facultat, hi ha cinc grups de recerca constituïts, cap dels quals no s'inscriu en l'àmbit d'aquest report: Pedagogia Interactiva (PITILE); Recerca Audiovisual (GRAV); Estudis de Gènere: Dona i Societat; Editorials, Traduccions i Traductors a la Catalunya Contemporània; Edició Crítica de Textos Literaris del Segle XIX: Jacint Verdaguer.

D'altra banda, la Facultat d'Educació disposa d'un Departament de Filologia (amb catorze professors) i té tres grups de recerca constituïts, que tampoc no entren en l'àmbit d'aquest report: Grup de Recerca sobre l'Atenció a la Diversitat (GRAD), Grup de Recerca Educativa de la Universitat de Vic (GREUV) i Desenvolupament i Educació en Context (DEC).¹¹

3.2. Institut d'Estudis Catalans¹²

L'Institut d'Estudis Catalans (IEC), fundat el 1907, és una corporació acadèmica que té per objectiu l'alta investigació científica, principalment la de tots els elements que integren la cultura catalana, entre els quals pren un relleu especial la llengua. L'IEC s'estructura en seccions —establertes segons grans unitats temàtiques de la ciència i la tecnologia—, que organitzen i desenvolupen la recerca. Des del 1990, les seccions que té l'IEC són cinc, entre les quals trobem la Secció Filològica.¹³ Aquesta secció, a més de la tasca normativitzadora que té encarregada com a acadèmia de la llengua catalana, acull i ha acollit, en els darrers anys, nou programes de recerca, dels quals vuit entren en l'àmbit de la investigació filològica (deixem al marge el programa Observatori de Neologia, que cal considerar dins de la lingüística aplicada).¹⁴ Sintetitzem tot seguit els objectius d'aquests vuit programes.

11. Font: *Memòria UVic 2001-2002*, UVic i web de la UVic.

12. Font: IEC. Informació publicada al lloc web de l'IEC, en la secció dedicada als programes de recerca, que ha estat actualitzada a 17 de febrer de 2004.

13. Les altres quatre són la Secció Històrico-Arqueològica, la Secció de Ciències Biològiques, la Secció de Ciències i Tecnologia i la Secció de Filosofia i Ciències Socials.

14. L'objectiu del programa Observatori de Neologia (OBNEO), dirigit per M. Teresa Cabré, és realitzar l'anàlisi dels neologismes d'àmplia difusió que apareixen en textos de llengua general en català i en espanyol. Amb aquesta finalitat du a terme un buidatge sistemàtic de la premsa, dels mitjans de comunicació audiovisual i de textos escrits no mediatitzats per la revisió lingüística. L'Observatori de Neologia va néixer com a grup de recerca l'any 1988 a la UB i, des del 1994, es va incorporar com a projecte de l'IULA de la UPF. L'any 1996 va ser reconegut com a grup de recerca amb nom específic d'aquesta universitat. Actualment rep finançament de la Secció Filològica de l'IEC i de l'empresa SPES editorial SL.

3.2.1. Atlas Lingüístic del Domini Català

Els orígens del programa de recerca Atlas Lingüístic del Domini Català (ALDC) es remunten al 1952, any en què, conscients de les limitacions de les obres geolingüístiques publicades o programades fins aleshores, Antoni M. Badia i Margarit i Germà Colón van anunciar l'elaboració d'un nou atlas lingüístic del domini català, les enquestes del qual van començar el 1964 i es van concloure el 1975. Dificultats sobretot de finançament van paralitzar aquesta magna empresa cartogràfica, fins que el 1989, arran de la reestructuració de l'IEC, l'ALDC va ser acollit com un programa de recerca dins de la Secció Filològica, al capdavant del qual es van posar Joan Veny i Lúcia Pons. Les posteriors subvencions concedides per la Fundació Catalana de Gas i la UE, n'han fet possible la bona marxa. Des que aquest projecte va ser acollit per l'IEC, el seu desenvolupament ha estat plantejat en dues fases, la primera de formació d'una base de dades informatitzada (1989-1998) i la segona d'explotació de la base de dades (a partir del 1999). Com a línia d'investigació complementària a la cartografia dels materials d'enquesta, es treballa en la transcripció fonètica i normalitzada d'etnotextos enregistrats durant el treball de camp.

3.2.2. Diccionari del Català Contemporani

El Diccionari del Català Contemporani (DCC) és un projecte lexicogràfic de gran abast, iniciat el 1985 per l'IEC i dirigit per Joaquim Rafel. Aquest projecte s'estructura en dues fases, la primera (1985-1997) de constitució del Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana (CTILC) i la segona, iniciada el 1998, de redacció del *Diccionari descriptiu de la llengua catalana* (DDL).¹⁵

3.2.3. Estudis Romànics

La revista *Estudis Romànics* (ER) va ser fundada el 1947 per Ramon Aramon i Serra. La segona època d'aquesta publicació es va emprendre l'any 2000, sota la direcció d'Antoni M. Badia i Margarit, membre emèrit de la Secció Filològica de l'IEC, que té la col·laboració del Comitè de Redacció i l'assessorament del Consell Científic.

Els ER, de publicació anual, són dedicats a la lingüística, la filologia, la crítica literària i les literatures de la Romània, sense limitacions de tema, de metodologia ni de cronologia. Acullen aportacions globals i particulars de cada llengua, que poden ser redactades en qualsevol de les llengües romàniques, en anglès o en alemany. Els volums dels ER, d'unes quatre-centes pàgines, consten de tres parts: articles, recensions i crònica.

Els articles, avaluats per especialistes per encàrrec del Comitè de Redacció, són de tema lliure sobre lingüística o literatura. Les recensions, examinades pel Comitè de Redacció, tenen l'objectiu de donar compte de publicacions (llibres, articles, revistes)

que van apareixent en el vast camp de la romanística. Finalment, la crònica es compon de notes breus, sobre activitats programades o ja realitzades en el camp de la romanística (congressos, projectes de recerca, lectura de tesis doctorals, commemoracions, premis i concursos, miscel·lànies, doctorats *honoris causa*, necrològiques, etc.), trameses als ER per corresponsals residents a diversos països i també dins el domini lingüístic català.

3.2.4. *Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae*

La finalitat del programa de recerca *Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae*, iniciat el 1988, és l'elaboració d'un recull del lèxic llatí específic que apareix en fonts catalanes entre el segle ix i el xii. Els articles d'aquest glossari contenen una àmplia informació lingüística sobre el llatí medieval i el català preliterari, juntament amb notes de caràcter arqueològic i sociocultural. Es tracta d'una empresa conjunta de la Institució Milà i Fontanals del CSIC, de la UB i de l'IEC, la direcció de la qual està en mans de Joan Bastardas. Les tasques de redacció són a càrrec de Teresa Gràcia, Lluïsa de Nadal i Pere J. Quetglas. D'altra banda, també es treballa en el buidat i la informatització dels documents de publicació més recent, gràcies a la incorporació a l'equip, durant el curs 2003-2004, de dues becàries i una contractada a càrrec del projecte d'investigació BFF2002-01279 de la Direcció General d'Investigació de l'MCT.

3.2.5. *Obres completes de Pompeu Fabra*

Aquest programa de recerca, iniciat al final del període que reportem, el 2002, té per objectiu fer l'edició de les obres completes de Pompeu Fabra oferint-les agrupades en unitats i ordenades segons uns criteris que l'equip de recerca s'encarrega d'anar afinant, i acompanyant-les, a més, d'estudis introductoris.

Els directores del projecte són Jordi Mir i Joan Solà i hi treballen diversos col·laboradors o responsables de la recerca i de les introduccions. Actualment són vint-i-tres els responsables designats en ferm i en falten entre dos i tres per a fer-se càrrec de la introducció a la *Gramàtica francesa* del volum III, de la introducció al volum IV i de l'estudi lingüístic de les traduccions teatrals del volum V.

3.2.6. *Centre Català de PatRom (Patronymica Romanica)*

L'objectiu últim d'aquest projecte, dirigit per Antoni M. Badia i Margarit, és l'elaboració del diccionari d'antroponímia catalana i la col·laboració en el diccionari d'antroponímia romànica. El Centre Català de PatRom existeix des del 1988. Va ser concebut com l'aportació catalana al projecte internacional *Patronymica Romanica*, nascut arran d'una reunió celebrada a la Universitat de Trèveris (Alemanya) el desembre del 1987. L'IEC el va acollir

des dels seus inicis dins la Secció Filològica. Aquest programa ha rebut dues subvencions consecutives del Ministeri d'Educació i Cultura, una aportació anual de la Secció Filològica de l'IEC i una subvenció concedida per l'IEC des del 1996.

3.2.7. *Vocabulari de la llengua catalana medieval de Lluís Faraudo de Saint-Germain*

La finalitat del programa *Vocabulari de la llengua catalana medieval de Lluís Faraudo de Saint-Germain* és la publicació dels materials lexicogràfics que Lluís Faraudo de Saint-Germain va deixar en heretatge a l'IEC. Aquest programa va començar l'any 2001 i el dirigeix Germà Colón.

3.2.8. *Publicació de l'obra gramatical d'Antoni Febrer i Cardona*

Després de la publicació, el mes de setembre del 2001, del *Diccionari menorquí, espanyol, francès i llatí* de l'il·lustrat menorquí Antoni Febrer i Cardona (IEC, col·l. «Biblioteca Filològica», núm. XLII), Jordi Carbonell, membre de la Secció Filològica de l'IEC —i avui director d'aquest programa de recerca—, i Josep Miquel Vidal, coordinador científic de l'Institut Menorquí d'Estudis (IME), van proposar de publicar l'obra completa d'aquest autor —en gran part inèdita— per les seves aportacions cabdals en els àmbits de la gramàtica, la traducció i la poesia, en anys especialment crítics de la història cultural catalana.

3.2.9. *Laboratori de Fonètica*

El Laboratori de Fonètica de l'IEC, dirigit per Daniel Recasens, s'ocupa de l'estudi de les característiques articulatòries i acústiques dels dialectes catalans, i de les tendències de canvi fonètic i fonològic en català antic i en català actual. També investiga els mecanismes de producció i coarticulació de vocals i de consonants del català. Per tal de portar a terme aquesta recerca, el Laboratori disposa d'un articulògraf, d'un electropalatògraf, d'un electroglotògraf i d'un sistema d'anàlisi acústica CSL.

El Laboratori de Fonètica de l'IEC coordina un grup de recerca consolidat de la Generalitat de Catalunya (2001SGR-00425, Grup de Fonètica Experimental), participa en projectes de recerca (en el període que tractem: projecte de l'IEC «Caracterització descriptiva i experimental de la fonètica dialectal del català») i organitza el XV Congrés Internacional de Ciències Fonètiques.

3.3. *Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats*

La Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA), creada l'any 2001 i regida per un Patronat, és una fundació im-

pulsada conjuntament pel DURSI de la Generalitat de Catalunya i per la Fundació Catalana per a la Recerca (FCR). L'objectiu de la ICREA és potenciar la recerca a Catalunya, en qualsevol àmbit del saber. Per a aconseguir-ho, ha dissenyat un pla d'incorporació d'investigadors, en virtut del qual es fa una oferta anual pública de contractes laborals que possibilita que grups de recerca interessats a rebre nous investigadors puguin optar-hi.

Per tal d'identificar les necessitats dels grups de recerca i de prioritzar les actuacions de la ICREA en les diferents àrees del saber, cada any a partir del 2001, aquesta institució fa una crida a les universitats i als centres de recerca de Catalunya, en què els demana propostes de col·laboració entorn de projectes de recerca. Les propostes rebudes són avaluades i prioritzades per una comissió designada per la ICREA entre investigadors de reconegut prestigi. Seguint les recomanacions de la comissió avaluadora, es fa una oferta de contractes. Després d'un procés d'avaluació, a càrrec de comissions específiques, dels candidats que responen a aquestes ofertes de contractes, que han de ser investigadors doctors i han d'haver estat associats durant almenys tres anys a centres de recerca estrangers, s'obre un procés de negociació i els investigadors que finalment resulten contractats s'incorporen als grups de recerca més adients, entre aquells que han demanat col·laborar amb la ICREA, en els termes establerts pels convenis amb les diferents universitats i els centres de recerca. Els investigadors de la ICREA, doncs, als quals es proporciona un contracte laboral per a un període indefinit, treballen en cooperació amb els investigadors de les universitats o altres centres de recerca radicats a Catalunya.

Entre les convocatòries de la ICREA del 2001 i del 2002, s'han contractat cinquanta-tres investigadors, dels quals nou pertanyen a l'àmbit de les humanitats.¹⁵ D'aquests nou, no n'hi ha cap que s'inscriu en la recerca en filologia (mentre que n'hi ha tres que investiguen en l'àmbit de la lingüística, seguint aquestes línies de recerca: Josep Quer, «Lingüística teòrica: sintaxi i semàntica», al Departament de Lingüística General de la UB; Pilar Prieto, «Fonètica i fonologia: teoria de la prosòdia i de l'entonació», al Departament de Filologia Catalana de la UAB, i David L. Farwell, «Processament del llenguatge natural: traducció automàtica», al Centre de Tecnologies i Aplicacions del Llenguatge i la Parla de la UPC).¹⁶

15. Els altres quaranta-quatre investigadors contractats es reparteixen de la manera següent: divuit per a les ciències de la vida i la medicina, tretze per a les ciències experimentals i matemàtiques, nou per a tecnologia i quatre per a ciències socials (font: ICREA, 2003).

16. Dels sis investigadors restants, quatre pertanyen a l'àmbit de la filosofia de la ciència i dos al de la prehistòria (font: ICREA, 2003).

3.4. Consell Superior d'Investigacions Científiques

Dels disset centres que el Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC) té a Catalunya,¹⁷ només un està dedicat a la recerca en humanitats: la Institució Milà i Fontanals (IMF), creada el 1968 amb l'objectiu d'agrupar en un sol institut els diversos centres o unitats que el CSIC tenia a Barcelona dedicats a la recerca en humanitats. Aquesta institució està formada pel Departament d'Estudis Medievals, el d'Història de la Ciència, el de Musicologia i pel Laboratori d'Arqueologia. El primer d'aquests departaments, tot i que està dedicat fonamentalment a la recerca en història medieval, té una línia d'investigació que interessa la filologia catalana: «Informatització del fichero del Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae-II», l'investigador principal de la qual és Pere Quetglas, catedràtic de la UB. Aquesta línia ha tingut el finançament de la Direcció General d'Investigació de la Ciència i la Tecnologia (DGICYT) entre el 1995 i el 1998 (PB94-0124) i ha estat possible gràcies a un conveni que la IMF ha signat amb l'IEC, pel qual s'encetava una via de col·laboració amb Joan Bastardas, professor emèrit de la UB, membre de l'IEC i director del *Glossarium Mediae Latinitatis Catalonie*.¹⁸

3.5. Xarxes temàtiques

La CIRIT ha concedit, en el període 1996-2002, diversos ajuts per a la constitució de xarxes temàtiques, a través de les quals fos possible coordinar esforços de recerca i intercanviar resultats entre investigadors i grups de recerca que treballen en els mateixos àmbits.

En l'àmbit CIRIT «Filologia, lingüística, sociolingüística», s'han concedit ajuts a sis xarxes temàtiques: Xarxa Temàtica d'Estudis del Discurs (UPF), Xarxa Temàtica de la Renaixença (UB), Xarxa Temàtica dels Corrents i Tendències a la Literatura Catalana del Segle XX (UAB), Xarxa Temàtica de Variació Lingüística: Dialectologia, Sociolingüística i Pragmàtica (UB), Xarxa Temàtica d'Història de la Llengua i Lite-

17. Centre d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB), Centre d'Investigació i Desenvolupament (CID), Institució Milà i Fontanals (IMF), Institut Botànic de Barcelona (IBB), Institut d'Anàlisi Econòmica (IAE), Institut de Biologia Molecular de Barcelona (IBMB), Institut de Ciències de Materials de Barcelona (ICMB), Institut de Ciències de l'Espai (ICE), Institut de Ciències de la Terra Jaume Almera (ICTJA), Institut de Ciències del Mar (ICM), Institut d'Investigacions d'Intel·ligència Artificial (IIA), Institut d'Investigacions Biomèdiques de Barcelona (IIBB), Institut d'Investigacions Químiques i Ambientals J. Pascual Vila (IIQAB), Institut de Microelectrònica de Barcelona - Centre Nacional de Microelectrònica (IMB-CNM), Institut de Robòtica i Informàtica (IRI), Observatori de Física Còsmica de l'Ebre (OE), Unitat de Tecnologia Marina (UTM). Font: Secretaria Científica de l'IEC.

18. Informació extreta de: <<http://www.imf.csic.es/>> (20-2-2004).

ratura Medieval i de l'Edat Moderna (UdG), Xarxa Temàtica de Gramàtica Teòrica (UAB).

D'aquestes sis xarxes, dues interessen l'àmbit del report en filologia catalana (llengua): la Xarxa Temàtica de Variació Lingüística: Dialectologia, Sociolingüística i Pragmàtica, de la UB, i la Xarxa Temàtica d'Història de la Llengua i Literatura Medieval i de l'Edat Moderna, de la UdG.

3.5.1. Xarxa Temàtica en Història de la Llengua i Literatura Medieval i de l'Edat Moderna

L'ILCC de la UdG va proposar, el 1994, la constitució d'una Xarxa Temàtica en Història de la Llengua i Literatura Medieval i de l'Edat Moderna. Investigadors de diferents universitats coincidien en la necessitat de coordinar algunes de les seves recerques i activitats científiques a l'entorn de l'edició de textos i del comentari històric i filològic, i la creació d'una xarxa temàtica era el marc adequat per a exercir aquesta coordinació. Els objectius que es van marcar per a la Xarxa Temàtica en Història de la Llengua i Literatura Medieval i de l'Edat Moderna van ser: consolidar la cooperació ja existent entre els grups integrants de la Xarxa i amb altres grups afins, coordinar tots els aspectes comuns de la tasca investigadora dels diferents grups, i promoure activitats filològiques d'interès general de caràcter científic o acadèmic. Així, a banda de reunions de treball periòdiques, la Xarxa ha articulat els col·loquis de la Secció Francesc Eiximenis de l'ILCC.

La Xarxa Temàtica en Història de la Llengua i Literatura Medieval i de l'Edat Moderna, que coordina Josep Maria Nadal, està integrada pels membres següents (nom del grup, investigador responsable, institució, nombre d'investigadors):

1. Llengua i Literatura de l'Edat Moderna. Albert Rossich. UdG. Vint-i-dos investigadors.
2. Cultura i Literatura a la Baixa Edat Mitjana. Lola Badia. UdG i UB. Vint-i-un investigadors.
3. Lingüística Històrica. Mila Segarra. UAB. Cinc investigadors.
4. Edició Filològica, Estudi i Concordances de Textos Literaris Medievals. Albert G. Hauf. Universitat de València (UV). Catorze investigadors.
5. Història de la Llengua Catalana i Cultura Literària de l'Època Moderna. Antoni Ferrando. UV. Sis investigadors.
6. Filologia i Història Lingüística de la Cultura Mediollatina. Francesco Bruni. Universitat de Venècia. Quatre investigadors.
7. Cultura i Literatura del Renaixement. Eulàlia Duran. UB. Dotze investigadors.

3.5.2. Xarxa Temàtica de Variació Lingüística: Dialectologia, Sociolingüística i Pragmàtica

La Xarxa Temàtica de Variació Lingüística: Dialectologia, Sociolingüística i Pragmàtica, que coordina Joaquim Viaplana, aplega

dotze grups de recerca que tenen en comú l'anàlisi de la variació lingüística, cadascun des de perspectives diverses. Aquests són els equips que integren la Xarxa (nom del grup, investigador responsable, institució, nombre d'investigadors):¹⁹

1. Grup de Variació en el Llenguatge (GVL) o Grup d'Estudi de la Variació. Joaquim Viaplana. UB. Vint-i-vuit investigadors.
2. Atlas Lingüístic del Domini Català. Joan Veny. UB, IEC. Tres investigadors.
3. Llengua i Mèdia. Anna M. Torrent. UAB. Dotze investigadors.
4. Oficina d'Estudis de Llengua i Literatura de Ponent i del Pirineu. Ramon Sistac. UdL. Disset investigadors.
5. Variació Lingüística al Sud del Principat i al Nord del País Valencià. Pere Navarro. URV.
6. Estudi dels Mitjans de Comunicació Orals Nord-occidentals (EMCON). Joan Julià. UdL. Cinc investigadors.
7. Diccionari de la Pronúncia del Català Nord-occidental (Lleidatà). Joan Julià. UdL. Cinc investigadors.
8. Grup de Lingüística General. Joan A. Argenter. UAB.
9. Lingüística Aplicada: Tractament del Llenguatge (LATRAL). M. Teresa Cabré. UPF.
10. Grup de Recerca sobre el Castellà Parlat a Barcelona. Maria Rosa Vila. UB.
11. Grup d'Estudis sobre la Recepció del Discurs (GERD). Vicent Salvador. Universitat Jaume I de Castelló, UV, UA, Universitat de Salamanca.
12. Unitat de Recerca de Variació Lingüística de l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada. M. Teresa Turell. UPF. Onze investigadors.

4. RECURSOS HUMANS

4.1. Beques de recerca

A les taules de la 34 a la 40 es recull el nombre de beques de recerca de la Generalitat de Catalunya que, durant el període 1996-2002, van ser vigents a l'àrea de coneixement «Filologia catalana» (segons el descriptor del MEC) / «Filologia, lingüística i sociolingüística» (segons el descriptor de la CIRIT).

Per a algunes universitats (UdL i, sobretot, UAB) disposem de dades més completes sobre beques. Així, a la taula 41 es recullen les beques predoctorals vigents, entre el 1996 i el 2002, al Departament de Filologia Catalana de la UdL i se n'especifica la font de finançament, segons que sigui el DURSI, el Ministeri d'Educació, Ciència i Esports (MECE) o la mateixa UdL.

19. Per a alguns grups de la Xarxa, no disposem de la informació sobre el nombre d'investigadors.

TAULA 34
Beques vigents l'any 1996*

Institució	Departament	Beques per any d'inici				Total 1996
		1996	1995	1994	1993	
UB	Departament de Filologia Catalana	1	1	1	0	3
UAB	Departament de Filologia Catalana	2	1	2	1	6
UPF	Institut Universitari de Lingüística Aplicada	1	2	0	0	3
UdL	Departament de Filologia Catalana	1	2	0	0	3
UdG	Departament de Filologia i Filosofia	1	1	0	1	3
	Institut de Llengua i Cultura Catalanes	1	0	1	0	2
Total		7	7	4	2	20

* Font: DURSI.

TAULA 35
Beques vigents l'any 1997*

Institució	Departament	Beques per any d'inici				Total 1997
		1997	1996	1995	1994	
UB	Departament de Filologia Catalana	1	1	1	1	4
UAB	Departament de Filologia Catalana	2	2	1	2	7
UPF	Institut Universitari de Lingüística Aplicada	0	1	2	0	3
UdL	Departament de Filologia Catalana	1	1	2	0	4
UdG	Departament de Filologia i Filosofia	0	1	1	0	2
	Institut de Llengua i Cultura Catalanes	0	1	0	1	2
URV	Departament de Filologia Catalana	1	0	0	0	1
Total		5	7	7	4	23

* Font: DURSI.

TAULA 36
Beques vigents l'any 1998*

Institució	Departament	Beques per any d'inici				Total 1998
		1998	1997	1996	1995	
UB	Departament de Filologia Catalana	0	1	1	1	3
UAB	Departament de Filologia Catalana	2	2	2	1	7
UPF	Institut Universitari de Lingüística Aplicada	0	0	1	2	3
UdL	Departament de Filologia Catalana	0	1	1	2	4
UdG	Departament de Filologia i Filosofia	1	0	1	1	3
	Institut de Llengua i Cultura Catalanes	1	0	1	0	2
URV	Departament de Filologia Catalana	2	1	0	0	3
<i>Total</i>		6	5	7	7	25

* Font: DURSI.

TAULA 37
Beques vigents l'any 1999*

Institució	Departament	Beques per any d'inici				Total 1999
		1999	1998	1997	1996	
UB	Departament de Filologia Catalana	2	0	1	1	4
UAB	Departament de Filologia Catalana	1	2	2	2	7
UPF	Institut Universitari de Lingüística Aplicada	0	0	0	1	1
UdL	Departament de Filologia Catalana	0	0	1	1	2
UdG	Departament de Filologia i Filosofia	0	1	0	1	2
	Institut de Llengua i Cultura Catalanes	1	1	0	1	3
URV	Departament de Filologia Catalana	0	2	1	0	3
<i>Total</i>		4	6	5	7	22

* Font: DURSI.

TAULA 38
Beques vigents l'any 2000*

Institució	Departament	Beques per any d'inici				Total 2000
		2000	1999	1998	1997	
UB	Departament de Filologia Catalana	0	2	0	1	3
UAB	Departament de Filologia Catalana	1	1	2	2	6
UPF	Institut Universitari de Lingüística Aplicada	1	0	0	0	1
UdL	Departament de Filologia Catalana	0	0	0	1	1
UdG	Departament de Filologia i Filosofia	0	0	1	0	1
	Institut de Llengua i Cultura Catalanes	1	1	1	0	3
URV	Departament de Filologia Catalana	0	0	2	1	3
<i>Total</i>		3	4	6	5	18

* Font: DURSI.

TAULA 39
Beques vigents l'any 2001*

Institució	Departament	Beques per any d'inici				Total 2001
		2001	2000	1999	1998	
UB	Departament de Filologia Catalana	0	0	2	0	2
UAB	Departament de Filologia Catalana	1	1	1	2	5
UPF	Institut Universitari de Lingüística Aplicada	1	0	0	0	1
UdL	Departament de Filologia Catalana	1	0	0	0	1
UdG	Departament de Filologia i Filosofia	0	0	0	0	0
	Institut de Llengua i Cultura Catalanes	1	1	1	1	4
URV	Departament de Filologia Catalana	1	0	0	2	3
<i>Total</i>		5	2	4	5	16

* Font: DURSI.

TAULA 40
Beques vigents l'any 2002*

Institució	Departament	Beques per any d'inici				Total 2002
		2002	2001	2000	1999	
UB	Departament de Filologia Catalana	1	0	0	2	3
UAB	Departament de Filologia Catalana	2	1	1	0	4
UPF	Institut Universitari de Lingüística Aplicada	0	1	0	0	1
UdL	Departament de Filologia Catalana	0	0	0	0	0
UdG	Departament de Filologia i Filosofia	0	0	0	0	0
	Institut de Llengua i Cultura Catalanes	1	1	1	1	4
URV	Departament de Filologia Catalana	0	1	0	0	1
<i>Total</i>		4	4	2	3	13

* Font: DURSI.

TAULA 41
Beques al Departament de Filologia Catalana de la UdL entre el 1996 i el 2002

Finançament	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
DURSI	4	4	4	3	2	1	—
MECE	—	—	—	—	—	—	—
UdL	—	1	1	2	1	1	—
<i>Total</i>	4	5	5	5	3	2	0

TAULA 42
Beques sol·licitades i concedides al Departament de Filologia Catalana de la UAB durant el període 1996-2002

Any	SoHicitades	Concedides	Percentatge	Import (€)
1996	19	3	15,8	116.476,15
1997	21	2	9,5	69.236,59
1998	6	1	16,7	34.618,30
1999	13	2	15,4	79.333,60
2000	5	1	20,0	39.666,80
2001	24	3	12,5	128.076,73
2002	11	1	9,1	43.560,00
<i>Total</i>	99	13	13,1	510.968,17

Pel que fa a la UAB, a la taula 42 es recull el nombre de beques sol·licitades i concedides al Departament de Filologia Catalana durant el període 1996-2002. S'hi pot constatar que el nombre de beques concedides anualment oscil·la entre una i tres i que, en el període de set anys que analitzem,

les beques concedides suposen un 13,1 % de les sol·licitades.

D'altra banda, també disposem de les dades globals de beques, considerant-ne tots els tipus, que van ser vigents a l'àrea de coneixement de filologia catalana del Departament de Filologia Catalana de la UAB en el mateix període (taula 43).

TAULA 43
Becaris de l'àrea de coneixement de filologia catalana del Departament de Filologia Catalana de la UAB

Tipus	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Becaris FI de la Generalitat de Catalunya	6	5	3	3	1	1	1	20
Becaris FIAP de la Generalitat de Catalunya	0	1	3	4	4	4	2	18
Becaris FI del Ministeri	1	0	0	0	0	1	1	3
Becaris SPU del MECE	0	0	0	0	0	0	2	2
Becaris de la UAB	2	2	1	0	0	0	0	5
Becaris a càrrec de conveni	0	0	0	1	3	3	6	13
Becaris externs	0	1	1	0	0	0	0	2
Becaris de la UE	0	0	1	1	0	0	0	2
Becaris de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional (ICI)	0	0	1	1	1	1	1	5
<i>Total</i>	9	9	10	10	9	10	13	70

SPU: Secretaria de Polítiques Universitàries; ICI: Instituto de Cooperación Iberoamericana.

4.2. Beques Batista Roca (BBR)

A la taula 44 es recullen les BBR sol·licitades i concedides en l'àmbit CIRIT «Filologia, lingüística, sociolingüística».

Si s'analitzen les dades per sotsàmbits dins de «Filologia, lingüística i sociolingüística», resulta que, de les cinquanta-una be-

ques sol·licitades, dotze són del sotsàmbit de filologia catalana (23,5 %) i, de les nou beques concedides, dues són també de filologia catalana (22,2 %). Això suposa que, en aquest sotsàmbit, s'han concedit un 16,6 % de les beques sol·licitades. Cap de les dues beques, però, no s'adiu ni amb la lingüística diacrònica ni amb la dialectologia (taula 45).

TAULA 44
Beques Batista Roca (filologia, lingüística, sociolingüística)*

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Sol·licitades	16	9	5	6	6	3	6	51
Concedides	3	2	1	0	0	0	3	9
Import (€)	35.099,11	20.073,80	6.791,44	—	—	—	41.940	103.904,35
Percentatge	18,7	22,2	20	0	0	0	50	17,6

* Segons les dades facilitades per l'AGAUR.

TAULA 45
Beques Batista Roca (filologia, lingüística, sociolingüística)

Sotsàmbit	Estat	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Filologia catalana	Sol·licitades	4	1	—	1	2	1	3	12
	Concedides	1*	0	—	0	0	0	1**	2
Filologia llatina	Sol·licitades	1	—	—	—	—	—	—	1
	Concedides	0	—	—	—	—	—	—	0
Traducció i interpretació	Sol·licitades	2	—	3	—	1	—	—	6
	Concedides	0	—	0	—	0	—	—	0
Filologia anglesa	Sol·licitades	6	4	2	2	1	1	1	17
	Concedides	0	1	1	0	0	0	1	3
Filologia espanyola / literatura espanyola	Sol·licitades	1	2	—	—	1	—	—	4
	Concedides	0	0	—	—	0	—	—	0
Lingüística general	Sol·licitades	2	2	—	3	1	1	2	11
	Concedides	2	1	—	0	0	0	1	4
Total	Sol·licitades	16	9	5	6	6	3	6	51
	Concedides	3	2	1	0	0	0	3	9

* Títol: *Estudi comparatiu dels trets suprasegmentals en anglès i en català.*

** Títol: *La influència de la poesia anglesa en l'obra de Gabriel Ferrater.*

D'aquestes cinquanta-una beques sol·licitades, quaranta-dues eren de Catalunya per a anar a la Gran Bretanya (quaranta) o a Irlanda (dues), mentre que nou eren de la Gran Bretanya

per a venir a Catalunya (tres a la UAB, una a la UPF, una a la UVic, una a la UOC, tres sense especificar). A la taula 46 es recullen les universitats d'origen de les sol·licituds catalanes.

TAULA 46
Universitats catalanes que van sol·licitar beques Batista Roca en l'àmbit «Filologia, lingüística, sociolingüística»

Universitat d'origen	Sol·licituds	Concessions	País de destinació
UB	13	2	Irlanda
UAB	11	4	Gran Bretanya
UPF	2	0	—
UdL	1	0	—
UdG	1	1	Gran Bretanya
URV	2	0	—
No disponible	12	2	Gran Bretanya
Total	42	9	—

4.3. Ajuts per a investigadors visitants

Dels trenta-quatre ajuts PIV (per a professors i investigadors visitants) sol·licitats en l'àrea «Filologia, lingüística, sociolingüística»,

només tres són de filologia catalana (un de la UB, un de la UAB i un de la UdG). D'aquests, se'n va concedir un, de 21.756,64 euros, que va permetre l'estada a la UB d'un investigador de la Universitat Brown, de Providence, als Estats Units (taula 47).

TAULA 47
Ajuts PIV («Filologia, lingüística, sociolingüística»)

Sotsàmbit	Estat	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Filologia catalana	Sol·licitats	—	1	—	1	—	1	3
	Concedits	—	1	—	0	—	0	1
Filologia eslava	Sol·licitats	—	—	1	—	—	—	1
	Concedits	—	—	0	—	—	—	0
Filologia italiana	Sol·licitats	—	—	—	1	—	—	1
	Concedits	—	—	—	0	—	—	0
Filologia romànica	Sol·licitats	—	—	1	—	—	—	1
	Concedits	—	—	1	—	—	—	1
Traducció i interpretació	Sol·licitats	—	—	1	—	1	1	3
	Concedits	—	—	0	—	0	0	0
Filologia anglesa	Sol·licitats	—	1	—	1	—	—	2
	Concedits	—	1	—	1	—	—	2
Teoria de la literatura	Sol·licitats	—	—	1	—	—	—	1
	Concedits	—	—	0	—	—	—	0
Llengua espanyola	Sol·licitats	—	1	—	1	—	—	2
	Concedits	—	1	—	1	—	—	2
Literatura espanyola	Sol·licitats	—	—	—	1	1	1	3
	Concedits	—	—	—	0	0	0	0
Lingüística general	Sol·licitats	2	3	4	3	2	3	17
	Concedits	2	1	4	2	2	2	13
Total	Sol·licitats	2	6	8	8	4	6	34
	Concedits	2	4	5	4	2	2	19
Percentatge d'ajuts concedits amb relació als ajuts sol·licitats								55,9

4.4. Ajuts per a la reincorporació de doctors a grups de recerca

Dels deu ajuts RED (per a la reincorporació de doctors) sol·licitats en l'àmbit CIRIT «Filologia, lingüística, sociolingüística», tres són de filologia catalana (dos de la UAB i un de la UdG). Se'n van

concedir dos de consecutius, el 1999 i el 2000, de 27.647 euros i de 27.947 euros, que van permetre la reincorporació a la UAB d'un investigador procedent de Mèxic amb el projecte «Diccionario bio-bibliográfico de los escritores, editoriales y revistas del exilio español de 1939» (taula 48).

TAULA 48
Ajuts RED («Filologia, lingüística, sociolingüística»)

Sotsàmbit	Estat	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Filologia catalana	Sol·licitats	1	–	1	1	–	–	3
	Concedits	0	–	1	1	–	–	2
Filologia francesa	Sol·licitats	–	–	–	–	–	1	1
	Concedits	–	–	–	–	–	0	0
Filologia anglesa	Sol·licitats	–	–	–	1	–	–	1
	Concedits	–	–	–	0	–	–	0
Teoria de la literatura	Sol·licitats	–	–	–	–	–	1	1
	Concedits	–	–	–	–	–	0	0
Literatura espanyola	Sol·licitats	–	–	1	1	–	1	3
	Concedits	–	–	1	1	–	0	2
Estudis hebreus i arameus	Sol·licitats	–	–	–	–	–	1	1
	Concedits	–	–	–	–	–	0	0
Total	Sol·licitats	1	–	2	3	–	4	10
	Concedits	0	–	2	2	–	0	4
Percentatge d'ajuts concedits amb relació als ajuts sol·licitats								40

4.5. Programa Ramón y Cajal

El Programa estatal Ramón y Cajal per a la contractació d'investigadors doctors es va iniciar l'any 2001 i, des de llavors, es surten convocatòries anualment. L'any 2001, consten tres contractats de l'àmbit «Filologia i filosofia» (un a la UAB, un a la UB i un a la UdG) i l'any 2002 consta un contractat de l'àmbit «Filologia catalana» a la UB.

5. RECURSOS ECONÒMICS

5.1. Projectes de recerca

5.1.1. Projectes del Departament de Filologia Catalana de la UB. Projectes del Grup d'Estudi de la Variació. Projectes del Grup Llengua i Publicitat

A la taula 49, es recullen les dades sobre els imports concedits al Departament de Filologia Catalana de la UB en projectes estatals, europeus i de transferència de tecnologia durant el període 1996-2002.

En el cas del grup de recerca consolidat Grup d'Estudi de la Variació (GEV), els projectes de recerca concedits són els que es recullen a la taula 50.

TAULA 49
*Imports en euros concedits al Departament de Filologia Catalana de la UB
 en projectes estatals, europeus i de transferència de tecnologia**

Any	Projectes estatals	Projectes europeus	Projectes de transferència de tecnologia	Total
1996	20.554,61	—	29.397,33	49.951,94
1997	9.015,18	—	29.397,33	38.412,51
1998	12.020,24	—	4.899,55	16.919,79
1999	48.080,97	—	36.374,31	84.455,28
2000	43.272,87	—	—	43.272,87
2001	139.512,74	—	45.990,51	185.503,25
2002	65.050,00	—	108.112,15	173.162,15
<i>Total</i>	337.506,61	—	254.171,18	591.677,79

* Font: Oficina de Gestió de la Recerca i Vicerektorat de Política Científica (UB).

TAULA 50
Projectes de l'àmbit de filologia catalana (llengua) vinculats al GRC-GEV*

Projecte	Investigador responsable	Investigadors	Codi	Any	Durada (anys)	Import (€)
Variación y cambio lingüístico. <i>Scripta</i> y proyección dialectal	Joan Veny	2	PB96-0238	1996	3	9.015,18
La variación en el lenguaje. El catalán actual	Joaquim Viaplana	11	PB97-0889	1997	3	12.020,24
Variación y cambio lingüístico. <i>Scripta</i> y proyección dialectal	Joan Veny	3	BFF2000-0754	2000	3	No disponible
Análisis e interpretación de la variación lingüística dialectal del catalán a partir de la explotación de un corpus oral	Joaquim Viaplana	9	BFF2001-3798	2001	3	No disponible

* Font: GREC (base de dades de recerca de l'Oficina de Gestió de la Recerca de la UB) i el buidat realitzat per la Secretaria Científica de l'IEC del *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* (DOGC) i del *Butlletí Oficial de l'Estat* (BOE).

Finalment, les dades de projectes finançats corresponents al grup investigador Llengua i Publicitat són les que recollim a continuació (taula 51).

TAULA 51
Projectes finançats del grup investigador Llengua i Publicitat

Projecte	Investigadora responsable	Investigadors	Codi	Any	Durada (anys)	Import (€)
La llengua de la publicitat a televisió	Lídia Pons	7	PB98-1250	1998	3	12.020,24
La llengua de la publicitat a televisió	Lídia Pons	7	BFF2002-03588	2002	3	33.370,00

5.1.2. Projectes del Departament de Filologia Catalana de la UAB.
Projectes del Grup Llengua i Mèdia.
Projectes del Grup de Gramàtica Teòrica.
Altres projectes

Disposem de la informació sobre els projectes estatals sol·licitats i concedits al Departament de Filologia Catalana de la UAB (taula 52).

Pel que fa a projectes europeus, el Departament de Filologia catalana de la UAB, en el període del 1996 al 2002, n'ha sol·licitat un de sol, l'any 1997, que li ha suposat un ajut de 9.015,18 euros.

En el cas del grup Llengua i Mèdia, detalllem a sota (taula 53) els projectes de recerca subvencionats pel Ministeri vigents entre el 1996 i el 2002.

Quant al Grup de Gramàtica Teòrica (GGT), informem dels projectes de recerca vigents entre el 1996 i el 2002 (taula 54).

TAULA 52
Projectes de recerca sol·licitats i concedits al Departament de Filologia Catalana de la UAB en projectes estatals*

Any	Sol·licitat		Concedit		Percentatge concedit	
	Nombre	Import (€)	Nombre	Import (€)	Nombre	Import (€)
1996	3	71.568,52	2	36.661,74	66,6	51,23
1997	7	185.038,07	6	66.712,34	85,7	36,05
1998	4	103.305,50	2	21.564,31	50,0	20,87
1999	3	83.979,42	3	37.791,64	100,0	45,00
2000	8	260.746,84	8	129.746,49	100,0	49,76
2001	2	103.714,49	2	86.545,74	100,0	83,45
2002	3	101.965,58	1	43.200,00	33,3	42,37
Total	30	910.318,42	24	422.222,26	80,0	46,38

* Font: Unitat d'Estudi i Explotació de Dades (UAB).

TAULA 53
Projectes de recerca del grup Llengua i Mèdia

Projecte	Referència	Investigadors
Les interrelacions dels discursos oral i escrit en l'audiovisual	PB95-0678	8
Variació i creativitat en la subtitulació	BFF2000-0378	9

TAULA 54
Projectes de recerca del GGT

Projecte	Referència	Investigadors
La hipòtesi de l'optimitat: estructura fonològica i morfològica de les llengües romàniques	PB93-0893-CO4-04	3
L'ordre de les paraules a les llengües romàniques i la seva rellevància teòrica	PB93-0893-CO4-01	5
Els complements circumstancials i la composicionalitat de la predicació en espanyol i en català	PB96-1199-CO4-02	9
L'estructura de les unitats prosòdiques i els seus efectes sobre els processos fonològics en català i en espanyol	PB96-1199-CO4-04	4
La interpretació i la combinació dels trets gramaticals: del lèxic a la realització fonètica	BFF2000-0403-C02-02	9

D'altra banda, també s'ha concedit un projecte —no vinculat a cap grup de recerca constituït—, que temàticament s'inscriu de ple en l'àrea de coneixement que reportem: «Estudi i edició de l'*Essai de dictionnaire historique de la langue catalane* o *Inventari Alart* (1862-1880) de J. B. Alart (INVALART)». Hi participen, entre d'altres, quatre investigadors de la UAB (Vicent de Melchor, que n'és l'investigador responsable, Xavier Luna, Mila Segarra i Amadeu Soberanas) i l'any 2000 va rebre un ajut del Ministeri (BFF2000-0497).

L'objectiu principal del projecte INVALART consisteix a traslladar a suport informàtic, inicialment, el primer terç de l'*Inventari Alart*, del filòleg, historiador i arxivista rossellonès Julià Bernat Alart (1824-1880). Aquest diccionari històric de la llengua catalana, avui inèdit, està format per 14.639 fitxes lexicogràfiques manuscrites, les quals es conserven a Perpinyà i corresponen al

mateix nombre de paraules lema. Aquestes cèdules recullen unes cent setanta mil citacions de mots en el seu context, les quals s'han tret principalment de documents d'arxiu dels segles IX a XIX (encara que també hi ha fonts literàries) i conformen un corpus d'unes vuit-centes trenta-mil paraules significatives documentades (prop de quatre-centes quaranta mil més es troben fora de les citacions). El resultat final d'INVALART hauria de possibilitar, a través de l'ús de CD-ROM i d'Internet, la recuperació i explotació de les dades en brut contingudes a l'*Inventari Alart*.

Finalment, també podem esmentar els projectes de recerca concedits a aquells professors del Departament de Filologia Catalana de la UAB que formen el grup de recerca consolidat Grup de Fonètica Experimental del Laboratori de Fonètica de l'IEC (taula 55).

TAULA 55
Projectes de recerca del Grup de Fonètica Experimental

Projecte	Referència	Investigadors
Elaboració d'un model coarticulatori de la parla basat en dades de moviment lingual, labial i mandibular	PB96-0103	1
Models d'organització articulatòria i processos de canvi fonètic	BFF2000-0075-C02-01	3

5.1.3. Projectes de recerca del Departament de Filologia Catalana de la UdL

A la taula 56 es recullen el nombre i l'import (en milers d'euros) dels projectes de recerca finançats al Departament de Filologia Catalana de la UdL.

En concret, els projectes de recerca vigents entre els anys 1996 i 2000 que tenen com a investigador principal un professor del Departament de Filologia Catalana de la UdL són els que mostra la taula 57.

TAULA 56
Projectes de recerca del Departament de Filologia Catalana de la UdL (import en milers d'euros)*

Font de finançament		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Projectes de la UE	Nombre	—	—	1,0	1,0	1,0	1,0	—	4,0
	Import	—	—	16,1	4,0	20,8	5,2	—	46,1
Projectes del Pla Nacional	Nombre	—	—	—	—	—	—	—	0,0
	Import	—	—	—	—	—	—	—	0,0
Projectes de fundacions	Nombre	—	—	—	—	1,0	—	—	1,0
	Import	—	—	—	—	3,0	—	—	3,0
Projectes de la Paeria	Nombre	1,0	1,0	3,0	1,0	1,0	—	—	7,0
	Import	7,5	12,8	4,2	1,7	1,2	—	—	27,4
Altres projectes	Nombre	4,0	2,0	—	—	—	2,0	2,0	10,0
	Import	13,9	7,2	—	—	—	6,0	15,0	42,1
Total	Nombre	5,0	3,0	4,0	2,0	3,0	3,0	2,0	22,0
	Import	21,4	20,0	20,3	5,7	25,0	11,2	15,0	118,6

* Font: Vicerectorat de Recerca de la UdL.

TAULA 57
Projectes de recerca en què l'investigador principal és un professor de la UdL

Títol	Investigador responsable	Font de finançament	Any	Investigadors
Diccionari de la pronúncia del català nord-occidental	Joan Julià	Universitat de Lleida	1996	6
			1997	5
			1998	5
Inventari toponímic de les valls d'Àneu	Ramon Sistac	Universitat de Lleida	1996	3
			1997	5
			1998	5
Llengua i literatura al Mig Segre contemporani	Xavier Macià	Universitat de Lleida	1996	3
Nivell d'ús del català entre els adults de Lleida: comprovació amb les dades del cens de 1991	Alfred Agustí	Universitat de Lleida	1996	3
El català occidental a la regió pirinenca. Dialectologia i toponímia	Ramon Sistac	Paeria	1997	7
			1998	7
			1999	7
			2000	7

TAULA 57 (Continuació)
Projectes de recerca en què l'investigador principal és un professor de la UdL

Títol	Investigador responsable	Font de finançament	Any	Investigadors
La variación en el lenguaje. El catalán actual*	Amadeu Viana	Paeria	1997	2
			1998	2
Transcripció i anàlisi de corpus orals dels mitjans de comunicació de les Terres de Ponent	Joan Julià	Paeria	1997	5
			1998	5
			1999	5
Aspectes lingüístics i tecnològics de l'occità elaborat	Ramon Sistac	CIRIT	1998	5
			1999	5
Difusión social del occitano aranés. Evaluación del proceso de planificación lingüística	Jordi Suiñs	Internacional 98-06-EDU-0045-00	2000	4

* En el marc del projecte de la UB «La variación en el lenguaje. El catalán actual» (investigador principal: J. Viaplana, disset investigadors, DGICT, PB94-0951).

Segons es veu, doncs, el finançament dels projectes del Departament de Filologia Catalana de la UdL prové majoritàriament de la mateixa universitat o de l'Administració local (la Paeria) (taula 58).

TAULA 58
Fons de finançament dels projectes del Departament
de Filologia Catalana de la UdL

UdL	Paeria	CIRIT	Ministeri	Internacional
4	3	1	—	1

5.1.4. Projectes del Grup de Llengua i Literatura de l'Edat Moderna (UdG)

El grup de recerca consolidat Grup de Llengua i Literatura de l'Edat Moderna, de la UdG, ha disposat dels següents projectes de recerca vigents entre el 1996 i el 2002 (taula 59).

TAULA 59
Projectes del Grup Llengua i Literatura de l'Edat Moderna vigents entre el 1996 i el 2002*

Projecte	Investigador/a responsable	Codi	Import (€)
Historiografía latina humanística en la Corona de Aragón: edición de textos, estudio de fuentes	Mariàngela Vilallonga	BFF2002-03390	52.640,00
Historia de la lengua catalana (siglo XVIII)	Josep Maria Nadal	BFF2002-030397	19.668,00
Textos básicos de la literatura catalana de la edad moderna	Albert Rossich	BFF2002-02561	12.075,00
Cultura humanística y escolástica de los s. XIV y XV en la Corona de Aragón: inventario, estudio de fuentes y edición de textos	Mariàngela Vilallonga	PB-93-0543	14.664,67

TAULA 59 (Continuació)
Projectes del Grup Llengua i Literatura de l'Edat Moderna vigents entre el 1996 i el 2002*

Projecte	Investigador/a responsable	Codi	Import (€)
La invención de la lengua catalana: modelos de lengua literària (del siglo xv al xix)			
<i>Subprojectes:</i>			
Modelos de lengua literaria (oral y escrita) en la edad moderna	Albert Rossich	PB 94-0510-C02	21.035,42
La imposición de la lengua catalana: ideología y prescripción	Josep Maria Nadal		
Repertorio de textos teatrales antiguos en lengua catalana	Albert Rossich	PB 98-0446	13.462,67
Historia de la lengua catalana (s. xvi y xvii)	Josep Maria Nadal	PB 98-0452	11.443,27
Història de la llengua: homogeneïtat versus heterogeneïtat	Josep Maria Nadal	CIRIT 1994	12.020,24
Català i occità als segles moderns: entre el retrobament i la separació	August Rafanell	UdG 98/438	5.619,46

* Font: Vicerectorat de Recerca de la UdG.

5.1.5. Projectes de l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús (Departament de Filologia Catalana de la URV)

Entre els anys 1996 i 2002, els membres de l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús s'han beneficiat de dos projectes estatals i no han tingut cap projecte europeu. En un dels projectes,

l'investigador principal és Jordi Ginebra i, en l'altre, Miquel Àngel Pradilla (taula 60).

A més, alguns membres de l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús han participat en altres projectes de recerca (taula 61).

TAULA 60
Projectes de l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús (URV)

Projecte	Investigador responsable	Investigadors	Codi	Any	Durada (anys)
Fraseología, régimen y sintaxis de las unidades verbales: estudio comparado español-catalán	Jordi Ginebra	7	PB98-1517	1999	3
Organización articulatoria y cambio fonético	Miquel Àngel Pradilla	3	BFF2000-0075-C02-02	2000	3

TAULA 61
Projectes en què participen membres de l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús

Projecte	Investigador/a responsable	Investigadors	Codi	Data	Durada (anys)
El tratamiento de los elementos lexicalizados en un diccionario bilingüe	Maria Bargalló	7	PS95-0153	01-11-1996	2
Orígenes, configuración y elementos simbólicos del catalanismo político	Pere Anguera	12	PB97-0404	01-12-1998	3

5.2. Ajuts a la recerca

5.2.1. Ajuts a la recerca concedits al Grup d'Estudi de la Variació (UB)

A la taula 62 es recullen el nombre d'ajuts a la recerca concedits al Grup d'Estudi de la Variació (GEV) en el període 1996-2002 (disposem de les dades sobre el nombre d'ajuts, però no sobre la seva quantitat).

Aquests ajuts es distribueixen per conceptes tal com es de-

talla a la taula 63, en què es veu que més de la meitat correspon a l'organització de congressos (vuit), a ajudes per a xarxes temàtiques (tres) i a estades de recerca a l'estranger (tres).

Destaquen els ajuts concedits per a l'organització anual del Col·loqui Lingüístic de la Universitat de Barcelona (CLUB), que cada any se centra en un dels àmbits de treball del GEV, i també els ajuts bianuals concedits a la Xarxa Temàtica de Variació Lingüística: Dialectologia, Sociolingüística i Pragmàtica (taules 64 i 65).

TAULA 62
Ajuts a la recerca concedits al GEV en el període 1996-2002*

1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
2	1	1	3	3	3	5	18

* Font: GREC (base de dades de recerca de l'Oficina de Gestió de la Recerca de la UB).

TAULA 63
Tipologia dels ajuts a la recerca concedits al GEV en el període 1996-2002

Finançament*		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Generalitat de Catalunya	ARCS	1	1	1	1	1	1	2	8
	XT	—	—	1	—	1	—	1	3
	BE	—	—	—	1	1	1	—	3
	CC	—	—	—	1	—	—	—	1
	Distinció	—	—	—	—	—	—	1	1
Ministeri	ACI	—	—	—	—	—	1	—	1
Total		1	1	2	3	3	3	4	17

* ARCS: atorgament de subvencions per a l'organització d'accions mobilitzadores dels grups de recerca de Catalunya (congressos, simposis, cursos i cicles de conferències); sol correspondre a un ajut per a l'organització anual del Col·loqui Lingüístic de la Universitat de Barcelona (CLUB); XT: atorgament d'ajuts per a la creació, el desenvolupament i la consolidació de xarxes temàtiques, en aquest cas, per a la Xarxa Temàtica de Variació Lingüística: Dialectologia, Sociolingüística i Pragmàtica; BE: atorgament d'ajuts i beques per a estades per a la recerca fora de Catalunya; CC: ajudes per a l'organització de cursos CIRIT; Distinció: Distinció de la Generalitat de Catalunya per a la Promoció de la Recerca (categoria de joves investigadors); ACI: accions integrades.

TAULA 64
Ajuts ARCS concedits al GEV per a l'organització anual del CLUB

Any	Referència	Import (€)	Concepte
1996	1996-ARCS-0045	1.081,82	Quart Col·loqui Lingüístic de la UB
1997	1997-ARCS-0072	1.202,02	Cinquè Col·loqui Lingüístic de la UB
1998	1998-ARCS-0049	1.141,92	Sisè Col·loqui Lingüístic de la UB
1999	1999-ARCS-0133	1.202,02	Setè Col·loqui Lingüístic de la UB
2000	2000-ARCS-0034	901,52	Vuitè Col·loqui Lingüístic de la UB
2001	2001-ARCS-0029	901,52	Novè Col·loqui Lingüístic de la UB
2002	2002-ARCS-0187	900,00	Desè Col·loqui Lingüístic de la UB
<i>Total</i>		7.330,82	

TAULA 65
Xarxa Temàtica de Variació Lingüística: Dialectologia, Sociolingüística i Pragmàtica:
ajuts del període 1996-2002

Concessió	Referència	Continuació de	Import (€)	Vigència
1998	1998XT-00038	1995XT-00046	5.109,00	1998 i 1999
2000	2000XT-00001	1998XT-00038	7.212,00	2000 i 2001
2002	2002XT-00001	2000XT-00001	8.550,00	2002
<i>Total</i>			20.871,00	

5.2.2. Ajuts a la recerca concedits al Departament de Filologia Catalana de la UAB

A la taula 66 es recullen el nombre i l'import dels ajuts a la recerca concedits al Departament de Filologia Catalana de la UAB. Es presenten agrupats en tres categories: ajuts a la mobilitat dels investigadors, ajuts per a la incorporació de personal i altres.

TAULA 66
Ajuts concedits al Departament de Filologia Catalana de la UAB en el període 1996-2002

Any	Mobilitat		Incorporació de personal		Altres ajuts		Total	
	Nombre	Import (€)	Nombre	Import (€)	Nombre	Import (€)	Nombre	Import (€)
1996	1	240,40	2	15.241,67	3	49.282,99	6	64.765,06
1997	4	1.181,65	1	57.947,53	3	2.963,73	8	62.092,91
1998	4	29.810,20	2	10.667,96	4	16.227,33	10	56.705,49
1999	12	16.844,22	2	11.389,18	5	6.130,32	19	34.363,72
2000	10	15.956,87	3	21.396,03	12	27.364,81	25	64.717,71
2001	3	450,77	4	41.094,53	10	28.251,25	17	69.796,55
2002	4	10.561,41	1	9.939,40	4	192.504,64	9	213.005,45
Total	38	75.045,52	15	167.676,30	41	322.725,07	94	565.446,89

5.2.3. Ajuts a la recerca concedits al Departament de Filologia Catalana de la UdL

Ens consta el finançament, a través dels ajuts ARCS del Pla de Recerca de Catalunya, de congressos organitzats pel Departament de Filologia Catalana de la UdL (taula 67).

TAULA 67
Finançament de congressos del Departament de Filologia Catalana de la UdL

Any	Referència	Finançament (€)	Acte organitzat
1999	1999-ARCS-0141	1.202,02	XXVI Col·loqui de la Societat d'Onomàstica
1999	1999-ARCS-0142	1.081,82	Congrés de Llengua i Mitjans de Comunicació

5.2.4. Ajuts a la recerca concedits al Grup de Llengua i Literatura de l'Edat Moderna (UdG)

Cal subratllar els ajuts de la Generalitat de Catalunya (ARCS) i del Ministeri (CO) per a la celebració dels col·loquis bianuals «Problemes i mètodes d'història de la llengua» i de les jornades anuals «Concepcions i processos de la promoció de les llengües: la perspectiva catalana», que organitza el Grup de Llengua i Literatura de l'Edat Moderna de la UdG (taula 68).

Igualment, destaquen els ajuts que la Direcció General de Recerca de la Generalitat de Catalunya ha concedit a la Xarxa Temàtica en Història de la Llengua i Literatura Medieval i de l'Edat Moderna, que en el període 1996-2002 són els que mostra la taula 69.

Finalment, dos membres del GRC-Grup de Llengua i Literatura de l'Edat Moderna han aconseguit finançament per a la recerca a través de les distincions que atorga la Generalitat de Catalunya (taula 70).

TAULA 68
Ajuts per a l'organització de col·loquis i jornades concedits
al Grup de Llengua i Literatura de l'Edat Moderna de la UdG

Any	Referència	Import (€)	CoHoqui o jornada
1997	1997-ARCS-00105	1.382,33	IV CoHoqui Internacional Problemes i Mètodes d'Història de la Llengua: «Àmbits de la codificació»
	CO97-1265	3.005,06	
1999	1999-ARCS-00053	1.442,43	V CoHoqui Internacional Problemes i Mètodes d'Història de la Llengua: «Models lingüístics d'Europa»
	CO99-0130	2.704,55	
2001	2001-ARCS-00240	961,62	Jornada «Concepcions i processos de la promoció de les llengües: la perspectiva catalana»
2002	2002-ARCS-00149	600,00	Jornada «Concepcions i processos de la promoció de les llengües: la perspectiva catalana»
<i>Total</i>		10.095,99	

TAULA 69
Xarxa Temàtica d'Història de la Llengua i Literatura Medieval i de l'Edat Moderna:
ajuts del període 1996-2002

Concessió	Referència	Continuació de	Import (€)	Vigència
1998	1998XT-00056	1995XT-00018	4.808,00	1998 i 1999
2000	2000XT-00068	1998XT-00056	4.808,00	2000 i 2001
2002	2002XT-00075	2000XT-00068	6.750,00	2002
<i>Total</i>			16.366,00	

TAULA 70
Distincions de la Generalitat de Catalunya atorgades a membres del Grup de Llengua i Literatura de l'Edat Moderna

Convocatòria	Investigador distingit	Categoria
2000	Albert Rossich	Investigador Reconegut
2002	August Rafanell	Jove Investigador

5.2.5. Ajuts a la recerca concedits a l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús (URV)

A la taula 71 es recull el nombre d'ajuts a la recerca concedits a l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús de la URV en el període 1996-2002 (disposem de les dades sobre el nombre d'ajuts, però no sobre la seva quantitat).

Aquests ajuts es distribueixen per conceptes tal com es detalla a la taula 72. S'hi reflecteix com, dels vint-i-un ajuts concedits, només quatre provenen de la Generalitat de Catalunya: un de la CIRIT, a través del programa ARCS,²⁰ i tres de la Direcció

20. La quantitat va ser de 1.502,53 euros per organitzar, el 1998, el simposi «La lingüística de Pompeu Fabra».

TAULA 71
Ajuts a la recerca concedits a l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús en el període 1996-2002*

1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
3	1	5	3	3	4	2	21

* Font: GREC (base de dades de recerca del Servei de Gestió de la Recerca de la URV).

TAULA 72
Tipologia dels ajuts a la recerca concedits a l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús en el període 1996-2002

Finançament		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Generalitat de Catalunya	ARCS	—	—	1	—	—	—	—	1
	DGPL	—	—	1	—	1	1	—	3
	DRAC	2	—	—	—	—	—	—	2
URV	M3C	1	1	2	3	1	—	1	9
	OCO	—	—	1	—	1	1	1	4
	PCR	—	—	—	—	—	1	—	1
	PSR	—	—	—	—	—	1	—	1
Total		3	1	5	3	3	4	2	21

General de Política Lingüística (DGPL). Els altres disset ajuts que va rebre l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús provenen de la mateixa URV, a través de diversos programes de finançament de la recerca: el programa DRAC de mobilitat, per a potenciar la mobilitat de tots els estaments de la comunitat universitària de les institucions membres de l'Institut Joan Lluís Vives; M3C, borses de mobilitat per a doctors i estudiants de tercer cicle; OCO, per a l'organització de congressos; PCR, Programa de Comunicació de la Recerca, i PSR, personal tècnic de suport a la recerca.

5.3. Ajuts per a infraestructures

5.3.1. Ajuts al Grup d'Estudi de la Variació (UB)

A la base de dades GREC de la UB consten, en el període 1996-2002, tres ajuts per a infraestructures (codi PIR: ajuts per al finançament de la dotació, millora i, preferentment, la renovació de la infraestructura de recerca) concedits a Joaquim Viaplana: el 1999 (1999PIRA00078: 9.015,18 euros) per a equipament informàtic, el 2001 (2001PIRA00207) per a equipament informàtic i el 2002 (2002PIRA00050) per a material audiovisual i equip per a tractament de dades (taula 73).

TAULA 73
Nombre d'ajuts per a infraestructures concedits al GEV en el període 1996-2002

1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
—	—	—	1	—	1	1	3

5.3.2. Ajuts al Departament de Filologia Catalana de la UAB

Per al Departament de Filologia Catalana de la UAB, consten un total de vint-i-quatre ajuts per a proveir-se d'infraestructures, amb una aportació total de 43.360,44 euros (taula 74).

TAULA 74
Ajuts per a infraestructures concedits al Departament de Filologia Catalana de la UAB en el període 1996-2002

Any	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Nre.	–	1	5	5	–	13	–	24
€	–	1.860,31	17.684,22	8.979,17	–	14.836,74	–	43.360,44

5.3.3. Ajuts a l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús (URV)

Quant als ajuts per a proveir-se d'infraestructures concedits a membres de l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús, n'hi ha dos, concedits el mateix any, el 1999, un de la Generalitat de Catalunya (programa PIR de la Direcció General de Recerca: ajuts per al finançament de la dotació, millora i, preferentment, la

renovació de la infraestructura de recerca; 1999PIRA-00227, 13.222,27 euros) i un de la mateixa URV (programa IURV: Infraestructura de Recerca de la Universitat Rovira i Virgili; 1999IURV-00227). Tots dos ajuts anaven destinats a proveir-se d'equipament informàtic, d'aplicacions informàtiques i d'aparells d'enregistrament i microfonia (taula 75).

TAULA 75
Ajuts per a infraestructures concedits a membres de l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús en el període 1996-2002

1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
–	–	–	2	–	–	–	2

5.4. Accions especials

Les subvencions per a accions especials que ens consten, una del DURSI i quatre procedents del Pla Sectorial de Promoció General del Coneixement (PSPGC), assignades a la UB i a l'IEC, estan vinculades directament a l'aparició de publicacions i solen ser d'un import considerablement elevat (taula 76).

TAULA 76
Subvencions per a accions especials

Acció	Sol·licitant	Institució	Origen	Codi	Import (€)
Publicació d'homenatge a Joan Veny	Rosa Cabré	UB Filologia Catalana	DURSI	ACES-1997-009	1.803,03
Diccionario del catalán contemporáneo, corpus textual de la lengua catalana y base de datos textual de la lengua catalana	Joaquim Rafel	IEC Secció Filològica	PSPGC	APC1998-0233	300.506,05
Edición del cd-rom <i>El COC del CUB: un corpus per a l'estudi de la conversa col·loquial</i>	Joaquim Viaplana	UB Filologia Catalana	PSPGC	APC1999-0250	6.971,74
Redacción del diccionario descriptivo de la lengua catalana (segunda fase del proyecto DCC)	Joaquim Rafel	IEC Secció Filològica	PSPGC	APC1999-0270	300.506,05
Programa de elaboración de la gramática del Instituto de Estudios Catalanes	Joan Albert Argenter	IEC Secció Filològica	PSPGC	APC1999-0272	57.096,14

5.5. Ajuts a grups de recerca consolidats

Com hem vist, en l'àmbit de la filologia catalana (llengua) hi ha tres grups de recerca consolidats: el GEV, de la UB, que té com a investigador responsable Joaquim Viaplana; el Grup de Llengua i Literatura de l'Edat Moderna, de l'ILCC de la UdG, que té Albert Rossich per investigador responsable, i el Grup de Fonètica Experimental, del Laboratori de Fonètica de l'IEC, l'investigador responsable del qual és Daniel Recasens. En el període

que reportem, aquests tres grups consolidats han disposat del finançament que detallem en els apartats següents.

5.5.1. Ajuts al GRC-Grup d'Estudi de la Variació

El GEV, del Departament de Filologia Catalana de la UB, entre el 1996 i el 2002, ha rebut diversos ajuts destinats a potenciar els grups de recerca consolidats (codi SGR del Pla de Recerca a Catalunya) (taula 77).

TAULA 77
Ajuts per a grups de recerca consolidats concedits al GRC-GEV (UB)

Any	Referència	Font de l'ajut	Import (€)
1996	SGR-1996-00043	DURSI	20.434,41
1998	SGR-1998-00041	DURSI	12.621,25
2000	SGR-2000-00037	DURSI	19.833,39
2001	SGR-2001-00004	DURSI	No disponible

5.5.2. Ajuts al GRC-Grup de Llengua i Literatura de l'Edat Moderna

El Grup de Llengua i Literatura de l'Edat Moderna, constituït a l'ILCC de la UdG, en el període que analitzem ha rebut els ajuts que es recullen a la taula 78.

TAULA 78

Ajuts per a grups de recerca consolidats concedits al GRC-Grup de Llengua i Literatura de l'Edat Moderna (ILCC; UdG)

Any	Referència	Font de l'ajut	Import (€)
1997	SGR-1997-00210	DURSI	10.217,20
1999	SGR-1999-00164	DURSI	12.020,24
2001	SGR-2001-00287	DURSI	20.439,41

5.5.3. Ajuts al GRC-Grup de Fonètica Experimental

El Grup de Fonètica Experimental del Laboratori de Fonètica de l'IEC ha rebut, en el període 1996-2002, els ajuts següents a grups de recerca consolidats (taula 79).

TAULA 79

Ajuts per a grups de recerca consolidats concedits al GRC-Grup de Fonètica Experimental (IEC)

Any	Referència	Font de l'ajut	Import (€)
1997	SGR-1997-00239	DURSI	7.212,15
1999	SGR-1999-00243	DURSI	12.020,24
2001	SGR-2001-00425	DURSI	20.434,00

5.6. Contractes i convenis

Disposem de les dades d'ingressos per convenis i per prestació de serveis del Departament de Filologia Catalana de la UAB (taula 80).

TAULA 80
Ingressos per convenis i per prestació de serveis del Departament de Filologia Catalana de la UAB (1996-2002)*

Tipus	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Convenis	24.791,75	—	8.974,57	—	10.306,98	7.512,66	17.948,29	69.534,25
Prestació de serveis	3.685,43	—	353,54	—	—	—	—	4.038,97
Total	28.477,18	—	9.328,11	—	10.306,98	7.512,66	17.948,29	73.573,22

* Font: Unitat d'Estudi i Explotació de Dades (UAB).

6. PRODUCTIVITAT I RESULTATS

6.1. Grups de recerca de departaments o centres universitaris

6.1.1. Resultats del Grup d'Estudi de la Variació. Resultats del Grup Llengua i Publicitat

Segons les dades que consten a la base de dades de gestió de la recerca de la UB (GREC) referides als diversos projectes de recerca duts a terme per membres del GRC-GEV, es pot dir que els projectes d'aquest grup es troben en l'estat de desenvolupament següent:²¹

1. Al llarg del període 1998-2000 es va donar per conclosa la recollida de dades de sis dels set corpus en què s'organitza el projecte «La variació en el llenguatge». Tan sols el corpus de variació social va posposar la data de tancament a causa de diversos problemes derivats tant del mostratge com de la depuració de les entrevistes. D'altra banda, el corpus de registres va passar a concebre's com a corpus obert a la incorporació de nous fets comunicatius. Tots els corpus van continuar avançant en la transcripció i la codificació de les dades, que actualment es tro-

ben en estadis diversos de preparació per a ser explotades. Així mateix, els diversos corpus han estat objecte d'anàlisis diverses, ja sigui en forma de treballs d'investigació, tesis o articles.

2. Pel que fa al projecte Atles Lingüístic del Domini Català, en el període 1998-2000, es va acabar la confecció de la base de dades i es va iniciar la cartografia dels materials. Així mateix, es va publicar un primer volum d'etnotextos de les varietats orientals (6.2. Resultats de l'Institut d'Estudis Catalans).

3. El Diccionari del Català Contemporani, en el període 1998-2000, va entrar de ple en l'etapa de redacció sistemàtica del diccionari descriptiu, d'acord amb les previsions.

4. El projecte «Variació i canvi lingüístic. *Scripta* i projecció dialectal», en el període 1998-2000, va constituir un corpus automatitzat de textos de llengua catalana no literària des del segle XIII fins al segle XX. Durant aquest període es van incorporar al corpus alguns textos procedents de dialectes anteriorment poc o gens representats (rossellonès, nord-occidental, valencià i alguerès) i es van donar per pràcticament acabats els apartats relacionats amb el balear i el central. D'altra banda, els membres de l'equip van revisar sistemàticament les edicions dels originals i van dur a terme el comentari d'un conjunt de textos seleccionats.

TAULA 81
Producció científica del GEV (1996-2002)

Tipus	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Tesis, tesines i treballs d'investigació	2	0	1	4	4	1	4	16
Publicacions en revistes	21	25	16	16	16	25	17	136
Contribucions a congressos	22	23	22	21	38	27	18	171
Publicacions en llibres	33	30	43	36	29	33	28	232

21. Les dades es refereixen a la feina feta en el període 1998-2000.

Quant a la producció científica del GEV durant el període 1996-2002, es pot resumir a la taula 81, segons la informació que consta a la base de dades GREC de l'Oficina de Gestió de la Recerca de la UB. La producció apareix repartida en quatre àmbits: tesis, tesines i treballs de recerca, publicacions en revistes, contribucions a congressos i publicacions en llibres.

Dels setze registres de tesis, tesines i treballs d'investigació, quinze són tesis, que s'agrupen en els àmbits disciplinaris que mostra la taula 82.

Pel que fa a les publicacions en revistes, podem classificar-les, seguint la *Proposta d'un sistema d'avaluació de la recerca en humanitats i ciències socials*, de la CIRIT, segons que hagin apa-

TAULA 82
Tesis produïdes en el marc del GEV durant el període 1996-2002

Àmbit	Títol	Autor/a	Director	Lloc	Any
Onomàstica (1)	<i>Onomàstica de Balsareny</i>	Ramon Carreté	Joan Veny	UB	1996
Història de la llengua (1)	<i>La fonètica dels parlars baleàrics segons les notes de Manuel Milà i Fontanals. Interpretació i estudi lingüístic</i>	Francesc Bernat	Josep Moran	UB	2002
Gramàtica històrica (2)	<i>El català a Lleida durant els segles xv i xvi a través dels llibres de crims</i>	Dolors Farreny	Joan Veny	UB	2000
	<i>Els verbs haver i ésser en la formació dels temps compostos de perfet en català</i>	Mar Batlle	Josep Moran	UB	2000
Dialectologia (6)	<i>Els noms dels ceps, raïms i vins. Vocabulari ampeloniàmic català</i>	Xavier Favà	Joan Veny	UB	1998
	<i>Variació i distància lingüística. Classificació dialectal del valencià a partir de la morfologia flexiva</i>	Esteve Clua	Joaquim Viaplana	UB	1999
	<i>Estructura i variació en el verb català de començaments de segle. La flexió verbal en els dialectes catalans (Alcover-Moll)</i>	Maria Pilar Perea	Joaquim Viaplana	UB	1999
	<i>L'alternança a/e al Segrià</i>	Josefina Carrera	Lídia Pons i Joan Julià	UB	1999
	<i>Canvi lingüístic i anivellament a Tremp</i>	Sílvia Romero	Emili Boix	UB	2000
	<i>El català septentrional de transició: nova visió des de la morfologia</i>	Montserrat Adam	Joan Veny	UB	2002
Altres* (5)	<i>Tirant lo Blanch: edició crítica</i>	Joan Perera	Joaquim Rafel	UB	1996
	<i>Aspectes del discurs acadèmic oral: estratègies comunicatives de la primera classe d'un curs</i>	Anna Cros	Lluís Payrató	UAB	1999
	<i>Els connectors reformulatius catalans: anàlisi i proposta d'aplicació lexicogràfica</i>	Carme Bach	Lluís Payrató	UPF	2001
	<i>Les rutines de parla en el català col·loquial</i>	Òscar Bladas	Lluís Payrató	UB	2002
	<i>La complexitat lingüística en el discurs oral i escrit: densitat lèxica, composició oracional i connexió textual</i>	Josep M. Castellà	Lluís Payrató	UPF	2002

* Posem en aquest apartat aquelles tesis que tenen un contingut més relacionat amb la literatura o bé amb la lingüística.

TAULA 83
Nivell de les revistes en què han aparegut publicats els articles científics del GEV

Any	Nivell A	Nivell B	Nivell C	Nivell D	Sense qualificar*	Total
1996	0	0	8	3	10	21
1997	0	0	11	8	6	25
1998	0	2	6	4	4	16
1999	0	0	7	2	7	16
2000	0	2	3	3	8	16
2001	0	3	11	7	4	25
2002	0	2	3	2	10	17
<i>Total</i>	0	9	49	29	49	136
	0 %	6,7 %	36 %	21 %	36 %	
Puntuació	0	51,75	208,25	43,5	—	303,5
	0 %	17,05 %	68,61 %	14,33 %	—	

* A vegades es tracta de revistes que no apareixen en la llista de la *Proposta d'un sistema d'avaluació de la recerca en humanitats i ciències socials* de la CIRIT (com ara *Inter-lingüística*, *Noves SL*, *Journal of Catalan Studies*, etc.). Altres vegades són articles publicats en miscel·lànies, homenatges o actes de congressos.

regut en una revista de nivell A (7 punts), B (5,75 punts), C (4,25 punts) o D (1,5 punts) (taula 83).

Les revistes de nivell A, B, C o D, segons la qualificació de la

Proposta d'un sistema d'avaluació de la recerca en humanitats i ciències socials de la CIRIT, en les quals han aparegut els articles científics del GEV, són les que es recullen a la taula 84.

TAULA 84
Revistes en què han aparegut articles del GEV en el període 1996-2002

Q	Revista	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
B	<i>Els Marges</i> <i>Revista de Llengua i Literatura</i>	—	—	1	—	2	1	1	5
B	<i>Randa</i>	—	—	—	—	—	2	—	2
B	<i>Revista Española de Lingüística</i>	—	—	—	—	—	—	1	1
B	<i>Verba. Anuario Galego de Filoloxia</i>	—	—	1	—	—	—	—	1
C	<i>Anuari de Filologia</i> <i>Universitat de Barcelona</i>	1	—	—	—	—	1	—	2
C	<i>Articles de Didàctica de la Llengua i la Literatura</i>	1	—	—	—	1	1	—	3
C	<i>Cadernos de Lingua</i>	1	—	—	—	—	—	—	1
C	<i>Cahiers d'Études Romanes</i>	—	1	—	—	—	—	—	1

TAULA 84 (Continuació)
 Revistes en què han aparegut articles del GEV en el període 1996-2002

Q	Revista	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
C	<i>Caplletra. Revista Internacional de Filologia</i>	1	—	5	4	—	3	1	14
C	<i>Catalan Review. International Journal on Catalan Culture</i>	—	1	—	2	—	2	—	5
C	<i>Diálogos Hispánicos de Amsterdam</i>	1	—	—	—	—	—	—	1
C	<i>Estudis de Llengua i Literatura Catalanes</i>	1	—	—	—	—	—	—	1
C	<i>Estudis Romànics</i>	—	—	—	—	1	—	1	2
C	<i>LIDIL. Revue de linguistique et de didactique des langues</i>	—	—	1	—	—	—	—	1
C	<i>Llengua & Literatura</i>	1	1	—	1	1	3	1	8
C	<i>Reduccions</i>	1	—	—	—	—	—	—	1
C	<i>Revista de Filología Románica. Universidad Complutense</i>	—	1	—	—	—	—	—	1
C	<i>Revista de Llengua i Dret</i>	—	2	—	—	—	1	—	3
C	<i>Textual Practice</i>	—	1	—	—	—	—	—	1
C	<i>Treballs de Sociolingüística Catalana</i>	—	4	—	—	—	—	—	4
D	<i>Butlletí Interior dels Seminaris de la DEC</i>	—	—	2	—	—	—	—	2
D	<i>Cuadernos de Investigación Filológica</i>	—	1	—	—	—	—	—	1
D	<i>Escola Catalana</i>	1	3	1	—	—	—	—	5
D	<i>Estudios de Fonética Experimental</i>	—	—	—	—	—	1	—	1
D	<i>Revista de Catalunya</i>	1	—	—	—	—	—	—	1
D	<i>Revista de l'Alguer</i>	—	1	1	1	—	—	—	3
D	<i>Serra d'Or</i>	—	1	—	1	—	1	—	3
D	<i>Signa</i>	—	1	—	—	—	—	—	1
D	<i>Sintagma</i>	—	—	—	—	1	1	1	3
D	<i>Societat d'Onomàstica. Butlletí Interior</i>	1	—	—	—	1	1	—	3
D	<i>Zeitschrift für Katalanistik</i>	—	1	—	—	1	3	1	6
	Total	11	19	12	9	8	21	7	87

Q: nivell de qualificació.

TAULA 85
Tipologia de les contribucions a congressos del GRC-GEV (UB)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total	Percentatge
Presidència o vicepresidència	2	1	2	1	—	—	—	6	3,5
Membre del comitè científic	—	—	—	1	1	—	—	2	1,2
Membre del comitè organitzador	1	2	1	2	5	2	2	15	8,8
Conferència	2	6	5	8	2	3	2	28	16,4
Ponència	4	1	1	2	3	5	—	16	9,4
Presentació d'una comunicació	11	10	11	5	24	16	13	90	52,6
Moderador d'una sessió	—	1	—	1	—	1	1	4	2,3
Taula rodona	—	1	1	—	1	—	—	3	1,8
Assistència	2	1	1	1	2	—	—	7	4
<i>Total</i>	22	23	22	21	38	27	18	171	

Si entrem en el terreny de les contribucions a congressos, podem establir la tipologia que es recull a la taula 85 pel que fa a les contribucions del GEV.

Quant als països de celebració dels congressos als quals ha

contribuït el GRC-GEV, trobem la distribució següent: un 70,2 % s'ha celebrat a l'Estat espanyol i la resta, el 29,8 %, ha tingut lloc en altres països, especialment a França, que s'endú el 8,2 % (taula 86).

TAULA 86
Països de celebració dels congressos en els quals ha participat el GRC-GEV (UB)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total	Percentatge
Espanya	13	14	16	16	27	21	13	120	70,2
França	4	3	2	1	2	1	1	14	8,2
Alemanya	—	1	1	—	3	—	1	6	3,5
Estats Units	1	—	—	2	1	1	1	6	3,5
Anglaterra	1	2	1	—	—	—	1	5	2,9
Itàlia	1	—	1	—	1	1	—	4	2,3
Andorra	—	—	—	—	—	3	—	3	1,7
Àustria	—	—	—	2	—	—	—	2	1,2
Grècia	—	2	—	—	—	—	—	2	1,2
Hongria	—	—	—	—	2	—	—	2	1,2

TAULA 86 (Continuació)
Països de celebració dels congressos en els quals ha participat el GRC-GEV (UB)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total	Percentatge
Rússia	1	—	1	—	—	—	—	2	1,2
Finlàndia	—	—	—	—	—	—	1	1	0,6
Mèxic	1	—	—	—	—	—	—	1	0,6
Països Baixos	—	1	—	—	—	—	—	1	0,6
Polònia	—	—	—	—	1	—	—	1	0,6
Portugal	—	—	—	—	1	—	—	1	0,6
<i>Total</i>	22	23	22	21	38	27	18	171	

TAULA 87
Ciutats catalanes i espanyoles de celebració dels congressos en els quals ha participat el GRC-GEV (UB)

Territori	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total	Percentatge
Província de Barcelona (Barcelona, Bellaterra, Sitges, Vic)	6	9	8	11	16	9	7	66	55,0
Província de Tarragona (Tarragona)	2	1	3	1	—	1	—	8	6,7
Província de Lleida (Lleida)	1	—	1	1	2	—	—	5	4,2
Província de Girona (Girona)	—	—	—	—	—	1	—	1	0,8
País Valencià (València, Benicarló, Alacant, Dénia, la Nucia)	1	1	1	1	2	2	2	10	8,3
Illes Balears (Palma, Maó)	1	—	—	1	—	4	1	7	5,8
Aragó (Saragossa, Benasc)	1	1	—	—	—	—	—	2	1,7
Resta de l'Estat (Madrid, San Lorenzo del Escorial, Salamanca, Lleó, Logronyo, Sevilla, Granada, Cadis, Vigo, Santiago de Compostella, Baiona, Durango)	1	2	3	1	7	4	3	21	17,5
<i>Total</i>	13	14	16	16	27	21	13	120	

Si ens fixem en els congressos celebrats a l'Estat espanyol, es distribueixen tal com queda recollit a la taula 87. Podem assenyalar, d'una banda, que més de la meitat, el 55 %, corresponen a la província de Barcelona i, de l'altra, que un percentatge important va tenir lloc a àrees de l'Estat allunyades de Catalunya (17,5 %). En canvi, presenten uns percentatges més migrats Tarragona (6,7 %), Lleida (4,2 %) i, sobretot, Girona (0,8 %).

Finalment, pel que fa a la tipologia de les publicacions en llibres del GEV, un 18,1 % són llibres, mentre que els capítols de llibres (42,7 %) i els articles (19 %) signifiquen el gruix d'aquest tipus de producció. Destaquen onze publicacions

multimèdia, que suposen el 4,7 del total de publicacions (taula 88).

Pel que fa al Grup Llengua i Publicitat, des del 1998 (any de la seva constitució) fins al 2002, ha publicat vuit treballs, distribuïts com es recull a la taula 89.

Quant als articles en revistes, dos han aparegut en una revista de nivell *C* i tres, en una de nivell *D* (taula 90).

A banda de les publicacions, durant el període 1998-2002, el Grup Llengua i Publicitat ha difós els seus resultats de recerca en tres congressos (dos dels quals internacionals), celebrats a Lleó, a València i a Brussel·les, i en un seminari impartit a Palma de Mallorca.

TAULA 88
Tipologia de les publicacions en llibres del GRC-GEV (UB)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total	Percentatge
Llibres	5	5	11	8	4	6	3	42	18,1
Capítols de llibres	17	13	20	12	13	16	8	99	42,7
Articles	3	10	6	8	5	4	8	44	19,0
Edicions	1	1	4	3	2	3	3	17	7,3
Publicacions multimèdia	—	—	1	1	3	3	3	11	4,7
Documents científicotècnics	—	1	—	—	1	—	—	2	0,9
Informes de recerca	—	—	1	1	—	—	—	2	0,9
Ressenyes	1	—	—	1	1	—	—	3	1,3
Altres*	6	—	—	2	—	1	3	12	5,2
Total	33	30	43	36	29	33	28	232	

* En aquest apartat s'inclouen pròlegs, participacions en publicacions per a educació secundària, guies temàtiques, etc.

TAULA 89
Publicacions del Grup Llengua i Publicitat (UB)

	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Capítols de llibres	1	—	1	—	—	2
Articles en revistes	—	—	1	3	1	5
Articles en actes	—	—	1	—	—	1
Total	1	—	3	3	1	8

TAULA 90
Revistes en què han aparegut articles del Grup Llengua i Publicitat en el període 1998-2002

Q	Revista	1998	1999	2000	2001	2002	Total
C	<i>Estudis de Llengua i Literatura Catalanes</i>	–	–	1	–	1	2
D	<i>Escola Catalana</i>	–	–	–	3	–	3
<i>Total</i>		–	–	1	3	1	5

Q: nivell de qualificació.

6.1.2. Resultats del Grup Llengua i Mèdia i altres dades de productivitat del Departament de Filologia Catalana de la UAB

Disposem de dades sobre les tesis llegides al Departament de Filologia Catalana de la UAB durant el curs 1999-2000 i el curs 2001-2002. La mitjana d'anys emprada per aquests doctors des de l'inici del programa de doctorat fins a la lectura de la tesi doctoral és de 8,33 anys (taula 91).

De les vint-i-dues tesis que s'han llegit al Departament de Filologia Catalana de la UAB entre els anys 1996 i 2002, n'hi ha quatre que toquen l'àmbit del nostre report, encara que no s'hi inscriu plenament (taula 92).

Dels cinquanta-cinc treballs de recerca presentats al Departament de Filologia catalana de la UAB entre el 1996 i el 2002, nou s'inscriuen en l'àmbit de coneixement d'aquest report o hi tenen relació (taula 93).

TAULA 91
Tesis llegides al Departament de Filologia Catalana de la UAB entre el curs 1999-2000 i el curs 2001-2002*

1999-2000		2000-2001		2001-2002		Total
Titulats UAB	Titulats altres universitats	Titulats UAB	Titulats altres universitats	Titulats UAB	Titulats altres universitats	
1	1	2	1	2	2	9

* Font: Escola de Doctorat i de Formació Continuada.

TAULA 92
Tesis de filologia catalana llegides a la UAB entre el 1996 i el 2002

Autor	Títol	Director/a	Any
David Paloma Sanllehí	<i>El català col·loquial a les sèries de Televisió de Catalunya</i>	Mila Segarra	1997
Josep Pi Mallarach	<i>L'obertura de les vocals mitjanes en una mostra de neologismes del català</i>	Daniel Recasens	1998
Eusebi Coromina Pou	<i>L'article personal en català. Marca d'oralitat en l'escriptura</i>	Margarida Bassols	2001
Josep Quer Villanueva	<i>L'adaptació catalana de la Historia de Rebus Hispaniae de Rodrigo Jiménez de Rada: textos i transmissió (segles XIII-XV)</i>	Lola Badia	2001

TAULA 93
Treballs de recerca de filologia catalana llegits a la UAB entre el 1996 i el 2002

Autor/a	Títol	Director/a	Any
Daniel Casals Martorell	<i>Construcció d'un model lingüístic per a un mitjà de comunicació oral: les Orientacions lingüístiques de Catalunya Ràdio</i>	Mila Segarra	1999
Eusebi Coromina Pou	<i>L'article personal en català, forma idiosincràtica entre les llengües romàniques</i>	Margarida Bassols	1999
F. J. Gómez Martín	<i>El Tractat de les penes particulars de infern de Joan Pasqual. Estudi i edició dels capítols I-XV</i>	Josep Pujol	1999
M. Antònia Puigròs Caldentey	<i>El model de llengua de l'informatiu balear</i>	Mila Segarra	2000
Mònica Montserrat Grau	<i>Els criteris lingüístics dels mitjans de comunicació del Baix Ebre i del Montsià</i>	Albert Branchadell	2001
Anna Porta i Abella	<i>Transcripció filològica d'inventaris algueresos del segle XVII</i>	Xavier Luna	2001
Marc Antoni Santamaria Comellas	<i>Esriptures notariales dels segles XVII, XVIII, XIX</i>	No disponible	2002
Marta Marfany Simó	<i>La traducció catalana medieval de La belle dame Sans Merci d'Alain Chartier i la llengua poètica del segle XV</i>	No disponible	2002
Mireia Badia i Perpinyà	<i>Les cançons tradicionals i la vida a Monells i a Sant Sadurní de l'Heura entre 1931 i 1949</i>	No disponible	2002

Entrant ja amb els resultats del grup de recerca Llengua i Mèdia, el primer projecte que van desenvolupar, «Los modelos de lengua y los medios audiovisuales (radio y televisión) en catalán» (PB91-0518), es va centrar en la llengua de la televisió autònoma catalana. Els resultats van confirmar la hipòtesi de partida, que es concretava en aquests punts: a) el model de llengua de TV3 seguia predominantment l'estàndard central, la varietat amb més pes demogràfic, que havia servit de base també a la codificació fabriana i que era la pròpia de la majoria de professionals que treballaven al canal autòndic; b) era fidel a la normativa, de manera que s'hi apreciava, en general, un alt grau de correcció, que, lògicament, disminuïa en els programes menys planificats; això s'adeia tant amb l'objectiu de servir d'eina de normalització lingüística per a una població semianalfabeta en la pròpia llengua, com amb el de difondre un estàndard prestigiat que afavorís l'acceptació del receptor; c) manifestava certa rigidesa estilística, ja que hi havia poca diferència entre la llengua planificada formal i la informal, i entre els cronolèctes i els sociolectes; d'altra banda, aquesta caracterització mínima del dialecte o del registre es feia mitjançant procediments lèxics i mai amb procediments sintàctics, i d) mostrava que l'evolució del model era poc perceptible, de manera que a penes hi havia diferències lingüístiques i d'estil entre els programes del 1985 i del 1993.

Aquest projecte, tot i que acabava a finals del 1995, va ge-

nerar dues publicacions en el període del qual s'ocupa el present report: l'una de divulgació (Margarida BASSOLS, Albert RICO i Anna M. TORRENT [ed.], *La llengua de TV3*, Barcelona, Empúries, 1977) i l'altra de tipus crític (Neus FAURA, David PALOMA i Anna M. TORRENT [ed.], *La llengua de Televisió de Catalunya: Materials per a l'anàlisi*, Bellaterra, Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, 1998).

El següent projecte del Grup, «Las interrelaciones de los discursos oral y escrito en el audiovisual» (PB95-0678), tenia per objectiu comprovar les connexions entre la llengua oral i la llengua escrita utilitzada en la televisió (guions, subtítols, sobreimpresos i missatges per a ser llegits presents en la publicitat). La diversitat dels textos i de la seva funció va provocar línies d'investigació diverses: el discurs acadèmic (programes educatius), el discurs informatiu (noticiaris i documentals), el discurs dramàtic (sèries i pel·lícules) i el discurs publicitari (espots). El grup va presentar els resultats de la investigació en la Jornada sobre l'Oral i l'Escrit a la Televisió (Casa de Convalescència de l'Hospital de Sant Pau, 15 d'octubre de 1999), oberta a lingüistes, professors universitaris i assessors i tècnics dels mitjans de comunicació. El material generat en la investigació va ser objecte d'una publicació: Anna CROS, Mila SEGARRA, Anna M. TORRENT (ed.), *Llengua oral i llengua escrita a la televisió*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2000.

Com a continuació d'una part d'aquest projecte, el Grup Llengua i Mèdia ha iniciat una nova investigació centrada en l'estudi de la capacitat expressiva i creativa dels subtítols, amb el projecte «Variació i creativitat en la subtitulació» (BFF2000-0378), que actualment està en fase de recopilació de mostres de material audiovisual subtitulat a través del teletext, que respongui a la diversitat de gèneres existent, a fi de sistematitzar-ne la casuística i començar-ne l'anàlisi. L'objectiu final és el de formular una proposta coherent de representació de la llengua oral mitjançant el text escrit, que satisfaci les expectatives comunicatives dels consumidors.

D'altra banda, el grup Llengua i Mèdia ha estès la investigació a l'anàlisi del col·loquial televisiu, des del de les telesèries fins al dels *showmans*; a la relació d'aquest col·loquial amb el col·loquial real i, finalment, a la qualitat general de la llengua de la televisió en català. En aquest sentit, el grup elabora actualment un informe sobre la qualitat de la llengua de la televisió en català, d'acord amb l'encàrrec del Consell de l'Audiovisual Català (CAC), per a la realització del qual aquest organisme ha signat un conveni amb la UAB (20 de desembre de 2002).

Els resultats de l'activitat investigadora del grup Llengua i Mèdia s'han presentat en congressos i simposis, entre els quals destaquen: IX Jornades de Sociolingüística de la Nucia: «Multiculturalisme i multilingüisme en el món actual» (Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, Ajuntament de la Nucia, 1996), Jornades d'Educació i Comunicació (UV, 1997), Congrès de Llengua i Mitjans de Comunicació (UdL, 1999), Jornada sobre l'Oral i l'Escrit a la Televisió (UAB, 1999), 7th International Pragmatics Conference (Universitat de Budapest, 2000), V Jornada sobre la Variació Lingüística. Diversitat Dialectal i Estandardització: «Difusió de models i impacte sobre els usos» (UB, 2000), XIII Jornades de Sociolingüística de la Nucia: «Llengües en contacte» (Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, Ajuntament de la Nucia, 2000).

Quant a les publicacions del grup Llengua i Mèdia, entre el 1996 i el 2002 se'n comptabilitzen seixanta-tres, distribuïdes en

tre llibres (disset), capítols de llibres (vint-i-cinc), articles en revistes (quinze) i contribucions en actes de congressos (sis) (taula 94).

Dels quinze articles, deu han aparegut en revistes que consten a la classificació per nivells de la CIRIT, tal com es veu a la taula 95.

Tanquem aquest punt dedicat a la UAB, fent esment d'algunes publicacions del GGT que entren en el terreny de la dialectologia i la gramàtica històrica, per bé que el gruix de la producció científica d'aquest grup de recerca consolidat —cent setanta-quatre publicacions entre el 1996 i el 2002— s'inscriu de ple en l'àmbit de coneixement d'un altre report, el de lingüística i sociolingüística:

BARTRA, Anna; BRUCART, Josep Maria; RIGAU, Gemma. «Per què lo prec, si-l plats, que-m perdó mos peccats. Vigència de l'alternança acusativa en català». *Estudi General* [Girona: Universitat de Girona], núm. 22 (2002).

CABRÉ, Teresa. «Faithfulness to prosodic edges. Dialectal variation in truncated words in Catalan». *Catalan Working Papers in Linguistics* [Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona], núm. 6 (1998), p. 7-22.

CABRÉ, Teresa; PRIETO, Pilar. «Prosodic and analogical forces in language change: the case of rising diphthongs/hiatus lexical distribution in Catalan». *Report de Recerca GGT-01-8* [Bellaterra: UAB] (2001). <<http://seneca.uab.es/ggt/reports.htm>>

RIGAU, Gemma. «Sintaxi i variació dialectal: les construccions locatives». A: LLORET, Maria Rosa [et al.] [ed.]. *Anàlisi de la variació lingüística*. Barcelona: PPU, 1997, p. 179-202.

— «La variació sintàctica. Uniformitat en la diversitat». *Caplletra. Revista Internacional de Filologia* [València], núm. 25 (1998), p. 63-81.

— «On temporal and causal infinitive constructions in Catalan dialects». *Catalan Working Papers in Linguistics* [Barcelona, Bellaterra: Servei de Publicacions de la UAB], núm. 6 (1998), p. 95-114.

— «Number agreement variation in Catalan dialects». *Report de Recerca GGT-00-13* [Bellaterra: UAB] (2000). <<http://seneca.uab.es/ggt/reports.htm>>

TAULA 94
Publicacions del grup Llengua i Mèdia entre el 1996 i el 2002

Tipus	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Llibres	1	4	5	1	2	3	1	17
Capítols de llibres	—	2	3	—	13	4	3	25
Articles en revistes	1	—	5	2	4	2	1	15
Contribucions en actes	1	—	—	—	2	2	1	6
<i>Total</i>	3	6	13	3	21	11	6	63

TAULA 95
Revistes en què han aparegut articles del grup Llengua i Mèdia en el període 1996-2002

Q	Revista	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
B	<i>Els Marges.</i> <i>Revista de Llengua i Literatura</i>	–	–	–	1	–	–	–	1
C	<i>Articles de Didàctica de la Llengua i la Literatura</i>	–	–	1	–	–	–	–	1
C	<i>Caplletra. Revista Internacional de Filologia</i>	–	–	–	–	1	–	–	1
C	<i>Llengua & Literatura</i>	–	–	1	–	–	–	–	1
D	<i>Escola Catalana</i>	1	–	1	–	–	1	–	3
D	<i>Quaderns de Traducció</i>	–	–	1	1	–	–	–	2
D	<i>Treballs de Comunicació</i>	–	–	1	–	–	–	–	1
	Total	1	–	5	2	1	1	–	10

Q: nivell de qualificació.

6.1.3. Resultats del Departament de Filologia Catalana de la UdL

En el cas de les dades sobre resultats de recerca de la UdL, les donem per departament²² i no per grups de recerca, perquè és com ens les han facilitades.²³

El nombre de tesis llegides al Departament de Filologia Catalana de la UdL entre el 1996 i el 2002 és el que es recull a la

taula 96, en què se separen les tesis que han disposat de l'ajut d'una beca de les que no n'han disposat.

Pel que fa als articles científics publicats en revistes per professors del Departament de Filologia Catalana de la UdL, a la taula 97 s'apleguen les dades que ha proporcionat el Vicerectorat de Recerca de la UdL, en què s'indica el nombre d'articles, el nivell de la revista en què han aparegut i la puntuació que suposen.

TAULA 96
Tesis llegides al Departament de Filologia Catalana de la UdL entre el 1996 i el 2002*

Condicions	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Amb beca	–	–	–	–	–	1	–
Sense beca	–	–	–	–	–	2	1
Total	0	0	0	0	0	3	1

* Font: Vicerectorat de Recerca de la UdL.

22. Això implica que també s'hi inclouen les dades de l'altre grup de recerca del Departament de Filologia Catalana, Narrativa i Conversació (UNIC), que treballa en l'àmbit de l'anàlisi de la conversa.

23. Tot i això, disposem de les deu contribucions que el Grup de Recerca de Fonètica ha destacat com a més rellevants dels darrers cinc anys: són sis llibres dels anys 1999 i 2000 (dos publicats per Pagès Editors, dos per Publicacions de l'Abadia de Montserrat [PAM]; un per PAM i Curial i un per les Edicions de la Universitat de Lleida) i quatre articles dels anys 1997 a 1999 (un aparegut a *Llengua i Ús*, un a les *Actes del I Congrés de Fonètica Experimental* i dos en obres col·lectives). També disposem de les deu contribucions destacades pel Grup d'Estudis en Filologia Ribagorçana (que recordem que pertany al Departament de Filologia Clàssica, Francesa i Hispànica): són deu llibres, tots sobre toponímia de la Riba-

El 37,5 % dels articles són de nivell *C*, mentre que el 62,5 % són de nivell *D*. Si mirem la repercussió en la puntuació, però, veiem que el 63 % de la puntuació la donen el 37,5 % d'articles que són de nivell *C*, mentre que el 62,5 % d'articles de nivell *D* només contribueixen un 37 % a la puntuació.

gorça, publicats entre el 2001 i el 2002 (cinc estan editats per Milenio, un per Pagès Editors i quatre per Edicions de la Universitat de Lleida).

TAULA 97
 Articles científics publicats per professors del Departament de Filologia Catalana de la UdL

Q		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total	Percentatge
A (7)	Nombre	—	—	—	—	—	—	—	0,0	0,0
	Punts	—	—	—	—	—	—	—	0,0	0,0
B (5,75)	Nombre	—	—	—	—	—	—	—	0,0	0,0
	Punts	—	—	—	—	—	—	—	0,0	0,0
C (4,25)	Nombre	—	2,0	2,0	1,00	—	—	1,00	6,0	37,5
	Punts	—	8,5	8,5	4,25	—	—	4,25	25,5	63,0
D (1,5)	Nombre	2	1,0	1,0	1,00	4	—	1,00	10,0	62,5
	Punts	3	1,5	1,5	1,50	6	—	1,50	15,0	37,0
Total	Nombre	2	3,0	3,0	2,00	4	—	2,00	16,0	
	Punts	3	10,0	10,0	5,75	6	—	5,75	40,5	

Q: nivell de qualificació.

TAULA 98
 Publicacions del Departament de Filologia Catalana de la UdL entre el 1996 i el 2000*

Tipus	1996	1997	1998	1999	2000	Total
Llibres	10	2	6	4	3	25
Capítols	2	3	3	9	28	45
Articles en revistes	8	14	10	17	24	73
Edicions	—	—	1	2	7	10
Traduccions	—	—	—	1	—	1

* Disposem de les memòries dels anys del 1996 al 2000. Les dels anys 2001 i 2002 encara no estan disponibles. Cal dir que les dades sobre articles en revistes no quadren amb les proporcionades pel Vicerectorat de Recerca.

A través del buidat de les memòries de recerca del Departament de Filologia Catalana de la UdL, hem pogut accedir a informació més detallada sobre les publicacions, de diversos tipus, del professorat d'aquest Departament entre el 1996 i el 2000. Queden recollides a la taula 98.

Pel que fa als articles científics dels professors del Departament de Filologia Catalana de la UdL publicats en revistes, mostren la classificació per nivells que es reflecteix a la taula 99, segons el sistema establert per la CIRIT. Destaca el fet que més de la meitat, un 60,3 %, s'han publicat en revistes que no apareixen a la *Proposta d'un sistema d'avaluació de la recerca en humanitats i ciències socials*.

Pel que fa a les revistes qualificades per la CIRIT en què han aparegut articles dels professors del Departament de Filologia Catalana de la UdL, són les que mostra la taula 100.

Quant a la tipologia de la participació en congressos i simposis dels professors del Departament de Filologia Catalana de la UdL, queda recollida a la taula 101, en què s'estableixen tres grups: conferència invitada, comunicació i pòster.

Els seixanta-nou congressos en què han participat professors del Departament de Filologia Catalana de la UdL s'han celebrat en un 81,2 % a l'Estat espanyol. Dels que han tingut lloc a l'estranger, el nombre més significatiu es reparteix entre França i Anglaterra (un 4,3 % en cada cas) (taula 102).

Quant als congressos celebrats a Espanya, se n'observa la distribució territorial que apareix a la taula 103, en què es veu que el radi principal de participació en congressos té com a cen-

tre la província de Lleida (amb un 21,4 % dels congressos) i com a corona la província de Barcelona (19,6 %), la de Tarragona (12,5 %) i l'Aragó (14,3 %).

TAULA 99

Nivell de les revistes en què han aparegut publicats els articles dels professors del Departament de Filologia Catalana de la UdL

Any	Nivell A	Nivell B	Nivell C	Nivell D	Sense qualificar*	Total
1996	–	–	–	2	6	8
1997	–	–	2	2	10	14
1998	–	–	2	1	7	10
1999	–	–	5	3	9	17
2000	–	1	5	6	12	24
Total	0	1	14	14	44	73
Percentatge	0	1,4	19,2	19,2	60,3	

* Solen ser articles en revistes locals, com ara *Urc* (de la Paeria de Lleida), *Ressò de Ponent* (de l'Ateneu Popular de Ponent de Lleida), *Terrall* (de les Borges Blanques), *Àmica* (del Consell Cultural de les Valls d'Àneu), *Temps de Franja* (de l'Associació Cultural del Matarranya), *Segarra Actualitat*, i publicacions a la premsa diària, com ara *El Segre* o *La Vanguardia*.

TAULA 100

Revistes en què han aparegut articles dels professors del Departament de Filologia Catalana de la UdL en el període 1996-2002

Q	Revista	1996	1997	1998	1999	2000	Total
B	<i>Els Marges. Revista de Llengua i Literatura</i>	–	–	–	–	1	1
C	<i>Articles de Didàctica de la Llengua i la Literatura</i>	–	–	–	–	1	1
C	<i>Caplletra. Revista Internacional de Filologia</i>	–	–	–	1	–	1
C	<i>Cahiers d'Études Romanes</i>	–	–	1	–	–	1
C	<i>Journal of Iberian and Latin American Studies</i>	–	–	–	1	–	1
C	<i>Llengua & Literatura</i>	–	1	–	2	2	5
C	<i>Revista de Filologia Románica</i>	–	–	–	1	–	1
C	<i>Revista de Llengua i Dret</i>	–	1	1	–	1	3
C	<i>Treballs de Sociolingüística Catalana</i>	–	–	–	–	1	1
D	<i>Revista de Catalunya</i>	–	–	–	2	2	4
D	<i>Serra d'Or</i>	–	–	–	–	1	1
D	<i>Sintagma</i>	1	1	1	–	1	4
D	<i>Societat d'Onomàstica. Butlletí Interior</i>	–	1	–	–	2	3
D	<i>Zeitschrift für Katalanistik</i>	1	–	–	1	–	2
Total		2	4	3	8	12	29

Q: nivell de qualificació.

TAULA 101
Tipologia de les contribucions a congressos dels professors del Departament de Filologia Catalana de la UdL

Tipus	1996	1997	1998	1999	2000	Total
Conferència invitada	4	6	0	2	8	20
Presentació de comunicació	2	9	11	14	12	48
Presentació de pòster	1	0	0	0	0	1
<i>Total</i>	7	15	11	16	20	69

TAULA 102
Països de celebració dels congressos en què han participat professors del Departament de Filologia Catalana de la UdL

Països	1996	1997	1998	1999	2000	Total	Percentatge
Espanya	5	12	9	14	16	56	81,2
Anglaterra	—	1	1	1	—	3	4,3
França	—	1	—	1	1	3	4,3
Itàlia	—	1	—	—	1	2	2,9
Suïssa	—	—	1	—	—	1	1,5
Hongria	—	—	—	—	1	1	1,5
Estats Units	1	—	—	—	—	1	1,5
Mèxic	1	—	—	—	—	1	1,5
Austràlia	—	—	—	—	1	1	1,5
<i>Total</i>	7	15	11	16	20	69	

TAULA 103
Ciutats catalanes i espanyoles de celebració dels congressos en els quals han participat professors del Departament de Filologia Catalana de la UdL

Territori	1996	1997	1998	1999	2000	Total	Percentatge
Província de Lleida (Lleida, Viella)	—	1	—	7	4	12	21,4
Província de Barcelona (Barcelona, Vilafranca del Penedès, Sitges)	3	3	3	1	1	11	19,6
Província de Tarragona (Tarragona, Ulldecona, Alcanar)	—	1	2	2	2	7	12,5
Província de Girona (Girona)	—	1	—	—	1	2	3,6

TAULA 103 (Continuació)
Ciutats catalanes i espanyoles de celebració dels congressos en els quals han participat professors del Departament de Filologia Catalana de la UdL

Territori	1996	1997	1998	1999	2000	Total	Percentatge
País Valencià (Alacant, Castelló, València)	—	4	—	1	1	6	10,7
Illes Balears (Eivissa, Maó)	—	—	1	—	2	3	5,4
Aragó (Saragossa, Osca, Fraga, Açaui)	1	2	2	1	2	8	14,3
Resta de l'Estat (Madrid, Salamanca, Bilbao, Sevilla, Cadis)	1	—	1	2	3	7	12,5
<i>Total</i>	5	12	9	14	16	56	

6.1.4. Resultats de la Secció Francesc Eiximenis de l'Institut de Llengua i Cultura Catalanes de la UdG

Una de les activitats més importants de la Secció Francesc Eiximenis de l'ILCC de la UdG és la celebració dels Col·loquis Internacionals Problemes i Mètodes d'Història de la Llengua. La intenció d'aquests col·loquis és reunir durant una setmana investigadors nacionals i internacionals especialitzats en el tema

escollit per a la trobada. Els Col·loquis Internacionals són, doncs, un fòrum d'intercanvi de punts de vista i experiències de recerca d'historiadors de la llengua i de la literatura de l'àmbit de les llengües romàniques. La iniciativa de celebrar-los va sorgir fa alguns anys, el 1991, per a propiciar la discussió teòrica sobre problemes i mètodes de la història de la llengua. L'any 1996 es va decidir d'intercalar els Col·loquis Internacionals Problemes i Mètodes d'Història de la Llengua, bianuals, amb col·loquis dedi-

TAULA 104
Col·loquis Internacionals Problemes i Mètodes d'Història de la Llengua celebrats en el període 1996-2002

Any	Edició	Àmbit temàtic
1997	IV Col·loqui Internacional Problemes i Mètodes d'Història de la Llengua: «Àmbits de la codificació»	En aquesta ocasió el col·loqui va centrar la reflexió sobre un aspecte de gran rellevància en tots els processos de definició i establiment de les llengües: la <i>codificació lingüística</i> , que es produeix a través de diferents canals o àmbits segons els llocs i els moments, i que resulta decisiva per a la perpetuació històrica d'aquestes construccions ideals que anomenem <i>llengües</i> .
1999	V Col·loqui Internacional Problemes i Mètodes d'Història de la Llengua: «Models lingüístics d'Europa»	El tema monogràfic d'aquesta edició va ser la configuració de diversos models lingüístics a Europa en el transcurs de la història, la implantació dels quals afecta de manera inevitable la trajectòria particular de cada una de les llengües. La reflexió va tenir en compte des de l'arrelament del llatí com a llengua de cultura comuna a tot el territori europeu fins als problemes que planteja actualment la nova configuració politicoeconòmica d'aquest espai cultural.
2000	VI Col·loqui Internacional Problemes i Mètodes d'Història de la Llengua: «Història de les idees lingüístiques»	El tema monogràfic d'aquesta edició va ser la història de les idees lingüístiques en diferents àmbits de la Romània. L'objectiu, de caràcter metodològic i eminentment teòric, era posar en comú reflexions diferents sobre les aportacions de la historiografia lingüística italiana, espanyola, francesa i catalana, perquè valorar els mètodes d'aquesta disciplina també implica tenir en compte els enfocaments ideològics que s'han aplicat per a explicar la història de les llengües.

TAULA 105
 Ponents dels Col·loquis Internacionals Problemes i Mètodes d'Història de la Llengua celebrats en el període 1996-2002

Edició	Ponents	Universitat
1997 IV CoHoqui: «Àmbits de la codificació»	Josep M. Nadal	Universitat de Girona
	Paolo Trovato	Universitat de Ferrara
	Bernard Cerquiglini	Universitat de París VII
	Juan Ramón Lodares	Universitat Autònoma de Madrid
	Henri Boyer	Universitat de Montpeller
	Nicola de Blasi	Universitat de Nàpols
1999 V CoHoqui: «Models lingüístics d'Europa»	Christianne Marchello-Nizia	Escola Normal Superior Fontenay / Saint Cloud
	José Enrique Gargallo	Universitat de Barcelona
	Francesco Sabatini	Universitat de Roma III
	Dieter Messner	Universitat de Salzburg
	Jean-Michel Eloy	Universitat d'Angers
	Josep M. Nolla	Universitat de Girona
2001 VI CoHoqui: «Història de les idees lingüístiques»	Alberto Varvaro	Universitat de Nàpols
	Rosanna Sornicola	Universitat de Nàpols
	José A. Pascual	Universitat de Salamanca / Instituto Cervantes
	Sylvain Auroux	Escola Normal de Lió
	Antoni Ferrando	Universitat de València
	Miquel Nicolás	Universitat de València
	August Rafanell	Universitat de Girona
	Albert Rossich	Universitat de Girona

cats a la literatura catalana antiga (del segle XIII al XIX), de manera que actualment s'organitza un col·loqui cada any, alternativament dedicat a la llengua i a la literatura.²⁴

En el període 1996-2002, la Secció Francesc Eiximenis de l'ILCC de la UdG ha organitzat tres Col·loquis Internacionals Problemes i Mètodes d'Història de la Llengua, sobre els temes que es detallen a la taula 104.

I a la taula 105 es recullen els ponents que van intervenir en cadascun d'aquests col·loquis internacionals.

També, durant el període 1996-2002, la Secció Francesc Eiximenis de l'ILCC de la UdG, juntament amb el Centre de

Documentació i Estudis sobre les Llengües d'Europa i de la Mediterrània, ha organitzat tres jornades «Concepcions i processos de la promoció de les llengües: estudi de casos», en les quals es van convidar diversos ponents internacionals (taula 106).

Els ponents convidats als Col·loquis Internacionals Problemes i Mètodes d'Història de la Llengua i a les jornades «Concepcions i processos de la promoció de les llengües: estudi de casos» mostren una voluntat d'intercanvi de mètodes i de coneixements amb grups de recerca en història de la llengua d'altres països europeus, especialment d'Itàlia i de França.

D'altra banda, disposem d'informació sobre publicacions del Grup d'Història de la Llengua de la Secció Francesc Eiximenis, tot i que hem de remarcar que només hi consten les dades de dos dels deu membres de l'equip investigador (taula 107).

24. Fins ara s'han organitzat quatre edicions dels Col·loquis en l'àmbit de la literatura: una de dedicada al poeta Ausiàs March, una altra sobre aspectes del teatre català antic, una tercera sobre literatura i cultura del segle XIII al XV i, la darrera, sobre les relacions entre història i llegenda al Renaixement.

TAULA 106
Ponents de les jornades «Concepcions i processos de la promoció de les llengües: estudi de casos» celebrades en el període 1996-2002

Edició	Ponents	Universitat/institució
1998 I Jornada	Joan Costa	Universitat Pompeu Fabra
	Jordi Suïls	Universitat de Lleida
	Xavier Lamuela	Universitat de Tolosa II (Le Mirail) - Universitat de Girona
	Mwatha N'Galasso	Universitat de Bordeus III (Universitat Michel de Montaigne)
	Alain Viaut	CNRS / Universitat de Bordeus III (Universitat Michel de Montaigne)
1999 II Jornada	Maite Puigdevall	Universitat de Cardiff
	Tadhg Ó Hifearnáin	Universitat de Limerick
	Alain Viaut	CNRS TIDE / UMR 6588, Universitat de Bordeus III (Universitat Michel de Montaigne)
	Fabio Chiocetti	Institut Cultural Ladin
	Maria Cristina Cescutti	Osservatori Regionâl de Lenghe e de Culture Furlanis
2000 III Jornada	Diego Corraïne	Sotziedade pro sa Limba Sarda, Edizioni Papiros
	Henri Boyer	Universitat de Montpellier III (Universitat Paul Valéry)
	Patric Sauzet	Universitat de París VIII - Vincennes a Saint-Denis
	Günter Behling	Universitat de Montpellier III (Universitat Paul Valéry)
	Jordi Suïls	Universitat de Lleida
	Joan Salles-Loustau	Inspector general per les llengües regionals de França
	M. Carmen Alén	Universitat de Santiago de Compostella
	Miquel Strubell	Universitat Oberta de Catalunya
Alain Viaut	CNRS TIDE/UMR 6588, Universitat de Bordeus III (Universitat Michel de Montaigne)	

TAULA 107
Publicacions de membres del Grup d'Història de la Llengua de la Secció Francesc Eiximenis entre el 1996 i el 2001

Tipus	1996	1997	1998	1999	2000	2001	Total
Llibres	1	1	1	—	1	—	4
Edicions	—	2	—	1	—	—	3
Articles	—	3	4	1	—	4	12
Pròlegs	—	2	1	—	—	—	3
Ressenyes	1	1	—	1	—	—	3
Divulgació a la premsa	2	3	—	1	1	1	8
Altres	—	—	—	—	2	—	2

TAULA 108

Tesis doctorals i treballs de recerca del Grup d'Història de la Llengua de la Secció Francesc Eiximenis en el període 1996-2002

Any	Títol	Autor	Director	Tipus
1996	<i>L'annexió del Rosselló a França. Un cas d'integració per la llengua (1659-1789)</i>	Narcís Iglesias	Josep M. Nadal	Treball de recerca
1997	<i>L'obra filològica d'Antoni de Bastero i Lledó. Edició de la Història de la llengua catalana</i>	Francesc Feliu	Josep M. Nadal	Tesi doctoral
2001	<i>L'obra lingüística de Josep Calveras</i>	Narcís Iglesias	Josep M. Nadal	Tesi doctoral
2001	<i>Teoria i pràctica lingüístiques a l'obra literària i editorial de Joan Sales</i>	Jordi Cornellà	August Rafanell	Treball de recerca

Pel que fa a tesis doctorals i treballs de recerca elaborats en el marc del Grup d'Història de la Llengua de la Secció Francesc Eiximenis, en el període 1996-2002 es van llegir els que consten a la taula 108.

6.1.5. Resultats de l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús (URV)

A la taula 109 recollim les dades sobre la producció científica de l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús, durant el període 1996-2002, segons la informació que consta a la base de dades de recerca GREC de la URV.

TAULA 109

Producció científica de l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús (1996-2002)*

Tipus	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Tesis i treballs de recerca	—	—	—	—	—	—	—	0
Publicacions en revistes	16	9	1	3	4	7	10	50
Contribucions a congressos	12	10	21	12	10	18	9	92
Publicacions en llibres	20	4	11	11	11	12	10	79

* Font: Servei de Gestió de la Recerca (URV).

TAULA 110

Nivell de les revistes en què han aparegut publicats els articles científics de l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús (URV)

Any	Nivell A	Nivell B	Nivell C	Nivell D	Sense qualificar	Total
1996	0	2	2	3	9	16
1997	0	1	0	5	3	9
1998	0	1	0	0	0	1
1999	0	0	1	2	0	3
2000	0	0	0	2	2	4

TAULA 110 (Continuació)

Nivell de les revistes en què han aparegut publicats els articles científics de l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús (URV)

Any	Nivell A	Nivell B	Nivell C	Nivell D	Sense qualificar	Total
2001	0	0	2	1	4	7
2002	0	1	2	3	4	10
Total	0	5	7	16	22	50
	0 %	10 %	14 %	32 %	44 %	
Puntuació	0	28,75	29,75	24	—	82,5
	0 %	34,85 %	36,06 %	29,09 %	—	

Pel que fa a les publicacions en revistes, a la taula 110 se n'explicita la classificació seguint la *Proposta d'un sistema d'avaluació de la recerca en humanitats i ciències socials* de la CIRIT, que estableix quatre grups: *A* (7 punts), *B* (5,75 punts), *C* (4,25 punts) i *D* (1,5 punts).

A continuació especifiquem les revistes qualificades per la

CIRIT en què han aparegut els articles de l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús (taula 111).

Quant a la tipologia de les contribucions a congressos de l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús, queden recollides a la taula 112.

Si fem la classificació de les contribucions segons el país de

TAULA 111

Revistes en què han aparegut articles de l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús (URV)

Q	Revista	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
B	<i>Els Marges. Revista de Llengua i Literatura</i>	2	1	1	—	—	—	1	5
C	<i>Articles de Didàctica de la Llengua i la Literatura</i>	—	—	—	—	—	—	1	1
C	<i>Butlletí de la Societat Castellonenca de Cultura</i>	1	—	—	—	—	—	—	1
C	<i>Caplletra. Revista Internacional de Filologia</i>	—	—	—	1	—	—	—	1
C	<i>Diálogos Hispánicos de Amsterdam</i>	1	—	—	—	—	—	—	1
C	<i>Estudis de Llengua i Literatura Catalanes</i>	—	—	—	—	—	1	—	1
C	<i>Llengua & Literatura</i>	—	—	—	—	—	1	—	1
C	<i>Treballs de Sociolingüística Catalana</i>	—	—	—	—	—	—	1	1
D	<i>Bells</i>	—	—	—	—	1	—	—	1
D	<i>Estudios de Fonética Experimental</i>	—	1	—	—	—	—	—	1
D	<i>Quaderns de Traducció</i>	—	—	—	—	1	—	—	1
D	<i>Revista de Catalunya</i>	1	1	—	1	—	—	1	4
D	<i>Revista del Centre de Lectura de Reus</i>	2	3	—	—	—	1	2	8
D	<i>Serra d'Or</i>	—	—	—	1	—	—	—	1
Total		7	6	1	3	2	3	6	28

Q: nivell de qualificació.

celebració dels congressos en els quals ha participat l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús, trobem que un 91,3 % ha tingut lloc a l'Estat espanyol (taula 113).

Com mostra la taula 114, la participació en congressos de l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús, de la URV, es concentra sobretot en poblacions de la província de Tarragona (Tarragona, Reus, Valls, Gratallops, Horta de Sant Joan, Ulldecona, Tortosa, Cambrils, Alcanar), que acumulen més del 51,2 %

de les participacions. També és remarcable l'orientació barcelonina (15,5 %), valenciana (14,3 %) i, en menor proporció, balear (8,3 %).

En darrer lloc, pel que fa a la tipologia de les publicacions en llibres de l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús, trobem un 19 % de llibres, mentre que més de la meitat de la producció es concentra en capítols de llibres (51,9 %) (taula 115).

TAULA 112

Tipologia de les contribucions a congressos de l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús (URV)

Tipus	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total	Percentatge
Membre del comitè científic	—	—	3	—	—	1	—	4	4,3
Membre del comitè organitzador	—	1	3	—	—	2	1	7	7,6
Conferència	—	—	1	3	1	1	—	6	6,6
Ponència	5	4	7	2	3	4	2	27	29,3
Presentació de comunicació	7	5	7	7	6	10	6	48	52,2
<i>Total</i>	12	10	21	12	10	18	9	92	

TAULA 113

Països de celebració dels congressos en els quals ha participat l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total	Percentatge
Espanya	12	10	19	9	8	17	9	84	91,3
França	—	—	—	—	2	1	—	3	3,3
Alemanya	—	—	2	2	—	—	—	4	4,3
Grècia	—	—	—	1	—	—	—	1	1,1
<i>Total</i>	12	10	21	12	10	18	9	92	

TAULA 114

Ciutats catalanes i espanyoles de celebració dels congressos en els quals ha participat l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús

Territori	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total	Percentatge
Província de Tarragona (Tarragona, Reus, Valls, Gratallops, Horta de Sant Joan, Ulldecona, Tortosa, Cambrils, Alcanar)	9	7	10	4	4	6	3	43	51,2

TAULA 114 (Continuació)

Ciutats catalanes i espanyoles de celebració dels congressos en els quals ha participat l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús

Territori	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total	Percentatge
Província de Lleida (Cervià de les Garrigues)	–	–	–	–	–	1	–	1	1,2
Província de Barcelona (Barcelona, Bellaterra, Vic, Folgueroles)	–	1	5	1	–	1	5	13	15,5
País Valencià (Castelló, Vinaròs, Benicarló, València, Alcoi)	–	1	3	2	2	4	–	12	14,3
Illes Balears (Palma, Maó, Ciutadella)	2	1	–	1	–	3	–	7	8,3
Resta de l'Estat espanyol (Lugo, Vigo, Salamanca, Lleó, Cadis, Sevilla)	–	–	1	–	3	2	–	6	7,1
Sense especificar	1	–	–	1	–	–	–	2	2,4
<i>Total</i>	12	10	19	9	8	17	9	84	

TAULA 115

Tipologia de les publicacions en llibres de l'Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total	Percentatge
Llibres	7	–	1	3	3	–	1	15	19,0
Capítols de llibres	11	2	5	5	4	9	5	41	51,9
Articles	2	–	1	2	2	1	3	11	14,0
Edicions	–	–	3	1	2	2	1	9	11,4
Ressenyes	–	1	–	–	–	–	–	1	1,3
Altres (pròlegs)	–	1	1	–	–	–	–	2	2,5
<i>Total</i>	20	4	11	11	11	12	10	79	

6.1.6. Resultats de la UOC

Els resultats d'investigació en dialectologia i història de la llengua es concreten en la recerca personal de l'únic professor del Programa de Filologia Catalana assignat a aquesta àrea de coneixement. En recollim les dades des del 2000, any de la seva incorporació (taula 116).

TAULA 116
Investigació en dialectologia i història de la llengua a la UOC

Tipus de resultat	2000	2001	2002	Total
Llibres	1	—	1	2
Capítols de llibres	—	—	2	2
Articles en revistes	—	3	—	3
Articles en actes	—	—	1	1
Ponències	—	1	—	1
Comunicacions	6	2	—	8
Ressenyes	1	1	1	3

6.2. Resultats de l'Institut d'Estudis Catalans

6.2.1. *Atles Lingüístic del Domini Català*

L'any 1998 es va tancar la primera fase del programa de recerca ALDC, amb la consecució dels objectius següents:

1. La formació d'una base de dades informatitzada amb els materials dialectològics recollits *in situ* mitjançant un qüestionari de 2.452 preguntes aplicat a 190 poblacions de tot el domini lingüístic català. Aquesta base de dades consta de 470.450 registres, que corresponen a les respostes a aquest qüestionari, cadascuna de les quals és presentada en forma fonètica i en forma normalitzada.

2. La preparació d'un recull d'etnotextos del català oriental. Es tracta de textos transcrits fonèticament, a partir de gravacions magnètiques, i normalitzats, que reproduïen la parla espontània de les generacions més grans en les diferents modalitats de la llengua i que reflecteixen aspectes de la vida rural desusats o poc coneguts en la societat moderna. Aquest recull d'etnotextos ha estat publicat per l'IEC:

VENY, Joan; PONS I GRIERA, Lúdia. *Atles lingüístic del domini català: Etnotextos del català oriental*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1998 (Biblioteca de Dialectologia i Sociolingüística; 5).

A partir de l'any 1999 es va emprendre la segona fase del programa de recerca, que se centra en la preparació i la publicació en forma cartogràfica de les respostes emmagatzemades a la base de dades i que també preveu la preparació d'un recull d'etnotextos del català occidental, presentats en transcripció fonètica i en ortografia convencional. De moment, els fruits que ha donat aquesta segona fase es concreten en:

1. La publicació del primer volum cartogràfic de l'ALDC, aparegut l'any 2001, que ultra una extensa introducció, fa pú-

blics els materials de les primeres 198 preguntes del qüestionari:

VENY, Joan; PONS I GRIERA, Lúdia. *Atles lingüístic del domini català*. Vol. I: *Introducció*; 1. *El cos humà. Malalties*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2001.

2. La preparació dels materials per al segon volum, basats en les preguntes de la 199 a la 473 del qüestionari (capítol 2. *El vestit* i 3. *La casa i ocupacions domèstiques*), la publicació del qual tingué lloc el 2003.

En fases successives es preveu publicar el recull d'etnotextos del català occidental i la resta de la part cartogràfica de l'obra. D'altra banda, cal destacar que aquest programa de recerca ha propiciat la publicació d'articles diversos basats en l'estudi de materials de la seva base de dades i que la publicació successiva de més materials obre moltes possibilitats futures d'estudi de la variació lèxica, fonètica, morfològica i sintàctica del català en tot el seu àmbit geogràfic.

En el període 1996-2002, aquest ha estat un dels programes de recerca en l'àmbit de la filologia que ha aconseguit més impacte social, com a conseqüència de la publicació del primer volum cartogràfic de l'*Atles lingüístic del domini català*, llargament esperat després de cinquanta anys de vida del projecte. Aquest impacte social es reflecteix en diversos fets.

1. Les nombroses presentacions de què aquest volum ha estat objecte, a Baiona, a la UAB, a l'Ateneu Barcelonès, a l'Ateneu de Maó, a «Sa Nostra» de Palma de Mallorca, al Consell d'Eivissa i Formentera, al Centre d'Estudis Molletans de Mollet del Vallès, a la UA, al Centre de Normalització Lingüística de Sant Celoni i a les Jornades de Català a Sant Cugat del Vallès.

2. La proliferació de ressenyes en revistes especialitzades internacionals i nacionals: *Fonetica si Dialectologie*, de Bucarest, *Revue d'Études Catalanes*, de Montpeller, *Zeitschrift für romanische Philologie*, de Tübingen, *Mitteilungen des Deutschen Katalanistenverbandes*, de Münster-Frankfurt del Main, *Catalan Review*, de la North American Catalan Society (NACS), *Llengua & Literatura*, de Barcelona, *Escola Catalana*, de Barcelona, *Serra d'Or*, de Barcelona, *Sintagma*, de Lleida, *Estudis Romànics*, de Barcelona.

3. El ressò que li van donar els mitjans de comunicació escrits i audiovisuals, tant la ràdio com la televisió.

D'altra banda, no hem d'oblidar que el 2002 la Secció Filològica de l'IEC va ser guardonada amb un dels Premis Nacionals de Cultura que atorga la Generalitat de Catalunya, concretament amb el Premi Nacional de Patrimoni Cultural, per la publicació, l'any 2001, del primer volum de l'*Atles lingüístic del domini català*, que el jurat va qualificar d'«obra modèlica en el camp de la dialectologia romànica, que descriu la diversitat i distribució del

patrimoni lingüístic oral de totes les terres de llengua i cultura catalanes».

6.2.2. *Diccionari del Català Contemporani*

El 1997 es va concloure la primera fase del programa de recerca Diccionari del Català Contemporani, amb l'assoliment de l'objectiu marcat: la constitució d'un corpus textual suficient i representatiu que servís de base per a l'elaboració del diccionari descriptiu de la llengua catalana. Concretament, els resultats d'aquesta fase es concreten en els següents:

1. El Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana (CTILC), que conté 3.399 textos, literaris i no literaris, que abracen des de l'any 1832 fins al 1988. Es tracta d'un corpus completament lematitzat (anotat i desambigat pel que fa a la informació morfosintàctica), especialment concebut per a la recerca lexicològica. L'alt grau de validació a què s'ha sotmès la informació fa del CTILC un dels corpus més destacables en relació amb altres corpus de referència constituïts en l'àmbit europeu.

2. La base de dades lexicogràfica (BDLex), que conté tretze diccionaris publicats en el mateix període temporal que abraça el corpus, i que s'ha concebut com a font d'informació lexicogràfica per a complementar el CTILC.

3. La publicació, en tres volums, del *Diccionari de freqüències*, que aplega, en format electrònic i també sobre paper, les dades lèxiques i quantitatives del corpus:

RAFEL I FONTANALS, Joaquim [dir.]. *Diccionari de freqüències*. Vol. 1: *Llengua no literària*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1996, CLIII + 1.539 p. + CD-ROM i un manual d'utilització.

— *Diccionari de freqüències*. Vol. 2: *Llengua literària*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1998, XLVI + 1.367 p.

— *Diccionari de freqüències*. Vol. 3: *Dades globals*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1998, CXXXI + 1.476 p. + CD-ROM de l'obra completa i un manual d'utilització.

El 1998 va iniciar-se la segona fase del programa de recerca Diccionari del Català Contemporani, amb l'objectiu d'elaborar un diccionari descriptiu sobre la base dels recursos constituïts en la primera fase del projecte (CTILC i BDLex), el qual durà per títol *Diccionari descriptiu de la llengua catalana* (DDLCC). Un diccionari descriptiu és una obra lexicogràfica que té per objectiu la definició de les unitats lèxiques d'una llengua, des del punt de vista del contingut i de la utilització real, sense restriccions basades en criteris prescriptius. El DDLCC, que es redacta d'acord amb els principis metodològics de la lexicografia actual i tenint en compte els avenços de la lingüística pel que fa a l'anàlisi del lèxic, constarà d'unes setanta mil entrades principals (caps d'article) i uns cent deu mil mots tractats en total, ja que la seva nomenclatura és de caràcter complex.

De moment, les consecucions d'aquesta segona fase es concreten de la manera següent:

1. El projecte ha dissenyat i implementat una estació de treball lexicogràfica, que és l'entorn de treball que permet al lexicògraf l'accés al màxim d'informació possible d'una manera còmoda, ràpida i eficient; a més, aquesta estructura permet integrar eines per al control i el manteniment de les diferents fases de redacció del diccionari i per a la gestió dels diferents elements estructurals d'aquest.

2. A finals de juny de 2003 s'havien redactat 11.184 articles de diccionari, distribuïts en 8.135 articles principals i 3.049 articles secundaris. A aquesta dada cal, encara, afegir 2.620 articles provisionals, redactats parcialment, que s'incorporen al diccionari a fi de poder-hi vincular informacions presents en els articles totalment redactats.

3. Durant el curs 2003-2004 s'ha donat forma final a l'estructura i presentació de la pàgina web del DDLCC per a la pròxima publicació per Internet dels articles ja redactats del diccionari. També s'ha elaborat la documentació de suport (*Guia d'utilització* del diccionari) per a la interpretació correcta de les dades que conté.

6.2.3. *Estudis Romànics*

En el període que considerem, del 1996 al 2002, la revista *Estudis Romànics* (ER) ha tret tres volums: xxii (2000), xxiii (2001) i xxiv (2002). Dels articles publicats en aquests tres volums, vuit pertanyen a l'àmbit de la filologia catalana (llengua) —o bé s'hi relacionen estretament:

1. PENSADO, Carmen. «Sobre la historia del ensordecimiento final». ER, núm. xxii (2000), p. 29-57.

2. CARBONELL, Jordi. «Ramon Aramon i Serra i els *Estudis Romànics*». ER, núm. xxii (2000), p. 213-215.

3. SCHMID, Beatrice. «Contrastes y afinidades: la forma verbal en *-ra* en la Península Ibérica». ER, núm. xxiii (2001), p. 48-64.

4. COLÓN, Germà. «Sobre els peixos *gerret* i *xucla*». ER, núm. xxiii (2001), p. 91-101.

5. SARAGOSSÀ, Abelard. «Sobre la coherència lingüística del superlatiu aplicat a circumstancials (*vine al més tost que pugues*)». ER, núm. xxiii (2001), p. 102-121.

6. RAMOS, Joan Rafel. «El verb *haver-hi*: evolució dels usos sintàctics». ER, núm. xxiii (2001), p. 123-145.

7. GIRALT, Sebastià. «Nota sobre alguns ictònims d'origen occità en textos mèdics d'Arnau de Vilanova i d'altres autors medievals». ER, núm. xxiv (2002), p. 103-108.

8. GARGALLO, José Enrique. «*Per Santa Llúcia, un pas de puça*. Crecer y decrecer de los días, refranes del calendario, *Romania Continua*». ER, núm. xxiv (2002), p. 109-137.

6.2.4. *Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae*

A finals del 2001 es va publicar el fascicle 11 del *Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae*, corresponent a la lletra *F* i destinat al segon volum d'aquesta obra, després de força temps sense que cap fascicle veiés la llum (entre el 1960 i el 1986 havia anat apareixent el primer volum per fascicles: el zero i de l'1 al 9).

Després de l'aparició de l'onzè fascicle, s'ha continuat amb les tasques de redacció: a inicis del 2004 s'està enllestit i a punt de dur a la impremta el fascicle 12, corresponent a la lletra *G*, alhora que s'han començat els treballs d'elaboració dels articles corresponents a la lletra *E*, que constituïran el fascicle 10, destinat a obrir el segon volum. També es treballa en les tasques de buidat i d'informatització dels documents de publicació més recent.

6.2.5. *Obres completes de Pompeu Fabra*

El programa per a l'edició de les obres completes de Pompeu Fabra va ser lliurat a l'IEC i a la Generalitat de Catalunya el 28 de febrer de 2002 i el va aprovar la Secció Filològica el 17 de maig de 2002. El 16 de desembre de 2002 la Generalitat de Catalunya, el Govern de les Illes Balears i l'IEC signaven el conveni que permetia d'engagar-lo.

Els membres de l'equip —Jordi Mir i Joan Solà, com a directors, i els altres investigadors que s'hi han anat afegint— han enllestit diverses tasques preliminars:

1. la revisió escrupulosa del contingut de totes les unitats descrites en el programa inicial, que ha suposat la reorganització dels volums d'acord amb uns criteris més afinats;
2. la designació dels responsables de cada part del projecte, que prendran al seu càrrec la recerca i l'estudi introductoris necessaris per a les diverses unitats que integren l'obra completa;
3. la confecció d'un fascicle orientador dels col·laboradors, que inclou un breu llibre d'estil (que caldrà retocar d'acord amb l'empresa responsable de l'edició).

Cal dir, però, que s'ha retardat una de les decisions imprescindibles per al projecte: la designació de l'empresa o les empreses encarregades de la realització material de l'edició. La designació de l'empresa o empreses responsables és crucial per a les feines de direcció, perquè sense un contacte amb el responsable tècnic no es poden prendre certes decisions com ara el contingut exacte de certs volums o la prelació entre els volums.

6.2.6. *Centre Català de PatRom (Patronymica Romanica)*

Fruit del treball dut a terme en els darrers anys, el Centre Català de PatRom disposa d'una copiosa base de dades de formes antroponímiques (més de cent vint mil formes antigues i unes

cent setanta mil formes contemporànies) de tot el domini lingüístic català, a més d'una àmplia selecció de fonts documentals editades, de les quals s'ha extret la informació antroponímica pertinent.

Els treballs duts a terme fins ara han estat els següents:

1. s'ha treballat per a esmenar els errors i fer més fàcilment consultables les bases de dades antroponímiques, mitjançant un procés de normalització;

2. s'han redactat les anomenades *síntesis regionals*, que són les monografies catalanes sobre els lemes escollits per als gairebé tres-cents articles del diccionari romànic. Com que contenen moltes informacions d'antroponímia catalana que, per diverses raons, no poden ésser incorporades en un article referit a l'antroponímia general romànica, constitueixen al mateix temps esborranys d'articles del projectat *Diccionari d'antroponímia catalana*;

3. s'han establert els criteris que hauran de regir la redacció del *Diccionari d'antroponímia catalana* i s'han redactat alguns articles de mostra. Els articles del diccionari català contindran una part documental i una part interpretativa, de manera que el lector pugui verificar la base documental en la qual es fonamenta la interpretació.

Ultra aquestes realitzacions, cal esmentar també, entre els resultats assolits pel projecte en el període 1996-2002, l'edició de l'obra següent:

MIRALLES, Joan. *Corpus d'antropònims mallorquins del segle XIV*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1997.

D'altra banda, alguns col·laboradors del Centre Català de PatRom (Maria Reina Bastardas, Esperança Piquer) són també redactors d'articles del diccionari romànic. D'aquest, se n'ha publicat un volum de presentació:

KREMER, D. [ed.]. *Dictionnaire historique de l'anthroponymie romane (PatRom)*. *Présentation d'un projet*. Tübingen: Niemeyer, 1997.

Així mateix cal apuntar que diversos membres del Centre Català de PatRom van participar en el Congrés de Ciències Onomàstiques d'Aberdeen (1996) i en el de Santiago de Compostella (1999) i hi van aportar comunicacions sobre toponímia i antroponímia.

6.2.7. *Vocabulari de la llengua catalana medieval de Lluís Faraudo de Saint-Germain*

Aquest programa de publicació dels materials lexicogràfics que Lluís Faraudo de Saint-Germain va deixar en heretatge a l'IEC va començar l'any 2001 i, en el període que estudiem, no ha pogut, doncs, enllestit cap publicació.

6.2.8. Publicació de l'obra gramatical d'Antoni Febrer i Cardona

En una reunió celebrada el 28 de gener de 2002, a la qual assistiren Joan A. Argenter, llavors president de la Secció Filològica, Jordi Carbonell, membre de la Secció Filològica, Josep Miquel Vidal, coordinador científic de l'IME, i Maria Paredes, membre corresponent de l'IME i curadora de l'edició del *Diccionari* de Febrer, es van prendre diversos acords sobre aquest programa de recerca, entre els quals hi ha el de constituir un comitè d'edició de l'*Obra completa* d'Antoni Febrer i Cardona, compost per Joan Martí i Castell, actual president de la Secció Filològica, i Jordi Carbonell, membre emèrit de la mateixa Secció, en representació de l'IEC; Josep Miquel Vidal, coordinador científic, Josefina Salord, presidenta, i Àngel Mifsud, cap de la Secció de Llengua i Literatura, en representació de l'IME; Josep Massot i Muntaner, director de PAM; Amadeu Viana, catedràtic de la UdL; Jordi Ginebra, professor titular de la URV, i Maria Paredes, membre corresponent de l'IME.

També es van establir els criteris d'edició i es va decidir la numeració, els curadors i el calendari inicial de publicació dels volums de l'obra completa d'Antoni Febrer que formaran part de la «Biblioteca Filològica»:

- I. *Diccionari menorquí, espanyol, francès i llatí* (aparegut ja el 2001 amb el número 42 de la col·lecció «Biblioteca Filològica» que publica l'IEC)
- II. *Obra gramatical catalana 1* (Jordi Ginebra, 2003)
- III. *Obra gramatical catalana 2* (Jordi Ginebra, 2004)
- IV. *Obra gramatical francesa 1* (Teresa Garcia Castanyer, s. d.)
- V. *Obra gramatical francesa 2* (Teresa Garcia Castanyer, s. d.)
- VI. *Preceptiva poètica* (Joan Ramon Veny, 2005)

6.2.9. Laboratori de Fonètica. GRC-Grup de Fonètica Experimental

En el període 1996-2002, fruit de la recerca duta a terme en el Laboratori de Fonètica de l'IEC, han aparegut dos llibres (publicats per l'IEC i per Ariel), diverses publicacions en revistes internacionals (de les quals, cinc de nivell A, dues de nivell B i tres de nivell C), en actes de congressos internacionals (5th Seminar on Speech Production, celebrat a Munic; XIV International Congress of Phonetic Sciences, celebrat a Berkeley) i cinc capítols, tres dels quals en un llibre editat per l'editorial Cambridge University Press (taula 117).

A la taula 118 recollim les revistes en les quals han aparegut els articles del Grup de Fonètica Experimental.

TAULA 117
Publicacions del GRC-Grup de Fonètica Experimental (1996-2002)

Llibres	Capítols de llibres	Articles en revistes				Articles en actes
		Nivell A	Nivell B	Nivell C	No consta	
2	5	5	2	3	3	2

TAULA 118
Revistes de publicació dels articles del Grup de Fonètica Experimental del Laboratori de Fonètica de l'IEC

Q	Revista	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
A	<i>Journal of Phonetics</i>	1	—	—	1	—	1	—	3
A	<i>Language and Speech</i>	1	—	—	—	—	—	—	1
A	<i>Journal of Speech, Language and Hearing Research</i>	—	—	—	—	1	—	—	1
B	<i>Phonetica</i>	—	1	1	—	—	—	—	2
C	<i>Journal of the Acoustical Society of America</i>	1	1	—	—	—	—	1	3
—	<i>Bulletin de la Communication Parlée</i>	—	—	1	—	—	—	—	1

Q: nivell de qualificació.

TAULA 118 (Continuació)
 Revistes de publicació dels articles del Grup de Fonètica Experimental del Laboratori de Fonètica de l'IEC

Q	Revista	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
–	<i>Revista de Física</i>	–	–	1	–	–	–	–	1
–	<i>Revista Española de Física</i>	–	–	–	–	–	1	–	1
	Total	3	2	3	1	1	2	1	13

7. CONCLUSIONS

La necessitat d'haver de repetir insistentment la denúncia de situacions que no afavoreixen el progrés en el món de la recerca és símptoma de la poca convicció amb què es reivindiquen determinades actuacions, però també de l'escàs interès que desporten en els qui tenen el poder de posar-les en pràctica. Ens referim ara a la valoració que es fa en general de la investigació en ciències humanes i socials (per cert, sovint no considerades ciències) respecte a la que es duu a terme en les anomenades *ciències experimentals* o *ciències exactes*, o bé, de manera molt singular, en tot allò que té a veure amb els avenços tecnològics. Malgrat les evidències: volem dir que és del tot obvi fins a quin punt el món actual demana que es treballi per una convivència que asseguri la llibertat, la democràcia, la igualtat, la justícia, la sostenibilitat, la solidaritat; tots aquests valors, en crisi profunda, s'inclouen precisament sobretot en el terreny de les ciències humanes i socials. Però no es fa gairebé res que demostrï que realment s'entén com a prioritari el benestar de les persones, el qual no està gens en contradicció amb la investigació en totes les àrees del coneixement.

És redundant afirmar que la recerca al nostre país no mereix, en cap sentit, ni la bàsica ni l'aplicada, l'atenció en recursos humans i materials que, en canvi, es dediquen a altres finalitats, malgrat que ningú o ben pocs no deixen de reconèixer que les sigles R+D+I són el moll de l'os en el progrés de les comunitats. Però han esdevingut simplement sigles que es manegen per a proclamar allò que la realitat nega tossudament: que interessin primordialment.

Si ens centrem en les humanitats, la situació no pot ser pitjor, perquè s'ha arribat a l'extrem que en al·ludir a les tres lletres majúscules en general no es pensa en els terrenys de què s'ocupa; com si humanitats i recerca i desenvolupament i innovació no tinguessin res a veure.

Basta observar el procés d'evolució semàntica amb què s'empra el concepte *recerca* per a concloure que és normal que les humanitats no hi comptin. Parlar d'investigació, desenvolupament i innovació, fins i tot en àmbits institucionals prestigiosos, ha acabat volent dir parlar solament de ciències experimentals i exactes, i de tecnologia; la qual cosa té les repercussions ideològiques que hom pot endevinar. Però també, per allò que ens interessa ara, té les conseqüències d'abocar la gran majoria d'ajuts de tota mena a projectes propis d'aquests sabers.

La filologia catalana, doncs, pateix del mal social de la marginació en tant que conjunt de disciplines que no es qualifiquen estrictament com a científiques i que tampoc no es consideren essencials a l'hora de delimitar els elements que tenen a veure amb la puixança dels col·lectius, en contra de tot el que ens demostra la marxa de l'Univers, especialment en els primers anys del segle XXI...

Nogensmenys, seria simplista subratllar aquesta situació irracional, sense fer referència a la responsabilitat dels mateixos filòlegs. Potser ens ha convingut més esdevenir víctimes d'un tractament injust, que no pas treballar a fons sigui per a obtenir el suport de la societat en el reconeixement de la importància de la nostra tasca investigadora, sigui per a plantejar-nos profundament una relació estreta entre la recerca filològica i les necessitats reals del món. Estem poc disposats a canviar, perquè és més còmode continuar fent allò que fem, sense mirar críticament què és allò que més convé que oferim a un context canviant, sense procurar ser nosaltres mateixos protagonistes de les transformacions que es produeixen.

Potser aquests comentaris seran considerats poc pertinents per al treball que presentem. Tanmateix, que se'ns permeti d'anar encara més lluny. La vida de la recerca quotidiana, com la de tots els altres aspectes, és esclava dels cicles de les legislatures polítiques: quatre anys. Un període massa curt perquè els responsables de l'Administració pública planifiquin projectes per a una programació en la investigació de gran envergadura i en puguin veure els resultats materials. A la fi, la via de sortida més recursiva és, en el millor dels casos, la de procurar resoldre problemes concrets, immediats; fer una política de «pedaços». És utòpic de plantejar una aturada per a la reflexió tan llarga com sigui necessari, que es proposi la construcció d'una planificació

de la investigació vàlida per a un futur llunyà, la qual contingüés la de mitjà i la de curt terminis, en què cap àrea de coneixement restés exclosa? És complex, certament; però entenem que és l'única via possible per a una solució relativament definitiva. Una via que hauria d'implicar l'observació de la realitat fora de les universitats, dels departaments, dels instituts, per tal de copsar directament què és allò de què tenen més necessitat els col·lectius, què és prioritari en cada camp.

Respecte a tot el que acabem de dir, el report aboca una dada decisivament significativa: en el marc europeu, la filologia (ni la catalana ni cap altra) podem afirmar que no compta entre les àrees per a la sol·licitud de subvencions a projectes d'investigació. Encara que hi compti un apartat de tecnologies de la informació i de les comunicacions, i un altre de societat de la informació, ambdós s'interpreten com a incentívadors en la investigació sobre enginyeria lingüística o lingüística computacional.

En el marc estatal espanyol, es repeteix la situació: en els diversos plans nacionals de recerca i desenvolupament i innovació tecnològics l'interès se centra, si de cas, en la tecnologia aplicada a la lingüística. La filologia podria tenir una certa acceptació en el Pla Sectorial de Promoció General del Coneixement, però no passa d'aquesta etiqueta tan vaga.

En el Pla de Recerca de Catalunya, la realitat és aparentment ben distinta. Existeix explícitament la línia d'investigació sobre la llengua i, doncs, filològica. Això no obstant, ultra el sentit tan localista, que margina els filòlegs perquè no poden aspirar a cap reconeixement ni estatal espanyol ni europeu, a la fi no és estrany que el Pla autonòmic s'inclini clarament a donar preferència als projectes de tecnologia lingüística, en perjudici de la filologia catalana *strictu sensu*.

Com es diu en el report, la CIRIT ha reconegut dins l'àmbit de filologia catalana tots els grups de recerca consolidats que ho han sol·licitat. Però són set en total i solament tres afecten l'àrea de la llengua dins filologia catalana.

La ICREA, fundació impulsada pel DURSI i per la Fundació Catalana per a la Recerca, té cinquanta-tres investigadors contractats. Solament nou són d'humanitats, dels quals cap ni un és de filologia catalana!

La reacció de les universitats catalanes davant el rebuig d'aquest camp del saber és la contrària a la que hom podia esperar: en lloc de reforçar-hi al màxim els estudis, es deixen endur pel corrent marginador estatal i europeu. Basta comprovar que, segons la informació recollida, no s'imparteix cap doctorat específic sobre lingüística diacrònica o sobre dialectologia; com a molt, n'hi ha sobre matèries més o menys pròximes, com ara la sociolingüística de la variació. La UOC no té cap grup de recerca constituït en aquest àmbit, i, de sis professors, solament un és de l'àrea de dialectologia i història de la llengua.

Reduint el *zoom*, s'esdevé el mateix fenomen en camps més concrets. Per exemple, l'onomàstica, que té una tradició excel·lent en la història de la filologia catalana i que avui disposa d'investigadors de primera categoria, com que és molt minoritària, a les universitats, en comptes de procurar recuperar i enfortir la llarga i fructífera dedicació, és arraconada, fins al punt que solament en dues universitats s'imparteix com a assignatura, i encara com a optativa.

La falta d'institucionalització de la investigació en filologia catalana contribueix inevitablement al treball individual, que, endemés, acostuma a renunciar a les sol·licituds de suport, considerades les minses possibilitats d'interlocució i els fracassos habituals que suposa l'alta freqüència de denegació dels organismes públics a col·laborar en projectes que són, en canvi, de gran interès i ben elaborats. En aquest sentit és imprescindible indicar que una bona part de treballs d'investigació en filologia catalana resten silenciats, perquè són desenvolupats sense l'emparrament oficial. Hi ha una quantitat notable d'investigadors i investigadores de gran solvència en aquesta àrea, que mai o pràcticament mai no han gaudit de cap ajut a la seva recerca. Més encara: justament pel mateix motiu, molts resultats d'alta recerca han de ser publicats en revistes locals, de distribució altament limitada i, doncs, de possibilitats baixíssimes que arribin al coneixement dels especialistes a qui interessin; sense comptar la poca o nul·la compensació pel que fa al reconeixement oficial professional dels autors o les autores d'articles editats en aquesta classe de publicacions.

En una direcció diferent, el context precari en què s'ha de treballar en filologia catalana incideix en el percentatge relativament baix d'investigació bàsica, en benefici de l'aplicada; aquesta investigació aplicada, pel seu caràcter més pragmàtic, té majors possibilitats de difusió que no pas l'estrictament teòrica.

Tenint en compte l'actitud general de les institucions públiques, no és estrany que sovint se cerquin els ajuts a la recerca o bé dins la universitat mateixa de què forma part cada investigador, la qual cosa repercuteix negativament en les disponibilitats pressupostàries dels centres, o bé en altres institucions locals, sobretot ajuntaments i diputacions.

Un comentari molt especial que ja hem fet en altres seus, però que no ha tingut els fruits esperats i que, per tant, ens veiem obligats a repetir aquí és el que afecta la qualificació de les revistes científiques. Cap de les que es fan des de Catalunya, ni des dels Països Catalans, no mereix la consideració màxima: ni una no té la categoria *A* i solament dues tenen la categoria *B*! No és aquest el lloc per a plantejar tots els comentaris que un fet així mereix. Però no podem deixar de fer-ne, com a mínim, tres: a) interpretem que la inexistència d'una sola revista científica de nivell *A* respon a un complex d'inferioritat profundament provinçial, que empeny a un sentiment de subordinació respecte a les

revistes europees i, sobretot, americanes; ens autosotmetem al domini científic, quan paradoxalment ens queixem del domini polític, cultural i lingüístic dels grans estats; b) hi ha revistes científiques catalanes que tenen un consell de redacció de gran prestigi i amb un consell científic internacional de primera línia, les quals, consegüentment, no estan mancades de res que tinguin altres revistes de nivell A. Citem, únicament a tall d'exemple, *Estudis Romànics i Llengua & Literatura* (que han estat considerades de nivell C1); per què l'exclusió de les catalanes?, i c) qui ha establert des del DURSI de la Generalitat de Catalunya el rànquing de les revistes científiques, no solament ha obrat sense criteris objectius, com es dedueix del que diem a b, sinó que endemés convida els filòlegs catalans a publicar en llengua no catalana: quin professor pot aconsellar als seus deixebles d'escriure en un idioma que no mereix, ni pel seu propi país, el mèrit científic màxim? El rànquing no fa sinó impulsar arbitràriament l'abandonament de la llengua pròpia en benefici dels idiomes majoritzats. Tot plegat resulta francament incompreensible. Per què ens queixem després que hom digui que la llengua catalana no és apta per a l'expressió científica, si som nosaltres mateixos els qui indirectament ho declarem?

La universitat s'ha massificat darrerament, gràcies a les majors possibilitats d'accés de la joventut. Això és positiu, certament. Però exigeix un replantejament que, en canvi, no s'ha fet. Cal oferir una major diversificació de l'oferta d'ensenyament superior. Cal també que hi hagi un perfil per excel·lència en la recerca de la universitat catalana. Des de l'any 1992, l'ampliació del nombre d'universitats públiques i privades a Catalunya ha estat exagerada, en el sentit que la societat no la reclamava com una necessitat. Probablement, la solució més adequada que sempre s'és a temps d'aplicar és la que parteix de la concepció d'una sola universitat de Catalunya, que abraça totes les universitats públiques del país; cadascuna de les quals impartirà solament aquells ensenyaments en què demostra que despunta i aquells ensenyaments que el medi on és ubicada la universitat pugui aconsellar objectivament. Centrant-nos en la filologia catalana, caldria establir una relació de les especialitats més destacables en cada universitat; d'acord amb les dades que ens han estat facilitades per al report, una proposta en la línia que plantejarem podria ser la següent (ens limitem exclusivament, és clar, a les matèries que hem inclòs dins el concepte *filologia*): UB: dialectologia i geolingüística, gramàtica històrica i onomàstica. UdL: dialectologia i geolingüística. UdG: història social de la llengua. URV: sociologia de la variació. Etcètera. Pel que fa a la UAB, en què una bona part de la recerca es concentra en lingüística teòrica, no hem d'oblidar les possibilitats d'aplicació d'aquesta a l'estudi de la llengua dialectal i antiga, que poden aportar un enfocament nou a la dialectologia i a la gramàtica històrica, com

demostrin algunes de les publicacions del grup de recerca consolidat Grup de Gramàtica Teòrica.

Una visió global catalana de la universitat, ultra orientar la societat sobre els principals interessos investigadors, enfortiria la tendència al treball en equip i a les relacions interuniversitàries, ja que qualsevol investigador en qualsevol especialitat filològica podria ser d'una universitat concreta, però treballar en el grup d'investigació d'una altra. No oblidem que les distàncies màximes entre totes les universitats de Catalunya són realment poc importants, a part dels avantatges cada vegada més notables de les tecnologies de la informació i de la comunicació.

Enumeració de conclusions

1. A Catalunya, i amb relació al conjunt de la UE, la recerca en general ha disposat i disposa encara de recursos materials i humans exageradament minsos.
2. La investigació en filologia catalana, com la que es refereix a totes les ciències humanes i socials, pateix una marginació molt negativa, en benefici injust de les ciències experimentals i exactes i de la tecnologia.
3. La realitat del món actual exigeix, en canvi, una dedicació especial als estudis d'humanitats.
4. Hi ha una tendència a no incloure en el concepte *ciència* la filologia catalana, ni cap de les branques de les humanitats.
5. Els especialistes en filologia catalana no han maldat prou per fer conscient la societat de la importància d'aquesta àrea del coneixement.
6. No s'han fet tampoc prou esforços per a relacionar la investigació en filologia catalana amb les necessitats reals de la societat.
7. Cal una reflexió profunda per a planificar una política d'investigació en filologia catalana d'ampli futur, més enllà de les solucions concretes que no consideren el problema en la seva globalitat.
8. És del tot imprescindible que de manera immediata tant en el marc europeu com en el marc estatal espanyol l'àrea de filologia catalana s'inclouï en els plans d'ajut per a la recerca.
9. Les universitats han de valorar la importància de la investigació en filologia catalana i actuar en conseqüència, sobretot en allò que fa referència al tercer cicle i en la impartició d'assignatures que avui són pràcticament ignorades (onomàstica).
10. És massa estès l'hàbit de la investigació individual, en perjudici del treball en equip.
11. Com a conseqüència del punt 10, manca el costum de sollicitud de recursos humans i materials als organismes oficials.
12. Molts resultats d'investigació en filologia catalana resten pràcticament silenciosos o bé publicats en revistes que tenen una distribució molt limitada.

13. Hi ha mancances clares quant a la investigació bàsica, en benefici excessiu de la recerca aplicada.

14. És del tot incompreensible que el DURSI, en establir el rànquing de les revistes científiques, no hagi atorgat a cap de catalana la qualificació *A* i que solament dues tinguin la qualificació *B*.

15. No hi ha una política operativa que diferenciï les universitats públiques catalanes segons l'excel·lència en les diverses disciplines de filologia catalana.

7.1. Punts forts

Com a punts forts en la recerca en filologia catalana, podem destacar, si més no, els següents.

1. Els especialistes universitaris en filologia catalana acostumen a tenir una dedicació exclusiva a la docència i a la recerca, sense exercir cap altra activitat professional.

2. Totes les principals branques de la filologia catalana sense excepció (dialectologia i geolingüística, història social de la llengua, gramàtica i lexicografia històriques, onomàstica) compten amb investigadors i investigadores de primera línia, reconeguts internacionalment.

3. Són molt notables quantitativament i qualitativament els resultats de la recerca en filologia catalana.

4. Hi és molt destacable la investigació aplicada.

5. Ha començat a consolidar-se la cultura del treball en equip i de la formació de grups de recerca.

6. En les relacions interuniversitàries, té molta importància la creació de xarxes temàtiques.

7.2. Punts febles

1. Hi ha matèries fonamentals en filologia catalana que són pràcticament ignorades en els currículums universitaris, com és el cas de l'onomàstica.

2. Cal promocionar la investigació bàsica, que ha de servir de suport sòlid a la recerca aplicada i que incentiva especialment la renovació del coneixement.

3. És necessària l'adequació a les innovacions tecnològiques en els treballs de recerca en filologia catalana.

4. Cal una revisió crítica constant de les metodologies que s'apliquen en la recerca.

5. És encara molt deficitari el treball en equip en la investigació en filologia catalana, en benefici de l'individual, que fa menys eficaços els resultats de la recerca.

6. És imprescindible que s'estengui la cultura de la sol·licitud de suport humà i material per a la recerca als organismes oficials.

7. Cal projectar molt més internacionalment els resultats de la recerca en filologia catalana.

8. Els investigadors i les investigadores en filologia catalana han de conèixer quines són les necessitats reals de la societat per tal d'enfocar adequadament la prioritització en els temes i la direcció de la seva investigació.

7.3. Recomanacions per al futur

Al llarg de tot aquest report no hem pretès de representar el sentiment de tots els especialistes en filologia catalana; hem remarcat allò que ens ha semblat que podia ser compartit majoritàriament i estem segurs que l'encert ha degut ser desigual. Tampoc ara, en cloure'l en aquest apartat de recomanacions per al futur, no és objectiu nostre de fer les que tots desitjarien; igualment hem procurat de destacar les que al nostre entendre són més evidents, després de la valoració de les dades amb què hem treballat, conscients, tanmateix, que per a alguns col·legues en mancaran d'altres d'essencials.

1. És necessària una reflexió conjunta de l'Administració pública i dels especialistes, tan àmplia com calgui, per tal de fer una planificació de la política d'investigació en filologia catalana amb vista al futur llunyà, tot incloent-hi les consideracions per a un termini mitjà i curt.

2. Els poders polítics autònoms han de dedicar a la investigació en general, i a la de filologia catalana en particular, molts més recursos humans i materials, per a col·locar-la en els primers llocs, si no en el primer, del rànquing dels països de la UE i dels Estats Units d'Amèrica.

3. Cal acabar amb la marginació de la filologia catalana, com de les ciències humanes i socials en general, respecte a les ciències experimentals i exactes i de la tecnologia.

4. La subordinació lingüística i cultural de què hem patit i patim amb relació a l'Estat espanyol obliga els poders polítics catalans a una atenció especial i específica a la investigació en filologia catalana.

5. Recomanem un pacte entre els especialistes en filologia catalana i l'Administració pública per tal que, en l'aplicació que faci l'Administració d'una política d'ajuts a la recerca igualitària amb totes les altres àrees del coneixement, hi hagi el compromís dels investigadors i de les investigadores d'adequar la seva recerca a les necessitats reals de la societat.

6. L'Administració pública, juntament amb els especialistes en filologia catalana, ha d'exigir a la UE i a l'Estat espanyol que inclogui aquesta àrea dins les que mereixen sol·licitar ajuts per a la recerca, també de manera igualitària.

7. Cal que a les universitats públiques catalanes s'incentivi

la investigació en filologia catalana, amb la inclusió de totes les assignatures que li són pròpies i de programes diversos de tercer cicle.

8. L'Administració pública ha de generar una política que afavoreixi el treball en equip dels especialistes en filologia catalana.

9. És del tot imprescindible que les revistes científiques catalanes que compleixin els requisits (consells de redacció i consells científics internacionals i de gran prestigi) siguin qualificades amb la més alta graduació dins el rànquing corresponent.

10. També és important que se subvencionin revistes especialitzades en filologia catalana en què tinguin cabuda resultats de recerca de totes les seves branques.

11. Recomanem entendre el conjunt de les universitats públiques catalanes com una sola universitat de Catalunya, en què es distribueixen les diverses especialitats segons l'excel·lència en la recerca de cadascuna. Així, per a la filologia catalana concretament seria bona una diferenciació de les universitats segons les branques en què més despunten.

